

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΠΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ
ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΠΑΤΡΩΝ

Σεραφείμα Κολοβού

Μεσολόγγι 2021

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΠΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ
ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΠΑΤΡΩΝ

Σεραφείμα Κολοβού

Επιβλέπουσα καθηγήτρια
Δρ. Παναγιώτα Βάθη-Σαράβα

Μεσολόγγι 2021

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

UNIVERSITY OF PATRAS

SCHOOL OF ECONOMICS & BUSINESS

DEPARTMENT OF MANAGEMENT SCIENCE AND TECHNOLOGY

Y

**INFORMATION APPLICATIONS IN
ADMINISTRATION AND ECONOMY AT
MESSOLONGHI**

THESIS

**YOUNG PEOPLE AND VOLUNTEERING.
RESEARCH TO STUDENTS OF THE UNIVERSITY
OF PATRAS**

Serafeima Kolovou

Mesolonghi2021

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Περίληψη

Το θέμα της παρούσης εργασίας είναι οι «Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών». Αναλύθηκε σε 7 κεφάλαια ως εξής:

Στο 1^ο «Η σημασία και ο ρόλος του ενεργού πολίτη στα πλαίσια της εκπαίδευσης», δόθηκαν γενικά στοιχεία για τον Ενεργό πολίτη, η πρωτοβουλία των Ευρωπαίων Πολιτών - μια ευκαιρία που πρέπει να αξιοποιηθεί, η απαγόρευση διακρίσεων και ενεργός πολίτης, ο σύγχρονος άνθρωπος ως ενεργός πολίτης, η συμβολή του ενεργού πολίτη στην εκπαίδευση με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη και τέλος η συσχέτιση της εκπαίδευσης στη δημιουργία του ενεργού πολίτη. Στο 2^ο ο «Εθελοντισμός» παρατέθηκαν γενικά στοιχεία, οι τύποι εθελοντισμού (όπως χρησιμοποιείται από προγράμματα μάθησης υπηρεσιών, βάσει δεξιοτήτων, εθελοντισμός στις αναπτυσσόμενες χώρες, εικονικός εθελοντισμός, μικρο-εθελοντισμός, περιβαλλοντικός, σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, στα σχολεία, εταιρικός, κοινοτική εθελοντική εργασία και εθελοντισμός σε μεγάλα αθλητικά γεγονότα). Στο 3^ο «Ο ρόλος της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης» καταγράφονται βασικές έννοιες για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, τα πλεονεκτήματα ανάπτυξης Κ.Α.Λ.Ο. και οι βασικές αξίες και αρχές των Κ.Α.Λ.Ο.. Στο 4^ο «Η συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης» παρουσιάζονται σχολικά προγράμματα στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (πρόγραμμα σπουδών και αναλυτικά προγράμματα, προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων), σχολικά προγράμματα στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (πρόγραμμα σπουδών και αναλυτικά προγράμματα, σχολικές δράσεις και προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων), μεμονωμένες δράσεις - προγράμματα με αναφορά στον εθελοντισμό στο σχολείο, η καλλιέργεια θεμελιωδών αξιών και αρχών του Συνεργατισμού στο σχολείο, και η συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα και διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης. Στο 5^ο η «Μεθοδολογία της έρευνας» διατυπώνονται ο σκοπός και στόχος της έρευνας «Νέοι και εθελοντισμός», τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας, η αναγκαιότητά της, το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε, το δείγμα της έρευνας και τέλος ο δείκτης Cronbach Alpha για μια σειρά ερωτήσεων. Στο 6^ο η «Ανάλυση στοιχείων της έρευνας» καταγράφονται τα κοινωνικό - δημογραφικά στοιχεία, τα στοιχεία εθελοντικής δράσης, της εθελοντικής συνείδησης, η ανάλυση συσχέτισης για ζεύγη μεταβλητών και ο υπολογισμός και ερμηνεία μέτρων θέσης

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

και διασποράς μεταβλητών. Στο 7^ο και τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα από την πραγματοποιηθείσα έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών για τον εθελοντισμό.

Λέξεις Κλειδιά:

Εθελοντισμός

Ενεργός πολίτης

Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

Abstract

The topic of this paper is «Youth and volunteering. Research on students of the University of Patras». It was analyzed in 7 chapters as follows: The 1st «The importance and role of the active citizen in the context of education» gave general information about the Active Citizen, the European Citizens' Initiative - an opportunity to be seized, non-discrimination and an active citizen, the modern man as an active citizen, the contribution of the active citizen to education aimed at sustainable development and finally the correlation of education to the creation of the active citizen. The 2nd «Volunteering» provided general information, types of volunteering (as used by service-learning programs, based on skills, volunteering in developing countries, virtual volunteering, micro-volunteering, environmental, emergency, schools, corporate, community volunteering) work and volunteering at major sporting events). In the 3rd «The role of the social and solidarity economy in the formation of voluntary consciousness» are recorded basic concepts for the Social and Solidarity Economy, the advantages of the development of social and solidarity economy / SSE and the basic values and principles of SSE. In the 4th «Participation in school programs in the formation of voluntary consciousness» are presented school programs in the formation of voluntary consciousness in Primary Education (curriculum and syllabi, school activity programs), school programs in the formation of voluntary consciousness in Secondary Education (curriculum and curricula, school activities and school activity programs), individual actions - programs with reference to volunteering at school, the cultivation of fundamental values and principles of school cooperation, and participation in programs and formation of voluntary consciousness. The 5th «Research Methodology» states the purpose and goal of the research «Youth and volunteering», the research questions, its necessity, the research tool used, the research sample and finally the Cronbach Alpha index for a series question. In the 6th «Analysis of research data» are recorded the socio-demographic data, the data of voluntary action, voluntary consciousness, the correlation analysis for pairs of variables and the calculation and interpretation of measures of position and dispersion of variables. The 7th and last chapter present the conclusions from the research conducted on students of the University of Patras for volunteering.

Keywords:

Volunteering

Active citizen

Social and Solidarity Economy

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	v
Λέξεις Κλειδιά:.....	vi
Abstract.....	vii
Keywords:.....	viii
Πίνακας Περιεχομένων	ix
Κατάλογος Σχημάτων – Διαγραμμάτων - Πινάκων	xiii
Σχήματα	xiii
Διαγράμματα.....	xiii
Πίνακες	xiv
Εισαγωγή	xvi
1. «Η σημασία και ο ρόλος του ενεργού πολίτη στα πλαίσια της εκπαίδευσης»	1
1.1 Ενεργός πολίτης.....	1
1.2 Η Πρωτοβουλία των Ευρωπαίων Πολιτών - μια ευκαιρία που πρέπει να αξιοποιηθεί.....	2
1.3 Απαγόρευση διακρίσεων και ενεργός πολίτης.....	3
1.4 Ο σύγχρονος άνθρωπος ως ενεργός πολίτης	3
1.5 Η συμβολή του ενεργού πολίτη στην εκπαίδευση με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη..	6
1.6 Συσχέτιση της εκπαίδευσης στη δημιουργία του ενεργού πολίτη.....	9
2. «Εθελοντισμός»	13
2.1 Γενικά στοιχεία.....	13
2.2 Τύποι Εθελοντισμού	13
2.2.1 Εθελοντισμός όπως χρησιμοποιείται από προγράμματα μάθησης υπηρεσιών .	13
2.2.2 Εθελοντισμός βάσει δεξιοτήτων.....	14
2.2.3 Εθελοντισμός στις αναπτυσσόμενες χώρες.....	14

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

2.2.4	Εικονικός εθελοντισμός.....	15
2.2.5	Μικρο-εθελοντισμός.....	15
2.2.6	Περιβαλλοντικός εθελοντισμός.....	15
2.2.7	Εθελοντισμός σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.....	15
2.2.8	Εθελοντισμός στα σχολεία	16
2.2.9	Εταιρικός εθελοντισμός.....	16
2.2.10	Κοινωνική εθελοντική εργασία.....	17
2.2.11	Οφέλη της εθελοντικής εργασίας στην κοινότητα	17
2.2.12	Κοινωνικός εθελοντισμός ή εθελοντισμός πρόνοιας	18
2.2.13	Εθελοντισμός σε μεγάλα αθλητικά γεγονότα.....	18
3.	Ο ρόλος της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης.....	20
3.1	Βασικές έννοιες	20
3.2	Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία	21
3.3	Τα πλεονεκτήματα ανάπτυξης Κ.ΑΛ.Ο.	22
3.4	Βασικές αξίες και αρχές των Κ.ΑΛ.Ο.....	23
4.	Η συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης	27
4.1	Σχολικά προγράμματα στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.....	27
4.1.1	Πρόγραμμα Σπουδών και Αναλυτικά προγράμματα.....	27
4.1.2	Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων	27
4.2	Σχολικά προγράμματα στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	29
4.2.1	Πρόγραμμα Σπουδών και Αναλυτικά προγράμματα.....	29
4.2.2	Σχολικές Δράσεις και Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων.....	30

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

4.3	Μεμονωμένες δράσεις - προγράμματα με αναφορά στον εθελοντισμό στο σχολείο	31
4.4	Καλλιέργεια Θεμελιωδών Αξιών και Αρχών του Συνεργατισμού στο Σχολείο	32
4.5	Συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα και διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης ..	33
5.	«Μεθοδολογία της έρευνας».....	35
5.1	Σκοπός και στόχος της έρευνας «Νέοι και εθελοντισμός»	35
5.2	Ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας «Νέοι και εθελοντισμός».....	35
5.3	Αναγκαιότητα της έρευνας.....	35
5.4	Ερευνητικό εργαλείο	36
5.5	Δείγμα της έρευνας.....	37
5.6	Δείκτης Cronbach Alpha	38
5.6.1	Cronbach Alpha για την 2 ^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης	38
5.6.2	Cronbach Alpha για την Ενότητα 3 ^η : Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης.....	40
6.	«Ανάλυση στοιχείων της έρευνας».....	42
6.1	Κοινωνικό - Δημογραφικά στοιχεία.....	42
6.1.1	Φύλο	42
6.1.2	Ηλικία.....	43
6.1.3	Έτος Σπουδών	44
6.1.4	Κάτοχος άλλου πτυχίου.....	45
6.1.5	Γνώση ξένης γλώσσας.....	46
6.2	Στοιχεία εθελοντικής δράσης	47
6.2.1	Συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα	47
6.2.2	Ενημέρωση σχετικά με εθελοντικές ενέργειες.....	49
6.2.3	Εθελοντική εργασία.....	50
6.2.4	Συμμετοχή σε Εθελοντική οργάνωση	51
6.2.5	Εθελοντισμός και υλικά ανταλλάγματα	52

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

6.3	Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης.....	53
6.3.1	Εθελοντική στάση και την παροχή βοήθειας σε αυτούς που έχουν ανάγκη.....	53
6.3.2	Εθελοντική στάση και καλυτέρευση του κόσμου.....	54
6.3.3	Εθελοντική στάση και απόκτηση νέων ενδιαφερόντων.....	55
6.3.4	Εθελοντική στάση και ανάπτυξη δεξιοτήτων.....	56
6.3.5	Εθελοντική στάση και γνωριμία με άλλους ανθρώπους.....	58
6.3.6	Εθελοντική στάση και εμπλουτισμός βιογραφικού.....	59
6.4	Ανάλυση συσχέτισης για τα ζεύγη μεταβλητών 1 και 9, 4 και 11, 6 και 8.....	60
6.4.1	Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών 1 και 9.....	60
6.4.2	Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών 4 και 11.....	61
6.4.3	Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών 6 και 8.....	62
6.5	Υπολογισμός και ερμηνεία μέτρων θέσης και διασποράς μεταβλητών.....	63
6.5.1	Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «8».....	63
6.5.2	Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «12».....	64
6.5.3	Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «17».....	65
7.	Συμπεράσματα.....	67
	Βιβλιογραφία.....	70
	Παράρτημα.....	73
	Ερωτηματολόγιο Πτυχιακής Εργασίας.....	73

Κατάλογος Σχημάτων – Διαγραμμάτων - Πινάκων

Σχήματα

Σχήμα 1.1: Χαρακτηριστικά σημερινής εποχής.....	6
Σχήμα 1.2: Στοιχεία της μετασχηματιστικής και χειραφετικής διαδικασίας στη μάθηση.....	11

Διαγράμματα

Διάγραμμα 6.1: Φύλο.....	43
Διάγραμμα 6.2: Ηλικία.....	44
Διάγραμμα 6.3: Έτος Σπουδών.....	45
Διάγραμμα 6.4: Κάτοχος άλλου πτυχίου.....	46
Διάγραμμα 6.5: Γνώση ξένης γλώσσας.....	47
Διάγραμμα 6.6: Συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα.....	48
Διάγραμμα 6.7: Ενημέρωση σχετικά με εθελοντικές ενέργειες.....	50
Διάγραμμα 6.8: Εθελοντική εργασία.....	51
Διάγραμμα 6.9: Συμμετοχή σε Εθελοντική οργάνωση.....	52
Διάγραμμα 6.10: Εθελοντισμός και υλικά ανταλλάγματα.....	53
Διάγραμμα 6.11: Εθελοντική στάση και την παροχή βοήθειας σε αυτούς που έχουν ανάγκη.	54
Διάγραμμα 6.12: Εθελοντική στάση και καλυτέρευση του κόσμου.....	55
Διάγραμμα 6.13: Εθελοντική στάση και απόκτηση νέων ενδιαφερόντων.....	56
Διάγραμμα 6.14: Εθελοντική στάση και ανάπτυξη δεξιοτήτων.....	57
Διάγραμμα 6.15: Εθελοντική στάση και γνωριμία με άλλους ανθρώπους.....	58
Διάγραμμα 6.16: Εθελοντική στάση και εμπλουτισμός βιογραφικού.....	60

Πίνακες

Πίνακας 5.1: Στατιστικά αξιοπιστίας για την 2 ^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης.....	38
Πίνακας 5.2: Σύνολο στατιστικών για την 2 ^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης.	39
Πίνακας 5.3: Στατιστικές κλίμακας για την 2 ^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης.	39
Πίνακας 5.4: Στατιστικά αξιοπιστίας για την 3 ^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης.	40
Πίνακας 5.5: Σύνολο στατιστικών για την 3 ^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης. ..	40
Πίνακας 5.6: Στατιστικές κλίμακας για την 2 ^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης.	41
Πίνακας 6.1: Φύλο.....	42
Πίνακας 6.2: Ηλικία.	43
Πίνακας 6.3: Έτος Σπουδών.	44
Πίνακας 6.4: Κάτοχος άλλου πτυχίου.	45
Πίνακας 6.5: Γνώση ξένης γλώσσας.	46
Πίνακας 6.6: Συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα.....	47
Πίνακας 6.7: Ενημέρωση σχετικά με εθελοντικές ενέργειες.	49
Πίνακας 6.8: Εθελοντική εργασία.	50
Πίνακας 6.9: Συμμετοχή σε Εθελοντική οργάνωση.....	51
Πίνακας 6.10: Εθελοντισμός και υλικά ανταλλάγματα.	52
Πίνακας 6.11: Εθελοντική στάση και την παροχή βοήθειας σε αυτούς που έχουν ανάγκη. ..	53
Πίνακας 6.12: Εθελοντική στάση και καλύτερευση του κόσμου.	54
Πίνακας 6.13: Εθελοντική στάση και απόκτηση νέων ενδιαφερόντων.	56
Πίνακας 6.14: Εθελοντική στάση και ανάπτυξη δεξιοτήτων.....	57
Πίνακας 6.15: Εθελοντική στάση και γνωριμία με άλλους ανθρώπους.....	58
Πίνακας 6.16: Εθελοντική στάση και εμπλουτισμός βιογραφικού.....	59
Πίνακας 6.17: Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών «1.Φύλο» και «9.Έχετε εργαστεί εθελοντικά;» του δείγματος.....	60

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Πίνακας 6.18: ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών «4. Κάτοχος άλλου πτυχίου» και «11. Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;» του δείγματος.	61
Πίνακας 6.19: Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών «6. Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα» και «8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;» του δείγματος.....	62
Πίνακας 6.20: Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «8».....	63
Πίνακας 6.21: Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «12».....	64
Πίνακας 6.22: Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «17».....	65

Εισαγωγή

Οι νέοι απομακρύνονται από τον εθελοντισμό είτε επειδή θεωρούν πως είναι ένα έργο που απαιτεί πολύ χρόνο και πολλή σκληρή δουλειά είτε επειδή δεν συνειδητοποιούν τη σημασία του.

Η διαδικασία εθελοντισμού ποικίλλει ανάλογα με την τοποθεσία, τις ικανότητες και τη διάρκεια του έργου. Παραδείγματος χάριν, εξίσου πολύτιμοι τρόποι εθελοντισμού είναι να βοηθήσει κάποιος σε μια δημοτική εργασία για δύο ώρες την εβδομάδα ή να μιλήσει σε ένα ηλικιωμένο άτομο στο τηλέφωνο για 20 λεπτά την ημέρα.

Ο εθελοντισμός είναι ένας τρόπος για να αποκτηθούν πολλές δεξιότητες που μπορούν να μεταφερθούν σε έναν εργασιακό χώρο. Αυτές οι δεξιότητες περιλαμβάνουν: εμπιστοσύνη, επικοινωνία, ευθύνη, ομαδική εργασία και καινοτομία. Το να είναι κάποιος εθελοντής προσφέρει μεγάλη εμπειρία όσον αφορά το προσωπικό κέρδος. Επίσης, είναι μια καλή προσθήκη στο βιογραφικό του δεδομένου ότι θα τον βοηθήσει να ξεχωρίσει, καθώς του δίνει τη δυνατότητα να συναντήσει νέους ανθρώπους και περισσότερες ευκαιρίες.

Το πιο σημαντικό, από τη διαδικασία του εθελοντισμού, είναι το γεγονός ότι οι νέοι θα αποκτήσουν μια αίσθηση προσωπικής ικανοποίησης που θα αποκτηθεί βοηθώντας ένα άλλο άτομο ενισχύοντας την κοινωνική του ευαισθητοποίηση.

Το θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι: Νέοι και εθελοντισμός. έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών, και εγγράφεται στα πλαίσια του πτυχιακού προγράμματος του τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, της σχολής Οικονομικών Επιστήμων και Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΠΠΣ Διοίκησης Επιχειρήσεων στο Μεσολόγγι, από την φοιτήτρια Σεραφείμα Κολοβού.

Με το να γίνει κάποιος εθελοντής, μπορεί να κάνει μια αλλαγή αφήνοντας τη φωνή του να ακουστεί μέσα στην κοινωνία, επιτρέποντάς του να εκφράσει τις σκέψεις του και τις απόψεις του πάνω σε ορισμένα θέματα που έχουν συμβεί. Αυτό θα μπορούσε να εμπνεύσει περισσότερο άτομα ή υπηρεσίες που θα μπορούσαν σταδιακά να βοηθήσουν περισσότερους ανθρώπους.

Οι εθελοντές έχουν επίσης τεράστιο αντίκτυπο στην υγεία και την ευημερία των κοινοτήτων σε όλο τον κόσμο, γεγονός που επιτρέπει στην πολιτεία να ευδοκιμεί λόγω της βοήθειας των νέων εθελοντών. Από τον εθελοντισμό, η πολιτεία θα αποκτήσει επίσης μια γενιά νέων που

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

ενδιαφέρονται για το πού ζουν και είναι πρόθυμοι να δεσμευτούν για τη βελτίωση της κοινωνίας.

1. «Η σημασία και ο ρόλος του ενεργού πολίτη στα πλαίσια της εκπαίδευσης»

1.1 Ενεργός πολίτης

Ως Ενεργός πολίτης αναφέρεται σε μια φιλοσοφία που υποστηρίζεται από οργανισμούς και εκπαιδευτικά ιδρύματα και υποστηρίζει ότι τα μέλη φιλανθρωπικών οργανώσεων, εταιρειών ή εθνικών κρατών έχουν ορισμένους ρόλους και ευθύνες έναντι της κοινωνίας και του περιβάλλοντος, αν και αυτά τα μέλη ενδέχεται να μην έχουν συγκεκριμένους κυβερνητικούς ρόλους.

Ένας ενεργός πολίτης προάγει την ποιότητα ζωής σε μια κοινότητα μέσω τόσο της πολιτικής όσο και της μη πολιτικής διαδικασίας αναπτύσσοντας έναν συνδυασμό γνώσεων, δεξιοτήτων, αξιών και κινήτρων για εργασία προκειμένου να κάνει τη διαφορά στην κοινωνία.

Η ενεργός ιθαγένεια μπορεί να θεωρηθεί ως άρθρωση της συζήτησης για τα δικαιώματα έναντι των ευθυνών¹. Εάν ένας οργανισμός δίνει δικαιώματα στους ανθρώπους που υπάγονται στην αρμοδιότητά του, τότε αυτοί οι ίδιοι άνθρωποι ενδέχεται να έχουν ορισμένες ευθύνες να τηρήσουν. Αυτό θα ήταν πιο εμφανές σε επίπεδο χώρας, αλλά θα μπορούσε επίσης να έχει ευρύτερο πεδίο, όπως το Διαδίκτυο ή η Γη. Η συνέπεια είναι ότι ένας ενεργός πολίτης είναι αυτός που εκπληρώνει τόσο τα δικαιώματα όσο και τις ευθύνες του με ισορροπημένο τρόπο (Ντιρογιάννη, Καρδογέρου, & Τσαχάλη, 2016).

Ένα πρόβλημα με αυτήν την έννοια είναι ότι αν και τα δικαιώματα συχνά καταγράφονται ως μέρος του νόμου, οι ευθύνες δεν είναι τόσο καλά καθορισμένες, και μπορεί να υπάρχουν διαφωνίες μεταξύ των πολιτών σχετικά με το ποιες είναι οι ευθύνες. Για παράδειγμα, στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι πολίτες έχουν το δικαίωμα δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αλλά η ψηφοφορία στις εκλογές δεν είναι υποχρεωτική, παρόλο που πολλοί άνθρωποι θα το ορίσουν ως ευθύνη.

¹Στη φιλοσοφία, η ηθική ευθύνη είναι το καθεστώς της ευθύνης, της ανταμοιβής ή της τιμωρίας για μια πράξη ή παράλειψη που εκτελείται ή παραμελείται σύμφωνα με τις ηθικές υποχρεώσεις κάποιου.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Το να γράφεις έναν σαφή ορισμό των ευθυνών για έναν ενεργό πολίτη είναι πολύ πιο δύσκολο από το να γράφεις μια λίστα δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, αν και η ψηφοφορία μπορεί να θεωρηθεί βασική ευθύνη πολλών ανθρώπων, υπάρχουν μερικοί που λόγω αναπηρίας ή άλλων ζητημάτων δεν είναι σε θέση να συμμετάσχουν πλήρως στη διαδικασία ψηφοφορίας.

Ένας ενεργός πολίτης είναι κάποιος που παίζει ρόλο στην κοινότητα. Ο όρος έχει ταυτιστεί με τον εθελοντισμό από συγγραφείς όπως ο Jonathan Tisch, ο οποίος έγραψε στο Huffington Post το 2010 υποστηρίζοντας ότι οι απασχολημένοι Αμερικανοί πρέπει να προσπαθήσουν να βοηθήσουν άλλους, ιδίως προσφέροντας υψηλού επιπέδου επαγγελματική εμπειρογνωμοσύνη σε τομείς όπως η τραπεζική, η εκπαίδευση, η μηχανική και τεχνολογία για να βοηθήσουν τους λιγότερο τυχερούς (Jahier, 2012).

Δεδομένων των σημερινών χαμηλών επιπέδων συμμετοχής των πολιτών, είναι ζωτικής σημασίας να προωθηθεί η ενεργός ιθαγένεια, ειδικά με τους νέους.

1.2 Η Πρωτοβουλία των Ευρωπαίων Πολιτών - μια ευκαιρία που πρέπει να αξιοποιηθεί

«Τι είναι η ενεργός ιθαγένεια και γιατί είναι σημαντική;» Πρόκειται για ερωτήσεις που βρίσκονται στο επίκεντρο της έννοιας της συμμετοχής των πολιτών και της συμμετοχικής δημοκρατίας. Στην ΕΕ περισσότεροι από 100 εκατομμύρια πολίτες ασχολούνται με μια πτυχή της ενεργού συμμετοχής του πολίτη, δηλαδή: τον εθελοντισμό. Αυτό συμβάλλει σε μια πιο συνεκτική, παραγωγική και δημιουργική κοινωνία που συμπληρώνει το κράτος και τον ιδιωτικό τομέα.

Στην Ευρώπη, η ενεργός ιθαγένεια ενισχύθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνα που δημιουργεί δομές συμμετοχής και διαλόγου μεταξύ πολιτών, οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Ένα βασικό στοιχείο αυτού του διαλόγου είναι η Πρωτοβουλία των Ευρωπαίων Πολιτών. Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή δημιουργήθηκε για να είναι η επίσημη πλατφόρμα διαλόγου μεταξύ της ευρωπαϊκής οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, εναπόκειται πλέον σε αυτήν να εκμεταλλευτεί αυτήν την ευκαιρία, να αποτελέσει το επίκεντρο της κοινωνίας των πολιτών. Τέλος, διαπιστώνεται ότι η Πρωτοβουλία των Ευρωπαίων Πολιτών συμβάλλει πράγματι στην ευρωπαϊκή ιθαγένεια και στην ευρωπαϊκή ταυτότητα (Jahier, 2012).

1.3 Απαγόρευση διακρίσεων και ενεργός πολίτης

Οι νέοι πρέπει να μπορούν να ασκούν το ρόλο τους ως ενεργοί πολίτες χωρίς διακρίσεις. Νέοι που ζουν σε μειονεκτικές γειτονιές συνήθως αντιμετωπίζουν διακρίσεις, προκαταλήψεις και απομόνωση που τους δυσκολεύουν στο να είναι ενεργοί πολίτες.

Συνεπώς, θα πρέπει να ληφθούν μέτρα, ώστε να προωθηθούν οι θετικές σχέσεις μεταξύ ατόμων από διαφορετικά υπόβαθρα και να αντιμετωπιστούν οι διακρίσεις (Council of Europe, 2020).

Ενδεικτικά κάποια από τα μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν είναι τα εξής:

- Υποστήριξη νέων για την ανάπτυξη έργων και ιδεών που βελτιώνουν τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων που ζουν στην τοπική τους κοινότητα. Αυτό θα μπορούσε να είναι μέσω χρηματοδότησης, πρόσβασης σε εγκαταστάσεις, καθοδήγησης και συμβουλών.
- Υποστήριξη έργων που βοηθούν να συμπεριληφθούν νέοι που αποκλείονται.
- Διάθεση πληροφοριών σχετικά με ευκαιρίες για τους νέους σε διάφορες μορφές.
- Αύξηση των επενδύσεων στην εργασία για νέους, κοινοτικών εγκαταστάσεων και οργανώσεων νεολαίας που εκτελούν δραστηριότητες οι οποίες φέρνουν κοντά νέους από διαφορετικά υπόβαθρα.
- Έλεγχος ότι τα δημόσια κτίρια είναι προσβάσιμα σε νέους με αναπηρία, καθώς η αρχή για τον καθολικό σχεδιασμό πρέπει να χρησιμοποιείται ως αποδεκτό πρότυπο.
- Αναγνώριση των ευπαθειών και των αναγκών συγκεκριμένων ομάδων νέων που αντιμετωπίζουν διακρίσεις και αποκλεισμό και λήψη μέτρων για την αντιμετώπισή τους.

1.4 Ο σύγχρονος άνθρωπος ως ενεργός πολίτης

Σύμφωνα με την οπτική του Rawls το δημόσιο δημοκρατικό ήθος επιδιώκει την περιφρούρηση των ατομικών δικαιωμάτων και των ελευθεριών των πολιτών σε μια πολιτική κοινότητα με οικουμενικό χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι πολίτες με ελευθερία και ισότητα, χωρίς αποκλεισμούς, ενεργούν και μέσω της εκπαίδευσης ασκούν στην πράξη την ελευθερία τους και ωφελούνται από τα δικαιώματά τους (Rawls, 2018).

Ο πολίτης για την ενεργό του ενσωμάτωση στην πολιτική ζωή της δημοκρατικής κοινωνίας χρειάζεται κάποια ισχυρά κίνητρα. Για την πραγματοποίηση των ατομικών στόχων και

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

τηνεκπλήρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του πολίτη, όπως είναι η υγεία, το επάγγελμα, η προσωπική ευτυχία, η ασφάλεια, αποτελεί μέσο και απαραίτητο όρο η εκπαίδευση.

Η ιδιότητα του πολίτη στη φιλελεύθερη δημοκρατία φανερώνει ότι οι πολίτες αναλαμβάνουν ευθύνες μέσω της δημοκρατικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με την οποία καλλιεργούνται πολιτικές αρετές, όπως ο σεβασμός των δικαιωμάτων και η κριτική σκέψη, δηλαδή αρετές άξιες να επιτρέψουν τόσο την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, όσο και τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων. Συγχρόνως, τα τελευταία χρόνια λόγω του πολυπολιτισμικού κράτους εξαιτίας της μετανάστευσης και των αξιώσεων για πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών διαφορετικής εθνικής ή πολιτισμικής προέλευσης, η ιδιότητα του πολίτη διαφοροποιείται (Jahier, 2012).

Επίσης, η ιδιότητα του πολίτη ως προς τη διαμόρφωση της κοινωνικής και πολιτικής του ταυτότητας λόγω της συμμετοχής του στα κοινά, προκάλεσε προβληματισμό παράλληλα με την απόδοση νοήματος του όρου ενεργός πολίτης συγκριτικά με τον αποτελεσματικό πολίτη, τις δημοκρατικές αρχές και πεποιθήσεις. Την ολοκλήρωση αυτού του προβληματισμού αποτελεί ο τρόπος της παιδαγωγικής προσέγγισης με τον οποίον θα πραγματοποιηθεί ο στόχος που έχει οριστεί για τον καθορισμό του πολίτη (Βάος & Μουρίκη, 2008).

Όσον αφορά την δημοκρατική εκπαίδευση οφείλει να αναπτύξει στους μελλοντικούς πολίτες την πεποίθηση ότι οι πολίτες δεν έχουν μόνο δικαιώματα, αλλά έχουν και υποχρεώσεις. Σήμερα ο πολίτης, προκειμένου να ανταποκριθεί στις κοινωνικές του ανάγκες, οφείλει να είναι τόσο ενημερωμένος, όσο και ενεργός με αποτέλεσμα να παίρνει μέρος στην κοινωνική ζωή της κοινότητας όπου ζει, αναλαμβάνοντας ενεργό ρόλο και πρωτοβουλίες στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Επίσης, κρίνεται απαραίτητη η καλλιέργεια κατάλληλων πολιτικών αρετών για να επιτρέψουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στα δημόσια πράγματα και στις πολιτικές αποφάσεις. Κάποιες από αυτές τις αρετές είναι η κριτική σκέψη και η ικανότητα αμφισβήτησης της πολιτικής αυθεντίας, η ικανότητα σεβασμού των δικαιωμάτων των άλλων, η μετριοπάθεια στις απαιτήσεις, η προθυμία για ουσιαστικό διάλογο, η ικανότητα συμβιβασμού, η εντιμότητα, η αυτοσυγκράτηση.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της φιλελεύθερης δημοκρατίας είναι η θεμελίωση της αρχής της ελεύθερης επιλογής του ατομικού αγαθού. Το αποτέλεσμα είναι η νομιμοποίηση των αρετών που εξυπηρετούν τα «συμφέροντα» του πολίτη, όπως το συμφέρον του πολίτη-καταναλωτή ή του πολίτη-χρήστη των νέων τεχνολογιών. Αν και αυτές οι αρετές, επιδιώκουν την

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

ευχαρίστηση ατομικών συμφερόντων, ωστόσο ενέχουν τη δυναμική αλλαγή του ατόμου-καταναλωτή σε άτομο-πολίτη (Βάος & Μουρίκη, 2008).

Εκ προοιμίου γίνεται φανερό ότι η ιδιότητα του πολίτη έχει ποικίλες σημασίες και διάφορα περιεχόμενα. Η εικόνα του πολίτη που προωθείται είναι εκείνη του υπεύθυνου ατόμου που προβληματίζεται και αναζητά λύσεις όχι μόνο για τα τοπικά αλλά και για τα παγκόσμια προβλήματα, με διαμορφωμένες απόψεις και θέσεις, συμμετέχοντας στην προάσπισή τους. Στην υπεύθυνη ιδιότητα του πολίτη τα στοιχεία που κυριαρχούν είναι η πολιτειακή ιδιότητα και η υπευθυνότητα. Το πρώτο έχει σχέση με τα δικαιώματα που ανακύπτουν μέσα από τα δημοκρατικά συντάγματα αλλά και τις διακηρύξεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ενώ στο δεύτερο ο πολίτης δρα και αποδεσμεύεται σε πλαίσια ελευθερίας απέναντι στην κοινωνία και προς όφελος της κοινωνίας.

Η σημερινή ιδιότητα του πολίτη σχετίζεται αφενός με τα δικαιώματα των πολιτών και αφετέρου με τα καθήκοντά τους απέναντι στην κοινότητα στην οποία ανήκουν. Υπό την προϋπόθεση ότι οι σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες μεριμνούν ώστε όλοι οι πολίτες τους να έχουν τα αγαθά που χρειάζονται, οι πιθανότητες να ενδιαφερθούν οι πολίτες ενεργά για τα δημόσια πράγματα και για το κοινό μέλλον αυξάνονται. Η συσσώρευση ποικίλων προβλημάτων - κοινωνικά, ανθρωπιστικά, περιβαλλοντικά - οδηγούν στη συνεργασία των πολιτών και στην ενεργοποίηση της κοινωνίας για την επίλυσή τους.

Στις σημερινές συνθήκες, η έννοια του πολίτη απλώνεται και στο διεθνές επίπεδο πέραν του τοπικού και εθνικού. Αυτό σημαίνει ότι ο πολίτης μιας δημοκρατικής κοινωνίας οφείλει να ενδιαφέρεται για τα παγκόσμια ηθικά ζητήματα, αλλά και για τις παγκόσμιες ευθύνες. Συγκεκριμένα για τις ευρωπαϊκές κοινωνίες με στόχο τους την οικοδόμηση ενός κοινού ευρωπαϊκού δημόσιου χώρου, στην ιδιότητα του πολίτη περιλαμβάνεται και το ευρωπαϊκό επίπεδο, διότι τα τελευταία χρόνια επιχειρείται μέσω της εκπαίδευσης η καλλιέργεια της ευρωπαϊκής συνείδησης των πολιτών.

Ωστόσο, το ερώτημα που ανακύπτει είναι κατά πόσο η τυπική εκπαίδευση έχει τη δυνατότητα διαμόρφωσης ενάρετων και ενεργών πολιτών προκειμένου η δημοκρατία να ξαναγεννηθεί και να αντιμετωπιστούν ικανοποιητικά τα κοινωνικά προβλήματα. Με άλλα λόγια θα μπορούσε να αναρωτηθεί κανείς εάν η εκπαίδευση δύναται να δημιουργήσει τον ενάρετο πολίτη ή εάν μπορεί να τον διαμορφώσει προκειμένου να κυριαρχήσει στα πάθη του, να κατευνάσει τον εγωισμό του.

Σύμφωνα με πολλούς σύγχρονους ηθικούς και πολιτικούς φιλοσόφους, όπως ο J. S. Mill, η συμμετοχή στα κοινά ζητήματα αποτελεί ένα σπουδαίο μάθημα για τον πολίτη, διότι μπορεί να του μάθει τις αρετές και τα καθήκοντά του. Κατοπινοί στοχαστές, αλλά και παιδαγωγοί όπως ο Piaget, έκριναν ότι είναι απαραίτητη η ηθική διαπαιδαγώγηση του μελλοντικού πολίτη. Σε αυτό το σημείο, λοιπόν, το ερώτημα που ανακύπτει είναι τι μπορεί να διδάξουν τα σχολεία όταν στους σύγχρονους διδάσκοντες λείπουν τα απαιτούμενα ηθικά κίνητρα, η κατάλληλη κατάρτιση και όταν εμφανίζονται διαρκώς δυσκολίες και εμπόδια (Βάος & Μουρίκη, 2008).

1.5 Η συμβολή του ενεργού πολίτη στην εκπαίδευση με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη

Στο σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της σημερινής εποχής, τα οποία αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη αν και δεν είναι μόνο περιβαλλοντικά (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

Σχήμα 1.1: Χαρακτηριστικά σημερινής εποχής.

Πηγή: (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Ο ορισμός της Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Έκθεση Brundtland)² «[...] ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να στερεί το δικαίωμα των μελλοντικών γενιών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες» συνδέει την έννοια της «βιώσιμης ανάπτυξης» τόσο με τις παρούσες όσο και με τις μελλοντικές γενιές (Agenda 21- Έκθεση Brundtland, 1987).

Η «βιώσιμη ανάπτυξη» δεν σχετίζεται με έναν προκαθορισμένο στόχο, και κατά τον Combes (2005) αποτελεί μια έννοια που εξελίσσεται διαρκώς, διότι ερμηνεύεται και καθορίζεται βάσει του κλάδου κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι μια έννοια ανεξάρτητη από την κουλτούρα, τη γλώσσα και τις αξίες ως εργαλεία κατανόησης (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

Για την οικοδόμηση ενός βιώσιμου μέλλοντος είναι απαραίτητες ορισμένες αλλαγές στον τρόπο ζωής και στα πρότυπα αξιών μιας κοινωνίας χωρίς τις δυνατότητες να εξελιχθεί σε βιώσιμη. Ως εκ τούτου, κρίνεται επιτακτική η ανάγκη να αναπτυχθεί ένας χειραφετικός πολιτικός γραμματισμός με στόχο τον αναστοχασμό και τη δράση σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Ο πολιτικός γραμματισμός έχει άμεση σχέση με τη διαδικασία της πολιτικής κοινωνικοποίησης (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

Για να δημιουργηθεί ένα βιώσιμο μέλλον είναι απαραίτητες αλλαγές εκ βάθρων στο σύστημα αξιών, στον τρόπο ζωής των ατόμων και της κοινωνίας αλλά και στον επαναπροσδιορισμό της πολύπλευρης ιδιότητας του πολίτη. Η έννοια της ιδιότητας του πολίτη πλέον εμπερικλείει μια ολιστική προσέγγιση, ανάμεσα σε μια προσωπική-ατομική διάσταση και σε μια υπερεθνική-οικουμενική-παγκόσμια διάσταση.

Ένα βιώσιμο μέλλον σημαίνει ότι η βιώσιμη ανάπτυξη συνδέεται αφενός με τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό και κοινωνικό του περιβάλλον, αφετέρου με την κατανόηση του εαυτού του και του «άλλου». Σύμφωνα με τον Μασσιάλα (2005), «η κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο κόσμος καθιστά επιτακτική την ανάγκη καλλιέργειας και ανάπτυξης των μαθητών, ιδιαίτερα, της κριτικής αναστοχαστικής σκέψης τους, καθώς και των δεξιοτήτων λήψης αποφάσεων» (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

² Η έκθεση Brundtland 1987 της Παγκόσμιας Επιτροπής για την Ανάπτυξη και το Περιβάλλον -αποτελεί τον ιδεολογικό προπομπό και την βάση για την Agenda 21 και την έναρξη της εφαρμογής της αειφόρου και βιώσιμης ανάπτυξης (α.κ.β.α).

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Η ενεργός συμμετοχή των πολιτών στις κοινωνικές αλλαγές και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι απαραίτητη προκειμένου να αναπτυχθεί περιβαλλοντική και ηθική συνείδηση. Η ύπαρξη κινημάτων με πολίτες ενεργούς σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο εστιάζει στην συνειδητοποίηση της ευθύνης των ανθρώπων όσον αφορά το μέλλον των επόμενων γενιών, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, την ποιότητα ζωής, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ειρήνη.

Ωστόσο, η δημιουργία μιας βιώσιμης κοινωνίας χωρίς έναν ενεργό, πληροφορημένο και ικανό πολίτη, δεν μπορεί να υφίσταται και πρακτικά δεν είναι άμεσος στόχος της εκπαίδευσης. Σύμφωνα με μια παγκόσμια ανάλυση η εκπαίδευση δεν παράγει πολιτικά ενεργούς πολίτες και κατά συνέπεια δεν μπορεί να δημιουργήσει τους όρους για μια ανοικτή πολυπολιτισμική κοινωνία.

Η σχολική εκπαίδευση και η έλλειψη ευκαιριών για κριτική, αμφισβήτηση και προβληματισμό μάλλον αποτρέπει τα παιδιά από το να συνειδητοποιήσουν κοινωνικά προβλήματα, όπως η μόλυνση του περιβάλλοντος, ο ρατσισμός ή τα αίτια της φτώχειας. Σύμφωνα με τον Cummins (2003), οι μαθητές δεν έχουν την ευκαιρία να συζητούν και να σκέφτονται κριτικά, να γράφουν ή να ενεργούν για θέματα που επιδρούν άμεσα στην κοινωνία. Επίσης, δεν τους δίνεται η δυνατότητα συνεργασίας με άλλους μαθητές διαφορετικών πολιτισμικών και γλωσσικών ομάδων προκειμένου να βρουν λύσεις σε τέτοια προβλήματα (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

Με την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, στη 57^η Συνεδρία, τον Σεπτέμβριο του 2002, να κηρυχθεί η περίοδος 2005-2014 ως η Δεκαετία της Εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΔΕΒΑ) τονίστηκε κυρίως η διασύνδεση της βιώσιμης ανάπτυξης με την εκπαίδευση και την ιδιότητα του πολίτη. Η έννοια της βιωσιμότητας έγινε το σημείο αναφοράς των εκπαιδευτικών διαδικασιών. Το βασικό όραμα της εκπαίδευσης, σύμφωνα με τον Combes (2005), για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι ένας κόσμος που θα δίνει την ευκαιρία να επωφελείται ο καθένας από την εκπαίδευση μαθαίνοντας τις αξίες, τη συμπεριφορά και τον τρόπο ζωής για ένα βιώσιμο μέλλον.

Στην Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής για την Εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα UNESCO, το 2002, προτάθηκαν τέσσερις πυλώνες της εκπαίδευσης και της γνώσης (Κωστούλα-Μακράκη, 2008):

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

- 1) να μάθει το άτομο πώς να αποκτά τα εργαλεία κατανόησης του κόσμου με την ευρύτερη έννοια,
- 2) να μάθει το άτομο πώς να ενεργεί ώστε να είναι παραγωγικό στον χώρο του,
- 3) να μάθει το άτομο πώς να συμβιώνει με τους «άλλους» και
- 4) να μάθει το άτομο πώς να υπάρχει, συνδυάζοντας τα τρία προηγούμενα κριτήρια.

Ωστόσο, θα μπορούσε να προστεθεί ένας ακόμη πυλώνας, εκείνος που μαθαίνει στο άτομο πώς να μεταμορφώνει τον εαυτό του και την κοινωνία, αναπτύσσοντας σεβασμό στο περιβάλλον, στην κοινωνική αλληλεγγύη και σε έναν κόσμο χωρίς διακρίσεις.

Η υπέρβαση των σχέσεων εξουσίας και των κατεστημένων καταστάσεων δεν μπορεί να γίνει με μια εκπαίδευση που λειτουργεί ως παράγοντας συντήρησης και αναπαραγωγής. Η ανάπτυξη ικανών πολιτών να παίρνουν αποφάσεις, ως απόρροια σωστής αξιολόγησης της πληροφορίας και ανοιχτού διαλόγου, προϋποθέτει ελάττωση των ιεραρχικών και ασύμμετρων σχέσεων εξουσίας και δομών. Ως εκ τούτου, η πραγμάτωση αυτών των πέντε πυλώνων βασίζεται στην ανάπτυξη ενεργών και υπεύθυνων πολιτών (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

1.6 Συσχέτιση της εκπαίδευσης στη δημιουργία του ενεργού πολίτη

Η εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι η προσπάθεια να αλλάξει ο τρόπος αντιμετώπισης των «άλλων» και του φυσικού περιβάλλοντος, προσεγγίζοντας τις διαπροσωπικές σχέσεις και τη φύση στο πλαίσιο μιας βιώσιμης προοπτικής. Η εκπαίδευση οφείλει, λοιπόν, να διαδραματίσει έναν ρόλο μετασχηματιστικό δίνοντας τη δυνατότητα στο άτομο (Κωστούλα-Μακράκη, 2008):

- 1) να τροποποιήσει την αντιοικολογική του σχέση με το περιβάλλον,
- 2) να αντιληφθεί ότι για ένα βιώσιμο μέλλον είναι απαραίτητη η αναδιανομή του παγκόσμιου πλούτου και
- 3) να καταλάβει τον συνάνθρωπο, με σκοπό να εννοήσει καλύτερα τον εαυτό του και τη σχέση του με το περιβάλλον.

Σύμφωνα με τον Bourne (2005) για να είναι εποικοδομητική η εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, θα πρέπει να χρησιμοποιεί διδακτικές και μαθησιακές προσεγγίσεις σχετικές με την οικονομική και κοινωνική αλλαγή και με τις ικανότητες των πολιτών να αναβαθμίσουν την ποιότητα της ζωής τους και των άλλων. Οι σημερινοί μαθητές και αυριανοί πολίτες γνωρίζοντας και κατανοώντας τους άλλους πολιτισμούς και τα κοινά τους προβλήματα θα

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

αποκτήσουν αυτογνωσία και θα διαπιστώσουν την σοβαρότητα των προβλημάτων, αλλά προπαντός εκείνα τα κοινά στοιχεία στην προσπάθεια οικοδόμησης ενός βιώσιμου μέλλοντος. Οι πολίτες μέσω της ενδυνάμωσης και της χειραφέτησης μπορούν ατομικά ή συλλογικά να συμμετέχουν ενεργά στο κοινωνικό γίγνεσθαι (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

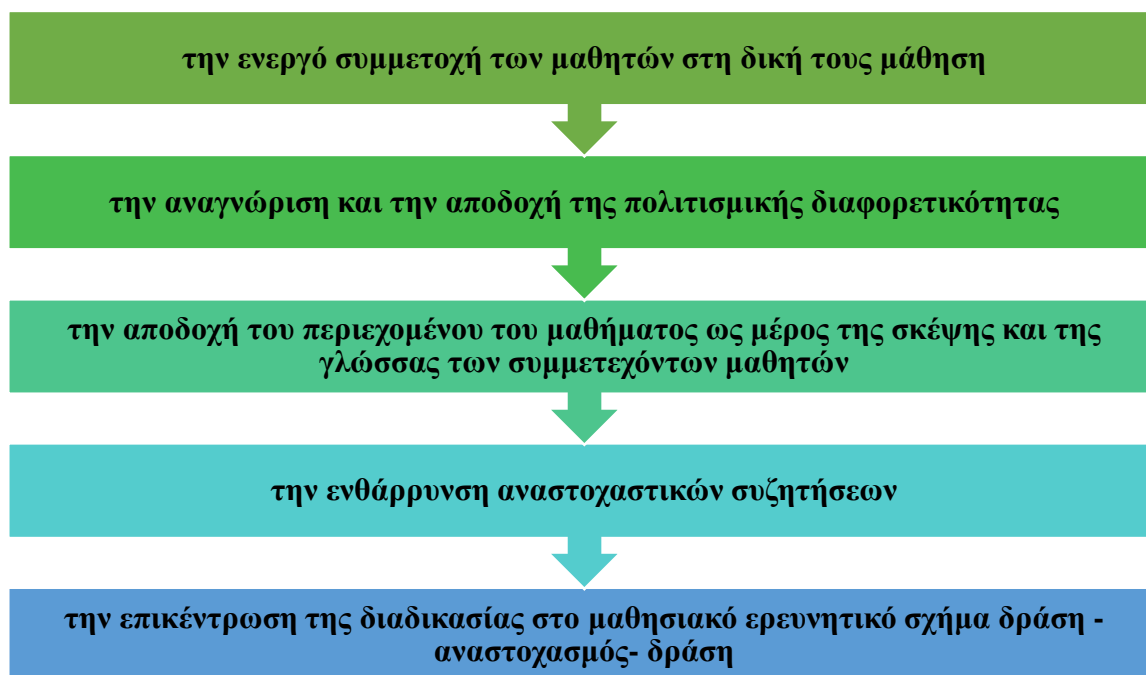
Οι φοιτητές/τριες προκειμένου να αντιστρέψουν την κοινωνική τους αποστασιοποίηση, οφείλουν να αντιλαμβάνονται και να καταλαβαίνουν την αυξανόμενη σοβαρότητα των παγκόσμιων προβλημάτων. Επίσης, θα πρέπει να ελέγχουν τη γνώση και την πληροφορία των ΜΜΕ και των άλλων πηγών πληροφόρησης.

Για να γίνει ο κόσμος περισσότερο βιώσιμος χρειάζεται η μάθηση να εμπλουτίζεται και να ανταποκρίνεται στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες και ικανότητες των μαθητών. Εάν η μάθηση και η διδασκαλία είναι ανεξάρτητη από τα πραγματικά προβλήματα, τα οποία αλληλοεξαρτώνται, τότε η εκπαίδευση απλώς αναπαράγει και συντηρεί μια «προκατασκευασμένη» πραγματικότητα (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

Για να προετοιμαστεί ενεργός πολίτης από την εκπαίδευση για ένα βιώσιμο μέλλον χρειάζεται:

- 1) αποδέσμευση από τις στατικές κοινωνικές και πολιτισμικές δομές,
- 2) πέρασμα από την παθητική κατάσταση στην ενεργό συμμετοχή και
- 3) απόκτηση μιας κριτικής θεώρησης και επανεξέτασης των αρχών και αξιών του πολιτισμικού του πλαισίου.

Η μετασχηματιστική και χειραφετική διαδικασία στη μάθηση περιλαμβάνει μεταξύ άλλων (Σχήμα 1.2) (Κωστούλα-Μακράκη, 2008):

Σχήμα 1.2: Στοιχεία της μετασηματιστικής και χειραφετικής διαδικασίας στη μάθηση.

Πηγή: (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

Υπό αυτή την έννοια η μάθηση όχι μόνο κοινωνικοποιεί και προσαρμόζει τον μαθητή στο κοινωνικό-πολιτισμικό περιβάλλον που ζει, αλλά πολύ περισσότερο του δίνει τη δυνατότητα να ασκεί κριτική σε μια κοινωνία για την οποία δεν ευθύνεται ο ίδιος (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

Το άτομο μέσω της εκπαίδευσης μαθαίνει να έχει ενεργό συμμετοχή στα εκπαιδευτικά και κοινωνικά δρώμενα. Επίσης, αποκτά τα εφόδια εκείνα προκειμένου να αντιμετωπίζει τα οικουμενικά προβλήματα μέσα από μια κριτικο-εποικοδομιστική και διαλεκτική διάσταση. Δηλαδή δεν αρκεί η θεμελίωση ενός περιβάλλοντος όπου αναπτύσσεται μόνο η πρωτοβουλία και αυτενέργεια του μαθητή. Χρειάζεται ένα περιβάλλον το οποίο θα συνεισφέρει στην ανασκευή κατεστημένων καταστάσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία και την κοινωνία (Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

Τα χαρακτηριστικά εκείνα που συνδέουν τη μαθησιακή διαδικασία και το περιεχόμενο της μάθησης με τον πραγματικό κοινωνικό κόσμο είναι η ανάπτυξη της αυτονομίας, της υπευθυνότητας, καθώς, επίσης, και της ικανότητας των φοιτητών να θέτουν στόχους και να αποδίδουν νοήματα και σημασίες στις δικές τους δραστηριότητες κατά τη μαθησιακή διαδικασία. Υπό αυτή την έννοια, η διδασκαλία δεν αποτελεί μια αποπολιτικοποιημένη και αποκοινωνικοποιημένη διαδικασία, αλλά αποτελεί το μέσο να αναπτυχθεί ανεκτικότητα,

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

ηενσυναίσθηση, η ευαισθησία, ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, η αλληλεγγύη αλλά και η ικανότητα συγκρότησης ανεξάρτητης κρίσης, χαρακτηριστικά απαραίτητα και συνυφασμένα με την έννοια του ενεργού και υπεύθυνου πολίτη.

Καθίσταται, λοιπόν, προφανές το γεγονός ότι είναι σημαντική η δημιουργία περιβαλλόντων μάθησης με τα οποία οι σημερινοί φοιτητές και αυριανοί ενεργοί πολίτες θα(Κωστούλα-Μακράκη, 2008):

- Διακρίνουν αξίες και στρατηγικές που βοηθούνστην ανάπτυξη των αρχών και της ηθικής της βιωσιμότητας στις τοπικές τους κοινωνίες.
- Αναπτύσσουν κριτήρια καθορισμού του τι είναι καλύτερο να διατηρήσουν στην πολιτισμική και φυσική τους κληρονομιά.
- Κοινωνικοποιούνται με τρόπους μάθησης, οι οποίοι θα τους διδάσκουν πώς να συμμετέχουν υπεύθυνα στη λήψη προσωπικών και συλλογικών αποφάσεων.
- Μπορούν να συναποφασίζουν για την οργάνωση της διδασκαλίας και της μάθησης τους.
- Μπορούν να προάγουν δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν το συνεργατικό πνεύμα,την ισότιμη συμμετοχή, την ομαδικότητα και τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Ο παιδαγωγός οφείλει να διδάξει τον φοιτητή να στοχάζεται και να δρα, χωρίς να του υποδεικνύει τι πρέπει να στοχάζεται.Αυτό που έχει σημασία είναι να του δώσει τη μέθοδο, τα εργαλεία και τα κριτήρια με τα οποία θα μπορέσει να σταθεί κριτικά απέναντι στη γνώση, να προβλέπει και να αιτιολογεί τα αποτελέσματα των αποφάσεων και των πράξεων του,να διαμορφώνειάποψη. Για να είναι κανείς αποτελεσματικός υπό την έννοια του ορθολογικού και συμφεροντολογικού τρόπου δράσης, θα πρέπει, σύμφωνα με τονCanivez (2000),να αποκτήσει μια κριτική και αναστοχαστική αίσθηση, δηλαδήνα αποτελέσει φορέα αμφισβήτησης απέναντι στις καθαρά παραδοσιακές αρχές εξουσίας.

Τέλος, η συμβολή του εκπαιδευτικού θα πρέπει να είναι η προσφορά στον φοιτητή της πολλαπλότητας των απόψεων, τηςμεθόδου και τωνκριτηρίωνμε τα οποία θα αντιληφθεί μόνος του τι δεν είναι βιώσιμο. Για τονστοχαζόμενο και ενεργό εκπαιδευτικό η παιδαγωγική διαμεσολάβηση δεν αποτελεί μια διεκπεραιωτική διαδικασία. Αντίθετα, η παιδαγωγική διαμεσολάβηση συνεισφέρει στη δημιουργία μιας δίκαιης και βιώσιμης κοινωνίας(Κωστούλα-Μακράκη, 2008).

2. «Εθελοντισμός»

2.1 Γενικά στοιχεία

Ο εθελοντισμός γενικά θεωρείται αλτρουιστική³ δραστηριότητα, όταν ένα άτομο ή μια ομάδα παρέχει υπηρεσίες χωρίς οικονομικό ή κοινωνικό όφελος «προς όφελος άλλου ατόμου, ομάδας ή οργανισμού». Ο εθελοντισμός είναι επίσης γνωστός για την βοήθεια στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και συχνά αποσκοπεί στην προώθηση της καλοσύνης ή στη βελτίωση της ανθρώπινης ποιότητας ζωής. Ο εθελοντισμός μπορεί να έχει θετικά οφέλη τόσο για τον εθελοντή όσο και για το άτομο ή την κοινότητα που εξυπηρετείται. Πολλοί εθελοντές εκπαιδεύονται σε ειδικές γνώσεις, όπως η ιατρικής φύσεως, για καταστάσεις διάσωσης και έκτακτης ανάγκης (Πολυζωΐδης, 2006).

2.2 Τύποι Εθελοντισμού

2.2.1 Εθελοντισμός όπως χρησιμοποιείται από προγράμματα μάθησης υπηρεσιών

Πολλά σχολεία σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης προσφέρουν προγράμματα παροχής υπηρεσιών μάθησης⁴, τα οποία επιτρέπουν στους μαθητές να υπηρετούν την κοινότητα μέσω του εθελοντισμού, κερδίζοντας παράλληλα εκπαιδευτικά προνόμια. Σύμφωνα με τον Alexander Astin και τους Janet Eyer, Dwight E. και Giles, Jr. (Παπασπυρόπουλος & Αποστολίδης, 2002): «... προωθούμε την ευρύτερη υιοθέτηση της μάθησης των υπηρεσιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση γιατί το θεωρούμε ένα ισχυρό μέσο προετοιμασίας των σπουδαστών να γίνουν πιο φροντισμένοι και υπεύθυνοι γονείς και πολίτες και να βοηθήσουν τα κολέγια και τα πανεπιστήμια να ανταποκριθούν στη δέσμευσή τους να «εξυπηρετήσουν την κοινωνία». Όταν περιγράφεται η εκμάθηση των υπηρεσιών, η Ιατρική Εκπαίδευση στο Χάρβαρντ λέει: «Η υπηρεσία μάθησης ενώνει την ακαδημαϊκή μελέτη και την εθελοντική κοινωνική υπηρεσία με αμοιβαία ενισχυτικούς τρόπους. ... Η μάθηση των υπηρεσιών

³Ο αλτρουισμός είναι η αρχή και η ηθική πρακτική της ανησυχίας για την ευτυχία άλλων ανθρώπων ή ζώων, με αποτέλεσμα μια ποιότητα ζωής, τόσο υλική όσο και πνευματική.

⁴Η μάθηση υπηρεσιών είναι μια εκπαιδευτική προσέγγιση που συνδυάζει τους μαθησιακούς στόχους με την κοινωνική υπηρεσία προκειμένου να προσφέρει μια ρεαλιστική, προοδευτική μαθησιακή εμπειρία ενώ ικανοποιεί τις κοινωνικές ανάγκες.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

χαρακτηρίζεται από μια σχέση εταιρικής σχέσης: ο σπουδαστής μαθαίνει από τον οργανισμό εξυπηρέτησης και από την κοινότητα και, σε αντάλλαγμα, δίνει ενέργεια, νοημοσύνη, δέσμευση, χρόνο και δεξιότητες για την αντιμετώπιση των ανθρώπινων και κοινοτικών αναγκών».

Ο εθελοντισμός στην υπηρεσία μάθησης φαίνεται να έχει ως αποτέλεσμα την εμπλοκή τόσο του νου όσο και της καρδιάς, παρέχοντας έτσι μια πιο ισχυρή μαθησιακή εμπειρία. Σύμφωνα με τους JanetEyler και Dwight E. Giles, επιτυγχάνεται από το γεγονός ότι «... ενθαρρύνει την ανάπτυξη των σπουδαστών καταγράφοντας το ενδιαφέρον των σπουδαστών...». Αν και δεν αναγνωρίζεται από όλους ως νόμιμη προσέγγιση, η έρευνα για την αποτελεσματικότητα της μάθησης των υπηρεσιών έχει αυξηθεί. Οι JanetEyler και Dwight E. Giles διενήργησαν μια εθνική μελέτη με Αμερικανούς φοιτητές για να διαπιστώσουν τη σπουδαιότητα των προγραμμάτων εκμάθησης υπηρεσιών. Σύμφωνα με αυτούς «Αυτές οι έρευνες πριν και μετά από ένα εξάμηνο της κοινωφελούς υπηρεσίας, εξετάζουν τον αντίκτυπο της μάθησης των υπηρεσιών στους σπουδαστές» (Παπασπυρόπουλος & Αποστολίδης, 2002), (ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.2 Εθελοντισμός βάσει δεξιοτήτων

Ο εθελοντισμός βασισμένος στις δεξιότητες αξιοποιεί τις εξειδικευμένες δεξιότητες και τα ταλέντα των ατόμων για την ενίσχυση της υποδομής των μη κερδοσκοπικών οργανισμών, βοηθώντας τους να οικοδομήσουν και να διατηρήσουν την ικανότητά τους να επιτύχουν επιτυχώς τις αποστολές τους. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τον παραδοσιακό εθελοντισμό, όπου οι εθελοντές κάνουν κάτι διαφορετικό από το επαγγελματικό τους έργο. Η μέση ώρα του παραδοσιακού εθελοντισμού αποτιμάται από τον Ανεξάρτητο Τομέα μεταξύ 18-20 \$ ανά ώρα. Ο εθελοντισμός με βάση τις δεξιότητες αποτιμάται σε 40-500 δολάρια την ώρα, ανάλογα με την αγοραία αξία του χρόνου (Βερνίκος, 2004), (ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.3 Εθελοντισμός στις αναπτυσσόμενες χώρες

Μια ολοένα και πιο δημοφιλής μορφή του εθελοντισμού στους νέους, ιδιαίτερα στους φοιτητές και αποφοίτους, είναι να ταξιδέψουν στις κοινότητες του αναπτυσσόμενου κόσμου για να εργαστούν σε προγράμματα με τους τοπικούς φορείς. Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν τη διδασκαλία αγγλικών, την εργασία σε ορφανοτροφεία, τη συντήρηση, την υποστήριξη μη κυβερνητικών οργανώσεων και την ιατρική εργασία. Ο διεθνής εθελοντισμός αποσκοπεί συχνά να δώσει στους συμμετέχοντες πολύτιμες δεξιότητες και γνώσεις εκτός από

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

τα οφέλη για την κοινότητα και τον οργανισμό υποδοχής(Βερνίκος, 2004),(ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.4 Εικονικός εθελοντισμός

Επίσης, ο εθελοντισμός ή ο διαδικτυακός εθελοντισμός, ο εικονικός εθελοντισμός είναι όταν ο εθελοντής ολοκληρώνει τα καθήκοντά του, εν όλω ή εν μέρει, εκτός του οργανισμού που επικουρείται. Χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο και το σπίτι, το σχολείο, ή τον υπολογιστή της εργασίας ή άλλη συσκευή συνδεδεμένη στο Internet, όπως PDA ή smartphone. Ο εικονικός εθελοντισμός είναι επίσης γνωστός ως υπηρεσία κυβερνοχώρου, τηλεμετρητής και teletutoring, καθώς και με διάφορα άλλα ονόματα. Επίσης, είναι παρόμοιος με την τηλεργασία, εκτός από το γεγονός ότι αντί των ηλεκτρονικών υπαλλήλων που πληρώνονται, αυτοί είναι εθελοντές στο διαδίκτυο που δεν πληρώνονται(Βερνίκος, 2004),(ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020)..

2.2.5 Μικρο-εθελοντισμός

Ο μικρο-εθελοντισμός είναι έργο που εκτελείται μέσω συσκευής συνδεδεμένης στο Διαδίκτυο. Ένα άτομο συνήθως κάνει αυτό το καθήκον σε μικρές, μη πληρωμένες περιόδους χρόνου. Ο μικρο-εθελοντισμός διαφέρει από τον «εικονικό εθελοντισμό» στο ότι συνήθως δεν απαιτεί από τον εθελοντή να περάσει από μια διαδικασία υποβολής αιτήσεων, από μια διαδικασία ελέγχου ή από μια περίοδο κατάρτισης(Βερνίκος, 2004),(ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.6 Περιβαλλοντικός εθελοντισμός

Ο περιβαλλοντικός εθελοντισμός αναφέρεται στους εθελοντές που συμβάλλουν στην περιβαλλοντική διαχείριση ή τη διατήρηση. Οι εθελοντές διεξάγουν μια σειρά δραστηριοτήτων, όπως η παρακολούθηση του περιβάλλοντος, η οικολογική αποκατάσταση, όπως η εκ νέου βλάστηση και η αφαίρεση των ζιζανίων, η προστασία των απειλούμενων ζώων και η εκπαίδευση άλλων για το φυσικό περιβάλλον(Βερνίκος, 2004),(ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.7 Εθελοντισμός σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης

Ο εθελοντισμός διαδραματίζει συχνά κεντρικό ρόλο στην προσπάθεια ανάκαμψης μετά από φυσικές καταστροφές, όπως τσουνάμι, πλημμύρες, ξηρασίες, τυφώνες και σεισμούς. Για παράδειγμα, ο μεγάλος σεισμός του Hanshin-Awaji του 1995 στην Ιαπωνία ήταν μια κρίσιμη στιγμή, φέρνοντας πολλούς εθελοντές πρώτους στην αντιμετώπιση του σεισμού. Ο σεισμός

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

και το τσουνάμι του Ινδικού Ωκεανού το 2004 προσέλκυσαν μεγάλο αριθμό εθελοντών παγκοσμίως, από μη κυβερνητικές οργανώσεις, κρατικές υπηρεσίες και τα Ηνωμένα Έθνη.

Κατά τη διάρκεια τυφώνα το 2012(HurricaneSandy), εθελοντές, σχημάτισαν μια οργανωμένη ομάδα ταχείας αντίδρασης που παρείχε αναγκαία βοήθεια κατά τη διάρκεια και μετά την καταιγίδα, από το φαγητό, το καταφύγιο έως την ανασυγκρότηση(Βερνίκος, 2004),(ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.8 Εθελοντισμός στα σχολεία

Τα σχολεία που δεν διαθέτουν πόρους βασίζονται στην κρατική στήριξη ή στις προσπάθειες εθελοντών και ιδιωτικών δωρεών, προκειμένου να λειτουργούν αποτελεσματικά. Σε ορισμένες χώρες, όταν η οικονομία είναι κακή, η ανάγκη για εθελοντές και πόρους αυξάνεται σημαντικά. Υπάρχουν πολλά διαθέσιμα μέσα στα σχολικά συστήματα για τους εθελοντές. Ωστόσο, δεν υπάρχουν πολλές απαιτήσεις για την προσφορά εθελοντών σε ένα σχολικό σύστημα. Είτε πρόκειται για γυμνάσιο είτε για μεταπτυχιακό φοιτητή, τα περισσότερα σχολεία απαιτούν απλώς εθελοντική και ανιδιοτελή προσπάθεια.

Όπως στα οφέλη κάθε είδους εθελοντισμού, υπάρχουν και εδώ μεγάλες ανταμοιβές για τον εθελοντή, τον φοιτητή και το σχολείο. Εκτός από τις άυλες ανταμοιβές, οι εθελοντές μπορούν να προσθέσουν σχετική εμπειρία στα βιογραφικά τους. Ακόμα, οι εθελοντές που ταξιδεύουν για βοήθεια μπορούν να μάθουν ξένους πολιτισμούς και γλώσσες.

Ο εθελοντισμός στα σχολεία μπορεί να αποτελέσει έναν πρόσθετο οδηγό διδασκαλίας για τους μαθητές και να βοηθήσει να καλυφθεί το χάσμα των τοπικών εκπαιδευτικών. Η πολιτισμική και γλωσσική ανταλλαγή κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας και άλλων σχολικών δραστηριοτήτων μπορεί να είναι η πιο σημαντική μαθησιακή εμπειρία τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εθελοντές(Βερνίκος, 2004),(ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.9 Εταιρικός εθελοντισμός

Ο εταιρικός εθελοντισμός περιγράφεται ως *«Εταιρείες που δίνουν στους υπαλλήλους τους επιδόματα αμειβόμενου χρόνου ετησίως, τα οποία χρησιμοποιούν για να προσφέρουν εθελοντικά σε ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα της επιλογής τους»*.

Πολλές εταιρείες παγκοσμίως επιτρέπουν στους υπαλλήλους τους να εργάζονται εθελοντικά κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας. Αυτά τα επίσημα προγράμματα Εθελοντικής Εργασίας (EmployeeVolunteeringPrograms - EVPs), θεωρούνται ως μέρος των προσπαθειών αειφορίας των εταιρειών και των δραστηριοτήτων κοινωνικής ευθύνης τους. Περίπου το

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

40% των εταιρειών Fortune 500 παρέχουν χρηματικές δωρεές, επίσης γνωστές ως επιχορηγήσεις εθελοντών, σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς ως τρόπο αναγνώρισης των εργαζομένων που αφιερώνουν σημαντικό χρονικό διάστημα στον εθελοντισμό.

Σε μια υπηρεσία που παρέχει λύσεις Εθελοντισμού των Εργαζομένων, οι βασικές κινητήριες δυνάμεις για τις επιχειρήσεις που παράγουν και διαχειρίζονται τα EVPs είναι η οικοδόμηση της αναγνωρισιμότητας του σήματος ενισχύοντας την εμπιστοσύνη και την αφοσίωση των καταναλωτών και την εταιρική εικόνα και φήμη, η βελτίωση της διατήρησης των εργαζομένων, αυξάνοντας την παραγωγικότητα και την αφοσίωση των εργαζομένων και παρέχοντας ένα αποτελεσματικό μέσο για την επίτευξη στρατηγικών στόχων.

Τον Απρίλιο του 2015, ο David Cameron υποσχέθηκε να δώσει σε όλους τους βρετανούς εργαζόμενους που απασχολούνται σε εταιρείες με περισσότερα από 250 άτομα υποχρεωτική τριήμερη άδεια εθελοντισμού, η οποία, αν εφαρμοστεί, θα δημιουργήσει επιπλέον 360 εκατομμύρια ώρες εθελοντισμού ετησίως (ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.10 Κοινοτική εθελοντική εργασία

Ο κοινοτικός εθελοντισμός, στις ΗΠΑ, που ονομάζεται «κοινωνική υπηρεσία», αναφέρεται παγκοσμίως σε εκείνους που εργάζονται για τη βελτίωση της τοπικής τους κοινότητας. Η δραστηριότητα αυτή συμβαίνει συνήθως μέσω μη κερδοσκοπικών οργανισμών, τοπικών κυβερνήσεων και εκκλησιών, ενώ περιλαμβάνει επίσης ad-hoc ή ανεπίσημες ομάδες όπως αθλητικές ομάδες αναψυχής.

2.2.11 Οφέλη της εθελοντικής εργασίας στην κοινότητα

Υπάρχουν πολλά αποδεδειγμένα προσωπικά οφέλη από τον κοινοτικό εθελοντισμό. Η συνεργασία με μια ομάδα ανθρώπων που έχουν διαφορετική εθνικότητα, υπόβαθρο και απόψεις μειώνει τα στερεότυπα. Ο κοινοτικός εθελοντισμός έχει επίσης αποδειχθεί ότι βελτιώνει την ακαδημαϊκή επιτυχία του φοιτητή.

Σύμφωνα με τους Janet Eyster και Dwight E. Giles, όταν ο φοιτητής βοηθάει στην εξυπηρέτηση άλλων, τότε έχει πολλές θετικές επιπτώσεις τόσο ακαδημαϊκά όσο και προσωπικά. Όχι μόνο περιβάλλει τον εαυτό του με νέους ανθρώπους και μαθαίνει πώς να συνεργαστεί ως ομάδα, αλλά βοηθάει να βελτιώσει την ομαδική εργασία και τις σχεσιακές δεξιότητες, μειώνει τα στερεότυπα, αυξάνει την εκτίμηση άλλων συνανθρώπων και εργάζεται για να επιτρέψει στους νέους να βρουν διεξόδους που σχετίζονται με την αγάπη και τον αλtruισμό.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Οι Eyler και Giles σημείωσαν ότι κατά την διάρκεια ενός κολεγιακού εξαμήνου που περιλάμβανε τρεις ώρες κοινωνικής υπηρεσίας την εβδομάδα, οι σπουδαστές ανέφεραν ότι οι πολιτισμικές διαφορές ήταν πολύ υψηλότερες. Στο τέλος του εξαμήνου, εκείνοι που συμμετείχαν στην εθελοντική υπηρεσία ανέφεραν ότι τα σημαντικότερα πράγματα που είχαν μάθει ήταν να μην κρίνουν άλλους και να εκτιμούν κάθε είδος ατόμου επειδή όλοι μοιράζονται κάποια παρόμοια βασικά χαρακτηριστικά.

Η κοινοτική εθελοντική εργασία έχει αποδειχθεί ότι είναι ένας ισχυρός παράγοντας γνώσεως στην ακαδημαϊκή ζωή των σπουδαστών και στην εμπειρία του πανεπιστημίου ως συνόλου. Μελέτες έχουν δείξει ότι οι σπουδαστές που συμμετέχουν στην κοινωνική υπηρεσία ως μέρος του κύκλου σπουδών τους έχουν μια πολύ υψηλότερη συσχέτιση στην ολοκλήρωση του πτυχίου τους. Επιπλέον, οι φοιτητές που συμμετέχουν σε κοινοτικά προγράμματα εθελοντισμού ως μέρος της έκθεσης εμπειριών τους βρίσκουν πολύ μεγαλύτερη συνάφεια στις ακαδημαϊκές σπουδές τους μετά την ολοκλήρωση κοινοτικών προγραμμάτων εθελοντισμού. Σύμφωνα με τις Υπηρεσίες Υγείας του Πανεπιστημίου, μελέτες έχουν διαπιστώσει ότι ο εθελοντισμός μπορεί να επηρεάσει θετικά την συνολική ψυχική και συναισθηματική υγεία του φοιτητή(ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.12 Κοινωνικός εθελοντισμός ή εθελοντισμός πρόνοιας

Σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες οι κυβερνητικές οργανώσεις και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις παρέχουν για ορισμένο χρονικό διάστημα βοηθητικές θέσεις σε ιδρύματα όπως νοσοκομεία, σχολεία και ιδρύματα κοινωνικής πρόνοιας. Η διαφορά σε άλλους τύπους εθελοντισμού είναι ότι υπάρχουν αυστηροί νομικοί κανόνες, σε ποια οργάνωση επιτρέπεται η συμμετοχή εθελοντών και για την περίοδο που ένας εθελοντής μπορεί να εργαστεί σε εθελοντική θέση. Λόγω αυτού, ο εθελοντής παίρνει ένα περιορισμένο χρηματικό ποσό από την κυβέρνηση. Ένας οργανισμός που έχει ένα από τα μεγαλύτερα ανθρώπινα δυναμικά στην Ευρώπη είναι η γερμανική ομοσπονδιακή υπηρεσία εθελοντών (Bundesfreiwilligendienst), η οποία ιδρύθηκε το 2011, έχοντας περισσότερους από 35.000 ομοσπονδιακούς εθελοντές το 2012(ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

2.2.13 Εθελοντισμός σε μεγάλα αθλητικά γεγονότα

Για πρώτη φορά στην ιστορία της, η Ρωσία φιλοξένησε το Παγκόσμιο Κύπελλο της FIFA από τις 14 Ιουνίου έως τις 15 Ιουλίου 2018. Επιπλέον, ήταν η πρώτη φορά που παίζονταν τα

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

παιχνίδια του Παγκοσμίου Κυπέλλου τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ασία. Τα παιχνίδια έπρεπε να φιλοξενηθούν από 12 γήπεδα σε 11 ρωσικές πόλεις.

Το εθελοντικό πρόγραμμα του Παγκοσμίου Κυπέλλου FIFA του 2018 προσέλαβε χιλιάδες ανθρώπους από τη Ρωσία και άλλες χώρες σε όλο τον κόσμο.

Το πρόγραμμα περιλάμβανε διάφορα στάδια: πρόσληψη, επιλογή και κατάρτιση εθελοντών, οργάνωση της εργασίας τους κατά τη διάρκεια του πρωταθλήματος. Η πρόσληψη εθελοντών για το Κύπελλο Συνομοσπονδιών της FIFA και το Παγκόσμιο Κύπελλο της FIFA μέσω της FIFA.com ξεκίνησε την 1^η Ιουνίου 2016 και έληξε στις 30 Δεκεμβρίου 2016 (ΕΛΙΕ-Εθελοντισμός, 2020).

3. Ο ρόλος της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης

3.1 Βασικές έννοιες

Ένα καθοριστικό στοιχείο του πολιτικού και κοινωνικού βίου αλλά και η βάση του ρυθμιστικού συστήματος και των αξιών είναι οι πρωτοβουλίες και η δραστηριοποίηση των πολιτών. Η δραστηριοποίηση και η συμμετοχή των πολιτών σχετίζονται με τον πολιτιστικό, κοινωνικό και πολιτικό βίο. Η κοινωνία μετεξελίσσεται και διαμορφώνεται μέσω της εθελοντικής δραστηριότητας των πολιτών σε ενδιάμεσες οργανώσεις (συνλόγους, πρωτοβουλίες, συνδικαλιστικές οργανώσεις, συνδέσμους συμφερόντων, κόμματα). Επίσης, η συμπόρευση των πολιτών με στόχο το κοινό όφελος, δημιουργεί κοινωνική συνοχή και τονώνει τη δημοκρατία (Frerichs, 2002).

Ο εθελοντισμός εκφράζει την ύψιστη μορφή συμμετοχής των πολιτών και στηρίζεται στη σταθερή και σταθερή αποφασιστικότητα με κριτήριο το κοινό συμφέρον διότι όλοι οι πολίτες είναι υπεύθυνοι για τους συμπολίτες τους.

Η σταθερή αποφασιστικότητα με γνώμονα το κοινό συμφέρον στηρίζεται σε μια άποψη για την κοινωνία ανθρωπιστική και στη συνειδητοποίηση ότι όλοι οι άνθρωποι ανήκουν στο ίδιο «αλληλέγγυο σύνολο», όπου η συνυπευθυνότητα χρειάζεται εθελοντική συμμετοχή και πλήρη δράση.

Ως εκ τούτου, αυτή η δέσμευση δεν είναι μόνο ένα συναίσθημα ή διάθεση αλλά απαιτεί γενναιοδωρία και προσωπική προσήλωση ως την απαραίτητη πτυχή της ελεύθερης βούλησης και της δωρεάν συμμετοχής, χωρίς την οποία υπάρχει ο κίνδυνος προσμέτρησης του «κόστους» της εθελοντικής δράσης στη βάση της «χρηματικής αξίας».

Επίσης, αξιοσημείωτο γεγονός θεωρείται η παρότρυνση της ευρύτερης δράσης των πολιτών. Η μεγαλύτερη δράση και η υπευθυνότητα είναι οι προϋποθέσεις για ένα κράτος που λειτουργεί σύμφωνα με την «αρχή της επικουρικότητας» και δίνοντας αξία στις υποχρεώσεις προστασίας και εγγύησης. Το κράτος έχει την υποχρέωση να βάλει τα θεμέλια για τη συμμετοχή κάθε πολίτη. Η δράση των πολιτών, νοείται ως εθελοντική και μη αμειβόμενη. Εκτείνεται σε όλα τα πεδία του κοινωνικού και συλλογικού βίου (Frerichs, 2002).

3.2 Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

Η «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» (Κ.ΑΛ.Ο.) πρωτοεμφανίστηκε στην Ευρώπη στα τέλη του 18^{ου} και στις αρχές του 19^{ου} αιώνα όταν άρχισαν να παρουσιάζονται οι πρώτοι συνεταιρισμοί παραγωγών /αγροτών και εργατών και να πραγματοποιούνται οι πρώτες αναφορές στην οικονομική βιβλιογραφία.

Η Κ.ΑΛ.Ο. σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο είναι ένα διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας το οποίο δίνει σημασία στην καλλιέργεια της κοινωνικής αλληλεγγύης, στην κοινωνική απήχηση και στην προέλαση των δημοκρατικών αρχών διαχείρισης. Ως εκ τούτου πέρα από τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα υπάρχει και ο τομέας της οικονομίας που δίνει αγαθά και υπηρεσίες, δηλαδή ο τομέας της «Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας» (Κ.ΑΛ.Ο.). Αυτός ο τομέας μπορεί να αλλάξει λόγω δύο βασικών του χαρακτηριστικών (Ζυγούρη, και συν., 2017):

1. οι δραστηριότητες που προάγει δίνουν προβάδισμα στην εξασφάλιση των κοινωνικών αναγκών κι όχι στην επεκτατική κερδοφορία και
2. οι δραστηριότητες προοδεύουν με συλλογικές και δημοκρατικές διαδικασίες συμμετοχής και λήψης αποφάσεων.

Ειδικότερα, στους στόχους, στις αρχές και στις προτεραιότητες της Κ.ΑΛ.Ο. περιλαμβάνεται:

- η παραγωγή προϊόντων και η παροχή υπηρεσιών, οι οποίες είτε δεν προσφέρονται είτε προσφέρονται ανεπαρκώς από τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, με επιδίωξη την προσέγγιση των μελών της τοπικής κοινωνίας σε αυτά,
- ο βιοπορισμός όσων παράγουν ή προσφέρουν τις εν λόγω υπηρεσίες και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας,
- η δημοκρατική λειτουργία όσον αφορά τον τρόπο εσωτερικής οργάνωσης της εργασίας, τον καθορισμό των μισθών, της παραγωγής και της επανεπένδυσης,
- η αειφορία του φυσικού περιβάλλοντος και η εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων.

Τα περιθώρια ανάπτυξης του τομέα Κ.ΑΛ.Ο. είναι μεγάλα, αν γίνει αντιληπτό ότι σε χώρες όπως η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία, οι ΗΠΑ και ο Καναδάς, υπάρχουν πολλές επιχειρήσεις Κ.ΑΛ.Ο., από τις οποίες πολλές συμβάλλουν στο εθνικό ΑΕΠ ποσοστό περί του 10%, σε αντίθεση με την Ελλάδα που ο τομέας αυτός συμβάλλει λιγότερο από 1%. Το μέσο για την προώθηση και εξάπλωση της Κ.ΑΛ.Ο. είναι τα συνεργατικά σχήματα σε ένα σταθερό και

διαφανές περιβάλλον το οποίο θα υποστηρίζει στην πράξη την εξάπλωση αυτών των παραγωγικών εγχειρημάτων (Ζυγούρη, και συν., 2017).

3.3 Τα πλεονεκτήματα ανάπτυξης Κ.Α.Λ.Ο.

Σύμφωνα και με την διεθνή εμπειρία, τα χαρακτηριστικά της Κ.Α.Λ.Ο. την καθιστούν προνομιακό φορέα παραγωγικής ανασυγκρότησης ιδιαίτερα στις σύγχρονες δύσκολες συνθήκες. Είναι αποδεδειγμένο ότι η Κ.Α.Λ.Ο. μπορεί να ενεργοποιεί αποδοτικούς οικονομικούς και κοινωνικούς πόρους στο πλαίσιο της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της ανάπτυξης παραγωγικού ιστού. Μάλιστα, η γνώση και η προθυμία τόσο για τη δημιουργία και πρωτοτυπία, πάντα με την απαραίτητη υποστήριξη, όσο και για τη δημιουργία ενός σταθερού θεσμικού περιβάλλοντος, μπορούν να ενδυναμώσουν και να αναπτύξουν τον τομέα (Ζυγούρη, και συν., 2017).

Η Κ.Α.Λ.Ο. ενεργοποιεί και αξιοποιεί κοινωνικές δυνάμεις στο πλαίσιο μιας δημιουργικής προοπτικής. Κυρίως, η νεολαία στην Ελλάδα, μιας και το μεγαλύτερο ποσοστό της έχει μεταλυκειακή εκπαίδευση, έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει την Κ.Α.Λ.Ο. προκειμένου να δημιουργήσει παραγωγικά σχήματα. Η υψηλού επιπέδου γνώση θα γίνει το κεφάλαιο με σκοπό να δημιουργηθούν βιώσιμες και καινοτόμες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες. Ως εκ τούτου, το φαινόμενο του «brain drain» θα αντιμετωπιστεί εάν ο φορέας της γνώσης πρωταγωνιστήσει και εάν χορηγηθούν απαραίτητα εργαλεία προκειμένου η γνώση να μετατραπεί σε δημιουργία (Ζυγούρη, και συν., 2017).

Επίσης, το οικονομικό οικοσύστημα που δημιουργεί η Κ.Α.Λ.Ο. ξεχωρίζει για την αντοχή, τη διαχρονικότητα και τη μεγάλη ανθεκτικότητα σε εξωτερικές έκτακτες καταστάσεις. Με άλλα λόγια, δεν πρόκειται για μια βραχυχρόνια και εύθραυστη αντιμετώπιση των απότοκων της κρίσης, αλλά η προάσπιση των κοινωνικών στρωμάτων που εμπλέκονται σε ένα ιδιαίτερο ευμετάβλητο και επισφαλές διεθνές περιβάλλον (Ζυγούρη, και συν., 2017).

Ακόμα, η Κ.Α.Λ.Ο. συνθέτει οικονομικά περιβάλλοντα τα οποία αποδίδουν πολλαπλές ωφέλειες σε όλους όσους εμπλέκονται, όπως ελεύθερη και ασφαλή εργασία, αποκλειστική προσφορά ωφέλιμου κοινωνικού έργου, παρεχόμενα προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, εκτίμηση στο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον, μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και φαινομένων αποκλεισμού.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Τέλος, η Κ.Α.Λ.Ο. δίνει τη δυνατότητα αλλά και απαιτεί τον δημοκρατικό και συμμετοχικό σχεδιασμό της συνολικής οικονομίας, στο πλαίσιο μιας οικονομίας κοινωνικών αναγκών. Εμπλεκόμενοι σε αυτό μπορεί να είναι όλοι οι φορείς, όπως οι τοπικές κοινωνίες, ο παραγωγός και ο χρήστης (καταναλωτής, λήπτης υπηρεσιών). Συνεπώς, οι υποκειμενικοί σκοποί των μεμονωμένων επιχειρήσεων, στο πλαίσιο αυτού του σχεδιασμού, δε παύουν να υπάρχουν ή δεν περιορίζονται στην επίτευξη του μέγιστου δυνατού κόστους. Αντίθετα, κερδίζουν νέες λειτουργίες και εξυπηρετούν νέες αναγκαιότητες, οι οποίες αποτυπώνονται συλλογικά (Ζυγούρη, και συν., 2017).

3.4 Βασικές αξίες και αρχές των Κ.Α.Λ.Ο.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι βασικές αξίες και οι αρχές των Κ.Α.Λ.Ο..

Ο χάρτης των Κ.Α.Λ.Ο. του διηπειρωτικού δικτύου για την προώθηση της οικονομίας της κοινωνικής αλληλεγγύης καθορίζει έντεκα βασικές αξίες για την προώθηση του ηθικού και βασισμένου στην αξία οικονομικού μοντέλου (The RIPESS Charter, 2008):

1. **Ανθρωπισμός:** Θέτοντας τα ανθρώπινα όντα, την αξιοπρέπεια, τον πολιτισμό τους και την πλήρη ανάπτυξη στο επίκεντρο. Ο ανθρωπισμός είναι μια φιλοσοφική στάση που δίνει έμφαση στην αξία και την ελευθερία των ανθρώπων, ατομικά και συλλογικά. Η έννοια του όρου ανθρωπισμός κυμαίνεται σύμφωνα με τα διαδοχικά πνευματικά κινήματα που ταυτίζονται με αυτόν.
2. **Δημοκρατία:** Προώθηση δημοκρατικών αξιών. Η δημοκρατία είναι μια μορφή διακυβέρνησης στην οποία ο λαός έχει την εξουσία να επιλέγει τους κυβερνώντες νομοθέτες. Οι αποφάσεις σχετικά με το ποιος θεωρείται μέρος του λαού και τον τρόπο με τον οποίο η εξουσία μοιράζεται ή ανατίθεται από τον λαό έχουν αλλάξει με την πάροδο του χρόνου, με διαφορετικές ταχύτητες και σε διαφορετικές χώρες, αλλά έχουν συμπεριλάβει όλο και περισσότερους από τους κατοίκους όλων των χωρών. Οι ακρογωνιαίοι λίθοι περιλαμβάνουν την ελευθερία του συνέρχεσθαι και του λόγου, την ένταξη και την ισότητα, την ιδιότητα μέλους, τη συγκατάθεση, την ψηφοφορία, το δικαίωμα στη ζωή και τα δικαιώματα των μειονοτήτων.
3. **Αλληλεγγύη:** Κινητοποίηση πόρων και δημιουργία σχέσεων με άλλες κοινωνικές συλλογικές. Η αλληλεγγύη είναι μια συνειδητοποίηση κοινών ενδιαφερόντων, στόχων, προτύπων και συμπάθειας που δημιουργεί μια ψυχολογική αίσθηση ενότητας ομάδων ή τάξεων. Αναφέρεται στους δεσμούς μιας κοινωνίας που ενώνουν τους ανθρώπους ως ένα.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Ο όρος χρησιμοποιείται γενικά στην κοινωνιολογία και τις άλλες κοινωνικές επιστήμες καθώς και στη φιλοσοφία και τη βιοηθική. Είναι επίσης μια σημαντική έννοια στην καθολική κοινωνική διδασκαλία. Ως εκ τούτου, είναι μια βασική έννοια της χριστιανικής δημοκρατικής πολιτικής ιδεολογίας.

4. **Συμμετοχή:** Καθιέρωση διαλόγου με βάση τον σεβασμό των ιδεολογικών διαφορών.
5. **Επικουρικότητα:** Προώθηση της ανάπτυξης της βάσης για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων. Η επικουρικότητα είναι μια αρχή της κοινωνικής οργάνωσης που υποστηρίζει ότι τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα πρέπει να αντιμετωπίζονται στο πιο άμεσο επίπεδο που συνάδει με την επίλυσή τους.
6. **Ποικιλομορφία:** Ενθάρρυνση της εκπροσώπησης των πολιτών όλων των τομέων της κοινωνίας.
7. **Δημιουργικότητα:** Προώθηση της καινοτομίας που συμβάλλει στην κοινωνική αλλαγή.
8. **Αειφόρος ανάπτυξη:** Σεβασμός της ισορροπίας του οικοσυστήματος προστατεύοντας το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα. Η αειφόρος ανάπτυξη είναι η οργανωτική αρχή της οικονομικής ανάπτυξης, διατηρώντας ταυτόχρονα την ικανότητα των φυσικών συστημάτων να παρέχουν τους φυσικούς πόρους και τις υπηρεσίες οικοσυστήματος από τις οποίες εξαρτάται η οικονομία και η κοινωνία. Το επιθυμητό αποτέλεσμα είναι μια κατάσταση της κοινωνίας όπου οι συνθήκες διαβίωσης και οι πόροι χρησιμοποιούνται για να συνεχίσουν να ικανοποιούν τις ανθρώπινες ανάγκες χωρίς να υπονομεύουν την ακεραιότητα και τη σταθερότητα του φυσικού συστήματος. Η αειφόρος ανάπτυξη μπορεί να οριστεί ως ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιούν τις δικές τους ανάγκες. Οι στόχοι αειφορίας, όπως οι τρέχοντες στόχοι αειφόρου ανάπτυξης σε επίπεδο ΟΗΕ, αντιμετωπίζουν τις παγκόσμιες προκλήσεις, όπως η φτώχεια, η ανισότητα, η κλιματική αλλαγή, η περιβαλλοντική υποβάθμιση, η ειρήνη και η δικαιοσύνη.
9. **Ισότητα, ισότητα και δικαιοσύνη για όλους:** Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και καταπίεσης.
10. **Σεβασμός της ολοκλήρωσης χωρών και λαών:** Αντίθεση στην οικονομική, πολιτική και πολιτιστική κυριαρχία του Βορρά στον Νότο.
11. **Οικονομία που βασίζεται στον πλουραλισμό και την αλληλεγγύη:** Παροχή μιας εναλλακτικής λύσης στο νεοφιλελεύθερο οικονομικό μοντέλο, αναλαμβάνοντας δράσεις προς μια οικονομία που βασίζεται στην αλληλεγγύη.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Επίσης, έξι αρχές από τα προαναφερθέντα σημεία, έχουν περιγραφεί στον Χάρτη Κ.ΑΛ.Ο.για την Οικονομία Αλληλεγγύης(Carta de la Economía Solidaria (REAS), 2011):

1. **Αρχή της ισότητας.** Εισάγει την αρχή της ηθικής ή δικαιοσύνης στην ισότητα. Είναι μια αξία που αναγνωρίζει όλους τους ανθρώπους ως υποκείμενα της ίδιας αξιοπρέπειας και προστατεύει το δικαίωμά τους να μην υπόκεινται σε σχέσεις που βασίζονται στην κυριαρχία ανεξάρτητα από την κοινωνική τους κατάσταση, το φύλο, την ηλικία, την εθνικότητα, την καταγωγή, την ικανότητα κ.λπ. Η κοινωνία πρέπει να ικανοποιεί, με δίκαιο τρόπο, τα αντίστοιχα συμφέροντα όλων των ανθρώπων.
2. **Αρχή της εργασίας.** Η εργασία είναι ένα βασικό στοιχείο στην ποιότητα ζωής των ανθρώπων, της κοινότητας και των οικονομικών σχέσεων μεταξύ πολιτών και κρατών. Δίνει σημασία στην ανάκτηση της ανθρώπινης, κοινωνικής, πολιτικής, οικονομικής και πολιτιστικής διάστασης της εργασίας που επιτρέπει την ανάπτυξη των ικανοτήτων των ανθρώπων. Η εργασία είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια δουλειά ή ένα επάγγελμα.
3. **Αρχή της περιβαλλοντικής αειφορίας.** Όλες οι παραγωγικές και οικονομικές δραστηριότητες σχετίζονται με τη φύση. Η καλή σχέση με τη φύση είναι πηγή οικονομικού πλούτου και υγείας. Ως εκ τούτου, η περιβαλλοντική βιωσιμότητα πρέπει να ενσωματωθεί σε όλες τις δραστηριότητες, αξιολογώντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις (οικολογικό αποτύπωμα).
4. **Αρχή συνεργασίας.** Συνεργασία αντί ανταγωνισμού. Πρότυπο κοινωνίας βασισμένο σε αρμονική τοπική ανάπτυξη και δίκαιες εμπορικές σχέσεις. Η οικονομία αλληλεγγύης βασίζεται στη συμμετοχική και δημοκρατική ηθική, η οποία θέλει να προωθήσει τη μάθηση και τη συνεργατική εργασία μεταξύ ανθρώπων και οργανισμών.
5. **Αρχή της μη κερδοσκοπικής παραγωγής.** Το οικονομικό μοντέλο που πρέπει να ακολουθηθεί στοχεύει στην ολοκληρωμένη, συλλογική και ατομική ανάπτυξη των ανθρώπων και αποτελεί μέσο για την αποτελεσματική διαχείριση οικονομικά βιώσιμων και κερδοφόρων έργων, των οποίων τα οφέλη επανεπενδύονται και αναδιανέμονται. Αυτό το «μη κερδοσκοπικό» συνδέεται στενά με τον τρόπο μέτρησης των αποτελεσμάτων, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη όχι μόνο τις οικονομικές πτυχές, αλλά και τις ανθρώπινες, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, πολιτιστικές και συμμετοχικές πτυχές. Ως εκ τούτου, το τελικό αποτέλεσμα είναι το ολοκληρωμένο όφελος.
6. **Αρχή της εδαφικής ευθύνης.** Συμμετοχή στη βιώσιμη τοπική και κοινοτική ανάπτυξη της περιοχής. Οργανισμοί πλήρως ενσωματωμένοι στο κοινωνικό περιβάλλον ασκούν τις δραστηριότητές τους, κάτι που απαιτεί συμμετοχή σε δίκτυα και συνεργασία με άλλους

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

οργανισμούς του κοντινού κοινωνικού και οικονομικού ιστού, στην ίδια γεωγραφική περιοχή. Αυτή η συνεργασία είναι ένας τρόπος για συγκεκριμένες θετικές και αλληλεγγύες εμπειρίες να μεταμορφώσουν τις δομές που δημιουργούν ανισότητες, κυριαρχία και αποκλεισμό.

4. Η συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης

4.1 Σχολικά προγράμματα στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

4.1.1 Πρόγραμμα Σπουδών και Αναλυτικά προγράμματα

Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση δεν υφίσταται μάθημα ή ξεχωριστή ενότητα μόνο για τον εθελοντισμό. Στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών – ΔΕΠΠΣ (πρόκειται για το Πρόγραμμα Σπουδών με τη στοχοθεσία κάθε επιστημονικού πεδίου και τις βασικές κατευθύνσεις διδασκαλίας σε κάθε τάξη των πεδίων - μαθημάτων, βάσει του οποίου έχουν γραφτεί τα ισχύοντα σχολικά βιβλία) και στα Αναλυτικά Προγράμματα (δηλαδή οι λεπτομερείς στόχοι και οδηγίες για τη διδασκαλία κάθε ενότητας), υπάρχει επιστημονικό πεδίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής. Το εν λόγω πρόγραμμα στις τάξεις Α' – Δ' διδάσκεται μέσω του μαθήματος «Μελέτη Περιβάλλοντος» ενώ στις τάξεις Ε' και Στ' διδάσκεται μέσω του μιας ώρας διάρκειας μαθήματος «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή». Στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο δίνονται οδηγίες σχετικές με τον εθελοντισμό, κυρίως μέσω των ενοτήτων που αφορούν την ενεργό «πολιτειότητα». Τέλος, αν και δεν αναφέρεται ο όρος εθελοντισμός με σαφήνεια, ωστόσο μπορεί να θεωρηθεί ότι συνδέεται με έναν από τους γενικούς στόχους του πεδίου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, την «καλλιέργεια των κοινωνικών σχέσεων και της κοινωνικής συνοχής, της ατομικής ευθύνης και της κοινωνικής αλληλεγγύης» (Γκόβας & Κύρδη, 2014).

4.1.2 Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων

Ως «θεληματικές» δραστηριότητες συγκαταλέγονται τα Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων που έχουν θεσμοθετηθεί και πραγματοποιούνται στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, αφού πρώτα τακρίνει η εκάστοτε σχολική ομάδα να τα εντάξει στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, ως δευτερεύοντες δραστηριότητες, με την βοήθεια ενός ή περισσότερων εκπαιδευτικών. Η θεματολογία άπτεται σε περιβαλλοντικά θέματα, πολιτιστικά ή αγωγής υγείας. Οι δραστηριότητες τέτοιου τύπου έχουν χρονική διάρκεια από 2-6 μήνες και τοποθετούνται σε ομόλογες θεματικές ενότητες προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Πολιτιστικών Θεμάτων και Αγωγής Υγείας. Τα στοιχεία και η θεματολογία των

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Σχολικών προγραμμάτων είναι τεράστια σε όγκο αλλά και σε έννοιες και επιπλέον ο εκάστοτε εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές που συμμετέχουν, ενδέχεται να διαλέξει ελεύθερα και μάλιστα σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες των συμμετεχόντων μαθητών. Επιδιώξεις των Σχολικών προγραμμάτων θεωρείται η καλλιέργεια κοινωνικών τοποθετήσεων, η ισότιμη συμμετοχή και συνεργασία, στην διάρκεια της θεωρητικής διερεύνησης του θέματος αλλά και στις πολύμορφες δραστηριότητες σχετικά με το θέμα. Επιπλέον, οι μαθητές, για την καλύτερη και πολύπλευρη πλαισίωση του θέματος παίρνουν πρωτοβουλίες, και τέλος δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την σύνδεση του σχολείου με την κοινωνία / κοινότητα που ανήκει / εντάσσεται. Η καινοτομία όλης της παραπάνω διεργασίας είναι η μη βαθμολόγηση των μαθητών, αντιτιθέμενα και αφού υπάρχει διαλλακτική συζήτηση, έχουν την δυνατότητα να αναδιαμορφώσουν, αφού το επιζητήσουν, την ουσία του προγράμματος (διαμορφωτική αξιολόγηση). Άρα τα Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων έχουν δυναμική υπόσταση και όχι στατική, είναι ένα πεδίο, εσωτερικώς του τυπικού / αυστηρού σχολικού προγράμματος σπουδών, αδέσμευτης σκέψης και έκφρασης των μαθητών.

Ένας διαφορετικός τύπος μακροχρόνιου προαιρετικού προγράμματος είναι τα «e-Twinning», όπου έχουν ως κύρια διεργασία την συνεργασία σχολείων από διαφορετικές Ευρωπαϊκές χώρες. Οι συνδιασκέψεις των σχολείων πραγματοποιούνται κατά βάση μέσω διαδικτυακής επικοινωνίας, με κοινή θεματολογία.

Τα Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων -στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση- πραγματοποιούνται μέσα στο σχολικό ωράριο, κατά κανόνα στον χρόνο της Ευέλικτης Ζώνης, όμως και, σπανιότερα, κατά την διάρκεια του κανονικού Αναλυτικού Προγράμματος. Ικανότητα εκπλήρωσης δίνεται επιπροσθέτως στο ολοήμερο πρόγραμμα, αλλά και στο περιθώριο των μαθημάτων που διδάσκονται μαθήματα ειδικοτήτων (ξένων γλωσσών, πληροφορικής, τεχνών, φυσικής αγωγής). Στη θεματολογία των προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων «σμίγει» ο εθελοντισμός είτε ως θεματολογία είτε ως επιμέρους θέμα / οριζόντιος άξονας σε άλλα βασικά θέματα. Για παράδειγμα: σε ένα πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων με επιμέρους θέμα την ανακύκλωση, υλοποιούνται δράσεις ενημέρωσης και προβολής της οργανωμένης συγκέντρωσης ανακυκλώσιμων υλικών, σε πρόγραμμα με κύριο θέμα την υιοθεσία πλατείας ή πάρκου για δραστηριότητες αναβαθμίσεως και διαφυλάξεως της ακεραιότητας του χώρου. Επιπροσθέτως, κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων Σχολικών

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Δραστηριοτήτων θεωρείται συνηθισμένη η διασύνδεση με άλλες εθελοντικές ομάδες που ενεργούν είτε τοπικά, είτε πανελλαδικά αλλά και διεθνώς.

Έτσι υφίσταται η δυνατότητα ώστε οι εμπλεκόμενοι μαθητές να μάθουν το έργο και τις δράσεις και άλλων εθελοντικών ομάδων ή ακόμη να δημιουργηθεί επικοινωνιακή διασύνδεση με μέλη τους και να αξιοποιήσουν τις εργασίες τους - εκατέρωθεν- στο μέγιστο επιτρεπτό. Άρα δημιουργείται ένα «κράμα» προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων που μορφοποιούνται κατάλληλα έτσι ώστε να προάγουν το μεγαλείο του εθελοντισμού.

Πλέον είναι πολύ μεγάλος ο αριθμός των εκπαιδευτικών που πραγματοποιούν προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και μάλιστα διαρκώς μεγεθύνεται, παρότι η ασχολία με τέτοιου είδους προγράμματα χρειάζονται περισσότερες ώρες εθελοντικής εργασίας για την δημιουργία του (επαφές, προετοιμασία, συμμετοχή σε απογευματινές συναντήσεις και επιμορφώσεις) και μάλιστα δίχως οικονομικό όφελος αλλά μόνο ηθικό. Τα θέματα είναι πάρα πολλά και ποικίλουν ως προς την εννοιολογική αποσαφήνισή τους, και αυτά είναι: ο εθελοντισμός, η αποτροπή του ρατσισμού, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η αγωγή για τη δημοκρατία και τον ενεργό πολίτη, το αειφόρο σχολείο, η ενέργεια, το νερό, το οικολογικό σχολείο, η ανακύκλωση, η πρόληψη της βίας και άλλα πολλά (Γκόβας & Κύρδη, 2014).

4.2 Σχολικά προγράμματα στη διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

4.2.1 Πρόγραμμα Σπουδών και Αναλυτικά προγράμματα

Υφίσταται έλλειψη συγκεκριμένου μαθήματος εθελοντισμού στο Πρόγραμμα Σπουδών του Γυμνασίου. Αντιθέτως, στο Λύκειο συνάγονται μαθήματα που συσχετίζονται με την κοινωνική και πολιτική ζωή όπου έχουν πληροφορίες για πολιτικές και πολιτειακές δομές, αλλά και λίγες πληροφορίες για μη κυβερνητικές οργανώσεις. Τα μαθήματα αυτά ίσως συσχετίζονται περισσότερο με τη «πολιτεία», και όχι κατά κύριο λόγο με την έννοια του εθελοντισμού.

Επιπλέον, στο μάθημα «Βιωματικές δράσεις» του Γυμνασίου (αλλά και στις «Ερευνητικές Εργασίες» του Λυκείου, τα οποία αναφέρονται και ως «project») είναι εφικτό, σε κάποια βάση βεβαίως, να πραγματοποιηθούν προγράμματα για τον εθελοντισμό ή προγράμματα με

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

διαφορετική θεματική αλλά συνδεδεμένη με τον εθελοντισμό έννοια (Γκόβας & Κύρδη, 2014).

4.2.2 Σχολικές Δράσεις και Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων

Μπορεί να μην υφίσταται μάθημα εθελοντισμού στο Γυμνάσιο, μήτε ιδιάζουσες συσχετίσεις αυτή την έννοια, αλλά υφίσταντο δραστηριότητες στο σχολείο που φέρουν γνώρισμα εθελοντισμού τόσο για τους μαθητές αλλά και για τους εκπαιδευτικούς.

Έτσι, υφίσταντο δραστηριότητες εντός σχολείου, όπου οι μαθητές ή εκπαιδευτικοί λαμβάνουν μέρος, πάντα εκτός ωρών μαθημάτων, και με δική τους επιλογή δράσεως, όπως για παράδειγμα: καθαρισμός χώρου, δέντροφύτευση κλπ. Οι δραστηριότητες που αναφέρθηκαν είναι εθελοντικές και επιπλέον δύναται να είναι ευκαιριακές ή και σταθερές.

Διαφορετική μορφή εθελοντικής εισφοράς μαθητών και εκπαιδευτικών σε σχολικές δραστηριότητες θεωρούνται μέσα από τα θεσμοθετημένα και άρτια -παιδαγωγικά- οργανωμένα Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Αγωγή Υγείας, Πολιτιστικά Θέματα, Αγωγή Σταδιοδρομίας, eTwinning). Τα σχολικά Προγράμματα που μόλις αναφέρθηκαν είναι προαιρετικά/ εθελοντικά, τόσο για τους μαθητές αλλά και για τους εκπαιδευτικούς. Μάλιστα, στο Γυμνάσιο γίνονται για 2 ώρες την εβδομάδα, εκτός του διδακτικού ωραρίου (απογεύματα, Σάββατα ή Κυριακές) από τον Οκτώβριο μέχρι και το Μάιο. Το αντικείμενο των Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων επιλέγεται μετά από συνεργασία των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς. Μάλιστα σε πολλά από τα Προγράμματα η έννοια του εθελοντισμού παρουσιάζεται ως το κύριο χαρακτηριστικό του Προγράμματος, όμως σε όλα τα προγράμματα που υλοποιούνται, ως κοινός παρονομαστής, είναι οι δράσεις με γνώρισμα εθελοντισμού, για παράδειγμα: διοργάνωση δράσεων ενημέρωσης σε ζητήματα ανακύκλωσης, δέντροφύτευσης, και εισφοράς σε κοινωνικές δομές, «υιοθέτηση» και φροντίδα μνημείων κ.ά. Επιπροσθέτως, από την λειτουργία των Προγραμμάτων οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί πλησιάζουν ένας τον άλλον, κοινωνικοποιούνται, γνωρίζουν οργανώσεις που είτε παρέχουν είτε οργανώνουν εθελοντική εργασία. Ωστόσο, και ενώ υπάρχει η έκφραση και η βούληση: «σχολείο ανοιχτό στη κοινωνία», στον αντίποδα δημιουργούνται χειροπιαστά προβλήματα τα οποία υφίστανται από την επίσημη γραφειοκρατία και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, που είναι πολύ άτεγκτο, και καθιστούν πολύ δυσεπίλυτη την συνεργασία των σχολείων με οργανώσεις μη τυπικής εκπαίδευσης, όπως οι περιβαλλοντικές, πολιτιστικές ή κοινωνικές οργανώσεις, οι

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

επιστημονικές ενώσεις καιάλλοι κοινωνικοί φορείς που ενδεχομένως -δύναται- να δώσουν στους μαθητές νέαυποδείγματαδράσεων καιιδέες. Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου παιδείας, ο αριθμός αυτών των Προγραμμάτων είναιπολύ μεγάλος, και παράλληλα πολύ μεγάλος ο αριθμός των εμπλεκομένων μαθητών καιεκπαιδευτικών που συμμετέχουν σε αυτά προαιρετικά.

Γενικώς, ο εθελοντισμός, παρόλο που δεν απαρτίζει διακριτό αντικείμενο διδασκαλίας στοελληνικό σχολείο, υπάρχει ως αναφορά σε αναλυτικά γνωστικά αντικείμενα καιαποτυπώνεται σε συμπεριφορές και στάσεις των εκπαιδευτικών(Γκόβας & Κύρδη, 2014).

4.3 Μεμονωμένες δράσεις - προγράμματα με αναφορά στον εθελοντισμό στο σχολείο

Συνεχώς, στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο όλων των Ελληνικών σχολείων,τόσο το Υπουργείο Παιδείας όσο καιδιάφορες οργανώσεις,στέλνονται εγκύκλιοιόπου υποδεικνύονται διάφορεςδραστηριότητες που φέρουνγνωρίσματα εθελοντισμού. Επιπροσθέτωςδραστηριότητες προτείνονται και από τηντοπική αυτοδιοίκηση.

Κατά κανόνα οι δραστηριότητες που προτείνονται σχετίζονται μετην ανάληψη μιας πρωτοβουλίας σετοπικό επίπεδο, για παράδειγμα: καθαρισμός χώρου - παραλίας, συμμετοχήσε θεματικούςδιαγωνισμούς (ζωγραφικής,λογοτεχνίας κ.ά.), η επίσκεψη σε χώρο που σχετίζεται με εθελοντικήδραστηριότητα, η υποστήριξηοργανώσεωνμε εθελοντική δραστηριότητακαι ομόλογα συγκέντρωση τροφίμωνή άλλων αντικειμένων σε περιστατικά φυσικών καταστροφών. Είθισται η εισήγηση τουΥπουργείου Παιδείας είναι ότι οι εθελοντικές δράσεις «δεν πρέπει να παρεμποδίζουνε τα μαθήματα».

Στην Ελλάδα λειτουργούν δυο οργανώσεις για παιδιά που υπάγονται σε διεθνείςεθελοντικές οργανώσεις: Το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων (<http://www.sep.org.gr>) και τοΣώμα Ελληνικού Οδηγισμού (<http://www.seo.gr/homepage.asp?ITMID=2&Lang=GR>).

Απότους κύριους στόχους τους είναι να εμπνεύσουν στα παιδιά τις αρχές τουεθελοντισμού, της συνεργασίας και της αλληλεγγύης. Τακτικώς οι ομάδες επιλαμβάνονταισε εθελοντικές δραστηριότητες(Γκόβας & Κύρδη, 2014).

4.4 Καλλιέργεια Θεμελιωδών Αξιών και Αρχών του Συνεργατισμού στο Σχολείο

Είναι έτσι χαρακτηριστικό αναφορικά με την πρόσφατη ελληνική πραγματικότητα το ότι σε προγράμματα σχεδιασμού και ανάπτυξης διαθεματικών δραστηριοτήτων που λειτούργησαν στο πλαίσιο του ΔΕΠΠΣ (πρόκειται για το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών που είχε, από το 2001 ήδη, εισαχθεί στην υποχρεωτική εκπαίδευση) περιλαμβάνοντας εθελοντικά προγράμματα (projects) όπως αυτό της περιβαλλοντικής και της αγωγής υγείας που πληρούσαν τα προαναφερθέντα κριτήρια επιλογής. Τα προγράμματα αυτά επίσης επέτρεπαν στον μαθητή να συγκροτήσει πλέονένα ενιαίο σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων και να διαμορφώσει προσωπική άποψη για θέματα των επιστημών τα οποία σχετίζονται μεταξύ τους καθώς και με ζητήματα της καθημερινής ζωής, γεγονός που φαίνεται να επιβεβαιώνεται και από πρόσφατα ερευνητικά ευρήματα. Στοχεύοντας, λοιπόν, στο να εκδιπλώσει μια επιχειρηματολογία υποστηρικτική των παραπάνω η παρούσα εισήγηση, μεθοδολογικά, θα συμπεριλάβει μια θεωρητική και μια εμπειρική πτυχή. Ως προς την πρώτη, η προσέγγιση θα γίνει μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση, ως προς δε τη δεύτερη θα γίνει αξιοποίηση, με στόχο κυρίως τη διερεύνηση συσχετίσεων δημιουργικότητας και συλλογικών συμπεριφορών, πορισμάτων από πρόσφατη έρευνα που διεξήχθη (Βάθη & Καπογιάννης, 2016).

Σταδιακά, μια σειρά από συνεργατικές πρακτικές που κατακτούσαν έδαφος μεταξύ της εκπαιδευτικής κοινότητας, στην αρχή σποραδικά και αποσπασματικά και στη συνέχεια πιο συστηματικά, άρχισαν να δοκιμάζονται και να χρησιμοποιούνται πειραματικά από πρωτοπόρους εκπαιδευτικούς ως συμπλήρωμα των δεσποζουσών εκπαιδευτικών πρακτικών. Τούτα οδήγησαν στο να πάρουν σάρκα και οστά συγκεκριμένες ομαδοσυνεργατικές πρακτικές και να δοκιμαστεί και στη χώρα μας η θεσμική μορφή που παρέπεμπε σε διεθνώς αποδεκτά χαρακτηριστικά διαφόρων τύπων σχολικών/μαθητικών συνεταιρισμών (Βάθη & Καπογιάννης, 2016).

Ανέκαθεν κύριο μέλημα όσων επιδόθηκαν στην προσπάθεια καλλιέργειας του «χαρακτήρα», των δεξιοτήτων και των δημιουργικών ικανοτήτων των μαθητευόμενων, μέσω συνεργατικών διαδικασιών που ενεργοποιεί ο σχολικός/ μαθητικός συνεταιρισμός, υπήρξε η διάδοση και εμπέδωση του μηνύματος που εμπερικλείει ο συνεργατισμός, καθώς και των αξιών και ίων αρχών που αυτός προωθεί. Ιδιαίτερη σημασία, προκειμένου περί των σχολικών/μαθητικών

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

συνεταιρισμών, έχουν η αρχή ης εθελοντικής και ελεύθερης συμμετοχής καθώς και η αρχή «ενδιαφέρον για την κοινότητα»). Στο πλαίσιο εκπαιδευτικών πρακτικών που αξιοποιούν τους σχολικούς/μαθητικούς συνεταιρισμούς, η εναλλαγή σε θέσεις ευθύνης και η ανακνητότητα, που είναι συνδεδεμένες με την αποφασιστική και ισότιμη συμμετοχή στις συνελεύσεις και τις λοιπές συλλογικές διαδικασίες καθώς και με τον ενεργό, αναλόγως των δυνατοτήτων του, ρόλο κάθε μέλους, κρίνονται ως καθοριστικής σημασίας για τον προσανατολισμό που θα λάβει καθένα από τα εν λόγω συνεργατικά εγχειρήματα. Συνακόλουθα, αναδεικνύεται εκ των πραγμάτων, το πόση σπουδαιότητα έχουν τόσο η δημοκρατικοποίηση όσο και η ενίσχυση της υπευθυνότητας των μελών καθώς αυτές αποτελούν σημαντικές επιδιώξεις που αναλαμβάνει να επιτελέσει κάθε συνεργατικός συνεταιρισμός, κατά μείζονα δε λόγο οι σχολικοί/ μαθητικοί συνεταιρισμοί που έχουν κατεξοχήν παιδαγωγικό χαρακτήρα.

Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να αναφερθούμε και στην κατάκτηση «οργανωσιακής μάθησης» και στην άσκηση στη «διαχείριση γνώσης»), έννοιες δανεισμένες από τον επιχειρηματικό κόσμο, που, τα τελευταία χρόνια, βρίσκουν απήχηση στο χώρο της Κοινωνικής Οικονομίας και του Συνεργατισμού (Βάθη & Καπογιάννης, 2016).

4.5 Συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα και διαμόρφωση εθελοντικής συνείδησης

Η ηθελυμένη συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα και δραστηριότητες με εθελοντική ιδιοσυγκρασία ανδέχεται να συγκροτήσει συμπεριφορά διαπαιδαγώγησης των παιδιών προς την κατεύθυνση της ενεργού πολιτειότητας, του πολίτη που μεριμνάει για ό,τι γίνεται στην κοινότητα, συμμετέχει και επιλαμβάνεται κινήσεων / πρωτοβουλιών. Η εκπαίδευση για το γνώρισμα του ενεργού πολίτη δεν αποβλέπει μόνο στη διαμόρφωση ενός ενημερωμένου και πληροφορημένου πολίτη-μαθητή, αλλά επιβάλλεται να ωφελεί τον μαθητή να επεκτείνει ενεργαία γνώσης και κατανόησης και να καλλιεργήσει τις δεξιότητες, τις ικανότητες και τις αξίες που του παραχωρούν τη ικανότητα ενεργούς και υπεύθυνης συμμετοχής σε προβλήματα της κοινωνίας που ζει.

Σε αυτό το σημείο το ερώτημα που δημιουργείται για τη αλληλεξάρτηση εθελοντισμού, αλληλεγγύης και ενεργού πολιτειότητας, είναι το: γιατί οι μαθητές, αν και συνάγεται να συμμετέχουν υπερβολικώς πρόθυμα σε δράσεις εντός σχολικού περιγράμματος, αποκαλύπτουν ένα είδος πολιτικής και κοινωνικής αδιαφορίας ως ενήλικες. Υφίσταται

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

ανάγκη για υποδείξεις / προτάσεις που προβάλλουν τα ενδεχόμενα κίνητρα για την εμπλοκή των νέων σε δράσεις εθελοντικού χαρακτήρα ή συμμετοχής στα κοινά. Σύμφωνα με την Gallagher (University Toronto) θεωρείται βασικό να αφομοιώσουμε-από κοινού- με τους νέους για το τι αναμένουν, για ποιους και για τι μεριμνούν και για το πώς αυτή η «ελπίδα» (hope) και η «φροντίδα» (care) κατευθύνει την συμμετοχή τους στην πολιτική, οικονομική, πολιτιστική ζωή της τοπικής αλλά και της διεθνούς κοινότητας.

Διακριτά, ο εθελοντισμός ενδέχεται να διδάσκεται διαθεματικά ή να εισέλθει στο περίγραμμα της «ευέλικτης ζώνης», των προαιρετικών προγραμμάτων και των «project» ή να προσεγγίζεται ως συγκεκριμένη ενότητα σε άλλα μαθήματα. (Γκόβας & Κύρδη, 2014).

5. «Μεθοδολογία της έρευνας»

5.1 Σκοπός και στόχος της έρευνας «Νέοι και εθελοντισμός»

Σκοπός της παρούσας έρευνας «Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών» αποτελεί την προβολή της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με τις αντιλήψεις των φοιτητών/τριων του Πανεπιστημίου Πατρών σε έννοιες σχετικές με τον εθελοντισμό. Στόχος της είναι να διερευνηθούν στοιχεία για την εθελοντική δράση και εθελοντική συνείδηση φοιτητών/τριων του τμήματος ΔΕΜΕΣ του Πανεπιστημίου Πατρών.

5.2 Ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας «Νέοι και εθελοντισμός»

Τα ερευνητικά ερωτήματα που ανακύπτουν από την συγκεκριμένη έρευνα για την εθελοντική δράση και εθελοντική συνείδηση φοιτητών/τριων του τμήματος ΔΕΜΕΣ του Πανεπιστημίου Πατρών, είναι τα εξής:

- ✓ εάν το σχολικό περιβάλλον αποτελεί χώρο δημιουργίας εθελοντικής συνείδησης
- ✓ εάν το σχολικό περιβάλλον συγκροτεί χώρο υλοποίησης εθελοντικών δράσεων
- ✓ εάν το ακαδημαϊκό περιβάλλον συναποτελεί χώρο δημιουργίας εθελοντικής συνείδησης
- ✓ εάν το ακαδημαϊκό περιβάλλον συναποτελεί χώρο υλοποίησης εθελοντικών δράσεων

5.3 Αναγκαιότητα της έρευνας

Η εθελοντική δράση και συνείδηση των νέων είναι η βάση μιας κοινωνίας θεμελιωδών αξιών και αρχών με γνώμονα τον άνθρωπο. Οι εθελοντές έχουν τεράστιο αντίκτυπο στην υγεία και την ευημερία των κοινοτήτων σε όλο τον κόσμο, γεγονός που επιτρέπει στην πολιτεία να ευδοκιμεί λόγω της βοήθειας των νέων εθελοντών. Από τον εθελοντισμό των νέων, η πολιτεία θα αποκτήσει μια γενιά που ενδιαφέρεται για το πού ζουν και είναι πρόθυμοι να δεσμευτούν για τη βελτίωση της κοινωνίας.

5.4 Ερευνητικό εργαλείο

Η μεθοδολογία συλλογής δεδομένων για την παρούσα έρευνα για την εθελοντική δράση και συνείδηση των νέων, συντελέστηκε μέσω ερωτηματολογίων που διαμοιράστηκαν διαδικτυακά σε φοιτητές/τριες του τμήματος ΔΕΜΕΣ του Πανεπιστημίου Πατρών. Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα κατασκευάστηκε στην πλατφόρμα: <https://docs.google.com/forms/> και αποτελείται από 17 ερωτήσεις 3 αξόνων. Χρησιμοποιήθηκαν διχοτομικές ερωτήσεις (ναι/όχι/ Ίσως), ερωτήσεις με απαντήσεις πολλαπλής επιλογής, με τις οποίες δίνονται οι ενδεχόμενες απαντήσεις, ερωτήσεις με απαντήσεις κατά σειρά κατάταξης, και η πενταβάθμια απαντητική κλίμακα τύπου Likert, η οποία συμβάλλει στη διαβάθμιση των απαντήσεων (Λαγουμιντζής, 2015).

1η. Ενότητα: Κοινωνικό Δημογραφικά Στοιχεία

1. Φύλο
2. Ηλικία
3. Έτος Σπουδών
4. Κάτοχος άλλου πτυχίου
5. Γνώση ξένης γλώσσας

2η. Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης

6. Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα (αγωγής υγείας, περιβαλλοντικά, MUN, ευέλικτης ζώνης κλπ.);
7. Εάν ναι, παρακαλώ περιγράψτε με ποιο τρόπο πιστεύετε ότι επήρασαν (ή όχι) στη διαμόρφωση της στάσης σας σε σχέση με τον εθελοντισμό.
8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;
9. Έχετε εργαστεί εθελοντικά;
10. Έχετε συμμετάσχει σε εθελοντική οργάνωση;
11. Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;

3η. Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης

12. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να παρέχω βοήθεια σε αυτούς που έχουν ανάγκη
13. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να βελτιώσω τον κόσμο
14. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να αποκτήσω καινούργια ενδιαφέροντα

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

15. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να αναπτύξω τις δεξιότητές μου ή να αποκτήσω καινούργιες
16. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να γνωρίσω άλλους ανθρώπους
17. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να εμπλουτίσω το βιογραφικό μου..

Η ανάλυση των απαντήσεων του ερωτηματολογίου θα πραγματοποιηθεί με το λογισμικό στατιστικής ανάλυσης SPSS 22. Η πλατφόρμα λογισμικού IBM® SPSS® προσφέρει προηγμένη στατιστική ανάλυση, μια τεράστια βιβλιοθήκη αλγορίθμων μηχανικής μάθησης, ανάλυση κειμένου, επεκτασιμότητα ανοιχτού κώδικα, ενσωμάτωση με μεγάλα δεδομένα και απρόσκοπτη ανάπτυξη σε εφαρμογές.

Η ευκολία χρήσης, η ευελιξία και η επεκτασιμότητα καθιστούν το SPSS προσβάσιμο σε χρήστες όλων των επιπέδων δεξιοτήτων. Επιπλέον, είναι κατάλληλο για έργα όλων των μεγεθών και επιπέδων πολυπλοκότητας και μπορεί να βοηθήσει στην σωστή, έγκυρη και τεκμηριωμένη ανάλυση των αποτελεσμάτων (Γναρδέλλης, Ανάλυση δεδομένων με το IBM SPSS Statistics 21, 2013).

5.5 Δείγμα της έρευνας

Στην διπλωματική θα χρησιμοποιηθεί στρωματοποιημένη δειγματοληψία (stratified sampling) η οποία προβλέπει την διάκριση του πληθυσμού σε ομάδες που μοιράζονται κάποιο συγκεκριμένο χαρακτηριστικό. Δηλαδή σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών του τμήματος ΔΕΜΕΣ. Εκτός από τα Κοινωνικά Δημογραφικά Στοιχεία τα οποία θα έχουν κοινό παρονομαστή το Πανεπιστημίου Πατρών, θα καταγραφούν και οι απόψεις τους για την εθελοντική τους δράση αλλά και της εθελοντικής τους συνείδησης. Με αυτό τον τρόπο θεωρώ ότι επιτυγχάνονται καλύτερα αποτελέσματα από την απλή τυχαία δειγματοληψία διότι μπορεί να εντοπίσει μεταβολές των υπό μέτρηση χαρακτηριστικών εντός του κάθε στρώματος. Τα ερωτηματολόγια θα διαμοιραστούν μέσω ηλεκτρονικών μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης

Το δείγμα της παρούσας έρευνας έρευνα για την εθελοντική δράση και συνείδηση των νέων, αποτελείται από 82 φοιτητές/τριες του τμήματος ΔΕΜΕΣ του Πανεπιστημίου Πατρών. Η διεξαγωγή της έρευνας έγινε μέσω ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου που δόθηκε με ηλεκτρονική μορφή (<https://docs.google.com/forms/d/1NYE5v2TK1jy2AYIrpG74HG7Y7K9o84UqUxZWYK->

hFEk/edit#responses) στους φοιτητές/τριες. Η αποστολή του ερωτηματολογίου και η συλλογή των απαντήσεων πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2020.

5.6 Δείκτης Cronbach Alpha

Για την μέτρηση της αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης Cronbach Alpha.

Ο δείκτης Cronbach Alpha δέχεται τιμές στο [0,1]. Η τιμή «0» ερμηνεύεται ως έλλειψη αξιοπιστίας, ενώ η τιμή «1» ως ισχυρές αξιόπιστες ερωτήσεις. Οι τιμές μεγαλύτερες του 0,6-0,7 αποτελούν ικανοποιητικές για κοινωνικές μελέτες. Για πολύ σημαντικές μελέτες ο δείκτης πρέπει να έχει τιμή μεγαλύτερη του 0,8.

5.6.1 Cronbach Alpha για την 2^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης

Ο δείκτης Cronbach Alpha για την 2^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης και ειδικότερα για τις ερωτήσεις: 6^η. «Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα (αγωγής υγείας, περιβαλλοντικά, MUN, ευέλικτης ζώνης κλπ.);» και 10^η. «Έχετε συμμετάσχει σε εθελοντική οργάνωση;»,⁵ έχει την τιμή: 0,605 και συμπεραίνεται ότι οι ερωτήσεις είναι αξιόπιστες (Πίνακας 5.1). Άρα οι 2 αυτές ερωτήσεις συνθέτουν ικανοποιητικά ένα ερωτηματολόγιο.

Πίνακας 5.1: Στατιστικά αξιοπιστίας για την 2^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης.

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,605	,605	2

Στον πίνακα 5.2 καταγράφεται οι συσχετίσεις των ερωτήσεων, δηλαδή δίνονται η μέση τιμή και η διακύμανση αν μία υποερώτηση διαγραφεί από το ερωτηματολόγιο. Αξιόλογες είναι οι τιμές στην στήλη Corrected Item-Total correlation / Διορθωμένο στοιχείο-Συνολική αντιστοιχία. Αν υφίσταντο τιμές με αρνητικό πρόσημο σημαίνει ότι πρέπει να γίνει

⁵ Από την 2^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης αναλύθηκαν οι δύο παραπάνω ερωτήσεις 6 και 10 διότι ήταν οι μοναδικές που ήταν διχοτομικές ερωτήσεις (ναι/όχι).

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

αντιστροφή διότι είναι αντίστροφοαρισμένες σε σχέση με αυτό που προσπαθεί να μετρήσει το ερωτηματολόγιο, στην περίπτωση μας δεν υπάρχει αρνητική τιμή. Επιπροσθέτως ερωτήσεις με πολύ μικρή τιμή στη στήλη αυτή (ενδεικτικά στη στατιστικήάπτεταιστην τιμή 0,3) διαγράφονται από το ερωτηματολόγιο, στην περίπτωση μας δεν υπάρχουν τιμές μικρότερες από 0,434. Τέλος από τη στήλη Cronbach's Alpha ifitemdeleted/ ο δείκτης Cronbach's Alpha εάν το στοιχείο διαγράφονταν, δίνονται οι τιμές του συντελεστή Cronbach όταν διαγράφεται μία υποερώτηση του 2^{ου} άξονα του ερωτηματολογίου. Αν ανακύπτει μία αξιολογη αύξηση τότε διαγράφεται η συγκεκριμένη υποερώτηση από τοερωτηματολόγιο, στην περίπτωση μας δεν υπάρχουν τέτοιες τιμές που να δημιουργούν συνθήκες διαγραφής ερωτήσεων.

Πίνακας 5.2: Σύνολο στατιστικών για την 2^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης.

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
6. Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα (αγωγής υγείας, περιβαλλοντικά, MUN, ευέλικτης ζώνης κλπ.);	1,57	,248	,434	,188	.
10. Έχετε συμμετάσχει σε εθελοντική οργάνωση;	1,54	,252	,434	,188	.

Στον πίνακα 5.3 καταγράφεται η μέση τιμή, η διακύμανση, η τυπική απόκλιση της 2^{ης} ενότητας του ερωτηματολογίου καθώς και το πλήθος των ερωτήσεων που συνθέτουν τοερωτηματολόγιο. Από την τιμή $3,11/2=1,555$ παρατηρούμε ότι οι φοιτητές/τριες του τμήματος ΔΕΜΕΣ του Πανεπιστημίου Πατρώντείνουν στην άρνηση στις προτάσεις εάν κατά τη σχολική τους ζωή έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα (αγωγής υγείας, περιβαλλοντικά, MUN, ευέλικτης ζώνης κλπ.) ή σε εθελοντική οργάνωση (1=Ναι,2=Όχι).

Πίνακας 5.3: Στατιστικές κλίμακαςγια την 2^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής δράσης.

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
3,11	,716	,846	2

5.6.2 Cronbach Alpha για την Ενότητα 3^η: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης

Ο δείκτης Cronbach Alpha για την 3^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης και ειδικότερα για τις ερωτήσεις: 12 έως 17, έχει την τιμή: 0,822 και συμπεραίνεται ότι οι 6 ερωτήσεις είναι αξιόπιστες (Πίνακας 5.4). Άρα οι 6 αυτές ερωτήσεις συνθέτουν ικανοποιητικά ένα ερωτηματολόγιο.

Πίνακας 5.4: Στατιστικά αξιοπιστίας για την 3^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης.

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,822	,824	6

Στον πίνακα 5.5 καταγράφεται οι συσχετίσεις των ερωτήσεων για την 3^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης, δηλαδή δίνονται η μέση τιμή και η διακύμανση αν μία υποερώτηση διαγραφεί από το ερωτηματολόγιο. Αξιόλογες είναι οι τιμές στην στήλη CorrectedItem-Totalcorrelation / Διορθωμένο στοιχείο-Συνολική αντιστοιχία. Αν υφίσταντο τιμές με αρνητικό πρόσημο σημαίνει ότι πρέπει να γίνει αντιστροφή διότι είναι αντίστροφα ορισμένες σε σχέση με αυτό που προσπαθεί να μετρήσει το ερωτηματολόγιο, στην περίπτωση μας δεν υπάρχει αρνητική τιμή. Επιπροσθέτως ερωτήσεις με πολύ μικρή τιμή στη στήλη αυτή (ενδεικτικά στη στατιστική άπτεται στην τιμή 0,3) διαγράφονται από το ερωτηματολόγιο, στην περίπτωση μας δεν υπάρχουν τιμές μικρότερες από 0,423. Τέλος από τη στήλη Cronbach's Alpha ifitemdeleted/ ο δείκτης Cronbach's Alpha εάν το στοιχείο διαγράφονταν, δίνονται οι τιμές του συντελεστή Cronbach όταν διαγράφεται μία υποερώτηση του 2^{ου} άξονα του ερωτηματολογίου. Αν ανακύπτει μία αξιόλογη αύξηση τότε διαγράφεται η συγκεκριμένη υποερώτηση από το ερωτηματολόγιο, στην περίπτωση μας δεν υπάρχουν τέτοιες τιμές που να δημιουργούν συνθήκες διαγραφής ερωτήσεων, επειδή συνολικά οι ερωτήσεις του άξονα συνθέτουν ένα αξιόλογο και αξιόπιστο ερευνητικό εργαλείο.

Πίνακας 5.5: Σύνολο στατιστικών για την 3^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης.

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	CorrectedItem-TotalCorrelation	SquaredMultipleCorrelation	Cronbach's Alpha if Item Deleted

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

12. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να παρέχω βοήθεια σε αυτούς που έχουν ανάγκη	17,78	23,186	,423	,665	,825
13. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να βελτιώσω τον κόσμο	17,78	22,667	,525	,649	,807
14. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να αποκτήσω καινούργια ενδιαφέροντα	18,20	20,134	,716	,675	,768
15. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να αναπτύξω τις δεξιότητές μου ή να αποκτήσω καινούργιες	18,23	17,933	,833	,784	,735
16. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να γνωρίσω άλλους ανθρώπους	18,54	20,350	,571	,363	,798
17. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να εμπλουτίσω το βιογραφικό μου	18,68	20,120	,506	,547	,817

Στον πίνακα 5.6 καταγράφεται μέση τιμή, η διακύμανση, η τυπική απόκλιση της 3^{ης} ενότητας του ερωτηματολογίου καθώς και το πλήθος των ερωτήσεων που συνθέτουν το ερωτηματολόγιο. Από την τιμή $21,84/6=3,64$ παρατηρούμε ότι οι φοιτητές/τριες του τμήματος ΔΕΜΕΣ του Πανεπιστημίου Πατρών τείνουν «Πολύ» στην εθελοντική συνείδηση (1. Καθόλου, 2. Λίγο, 3. Ουδέτερα, 4. Πολύ, 5. Πάρα πολύ).

Πίνακας 5.6: Στατιστικές κλίμακας για την 2^η Ενότητα: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης.

ScaleStatistics			
Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
21,84	28,826	5,369	6

6. «Ανάλυση στοιχείων της έρευνας»

Στο παρόν κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί η ανάλυση ης έρευνας αποτελεί μέρος πτυχιακής εργασίας «Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του τμήματος ΔΕΜΕΣ του Πανεπιστημίου Πατρών». Το ερωτηματολόγιο είναι απολύτως ανώνυμο και τα στοιχεία που δίνονται δεν θα χρησιμοποιηθούν παρά μόνο για ερευνητικούς σκοπούς της πτυχιακής εργασίας.

6.1 Κοινωνικό - Δημογραφικά στοιχεία

Ο 1^{ος} άξονας του ερωτηματολογίου πραγματεύεται τα Κοινωνικό - Δημογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων της έρευνας και τα αποτελέσματα καταγράφονται στους παρακάτω πίνακες και τα αντίστοιχα διαγράμματα.

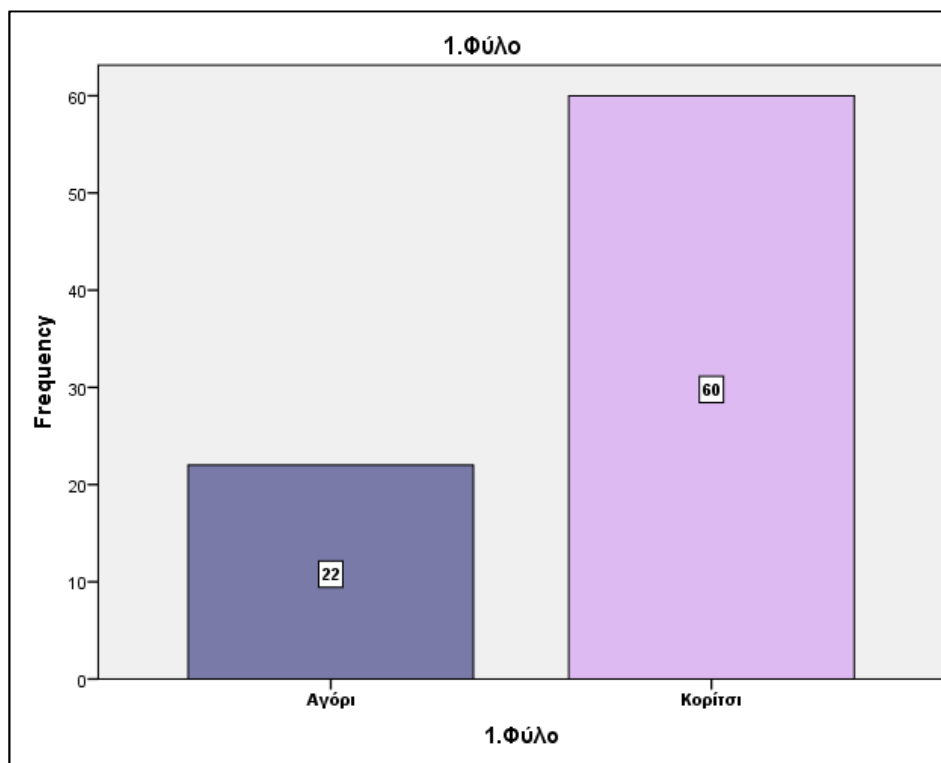
6.1.1 Φύλο

Οι απαντήσεις του 1^{ου} ερωτήματος σχετικά με το φύλο φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.1 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.1. Παρατηρείται ότι 22 άτομα (26,8%) είναι αγόρια και 60 άτομα (73,2%) είναι κορίτσια.

Πίνακας 6.1: Φύλο.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Αγόρι	22	26,8	26,8	26,8
Κορίτσι	60	73,2	73,2	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Διάγραμμα 6.1: Φύλο.

6.1.2 Ηλικία

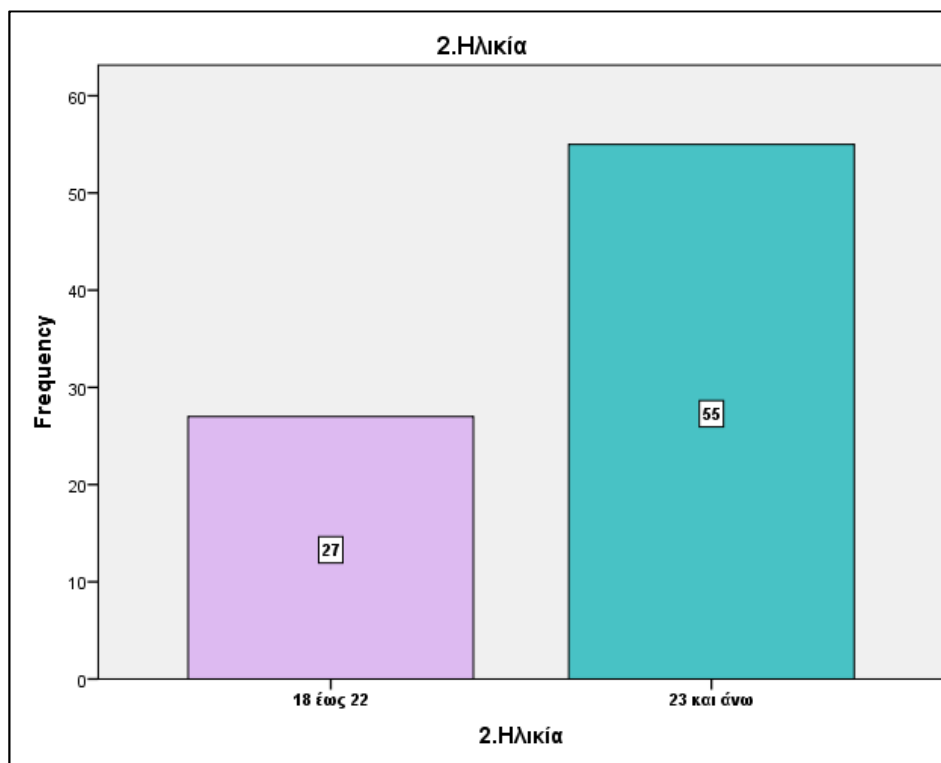
Οι απαντήσεις του 2^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Ηλικία

φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.2 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.2. Παρατηρείται ότι 27 άτομα (32,9%) έχουν ηλικία: «18 έως 22» και 55 άτομα (67,1%) έχουν ηλικία: «23 και άνω».

Πίνακας 6.2: Ηλικία.

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid 18 έως 22	27	32,9	32,9	32,9
23 και άνω	55	67,1	67,1	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

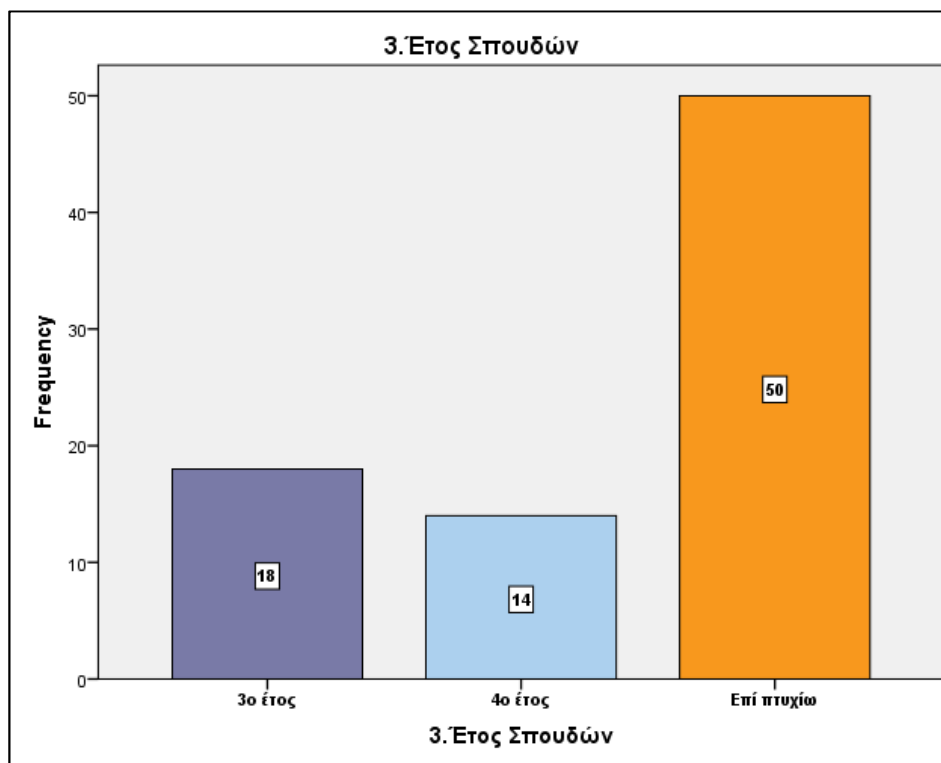
Διάγραμμα 6.2: Ηλικία.

6.1.3 Έτος Σπουδών

Οι απαντήσεις του 3^{ου} ερωτήματος σχετικά με το Έτος Σπουδών φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.3 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.3. Παρατηρείται ότι 18 άτομα (22,0%) βρίσκονται στο: «3^ο έτος» σπουδών, 14 άτομα (17,1%) βρίσκονται στο: «4^ο έτος» σπουδών και 50 άτομα (61,0%) βρίσκονται: «Επί πτυχίω».

Πίνακας 6.3: Έτος Σπουδών.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3 ^ο έτος	18	22,0	22,0	22,0
	4 ^ο έτος	14	17,1	17,1	39,0
	Επί πτυχίω	50	61,0	61,0	100,0
	Total	82	100,0	100,0	

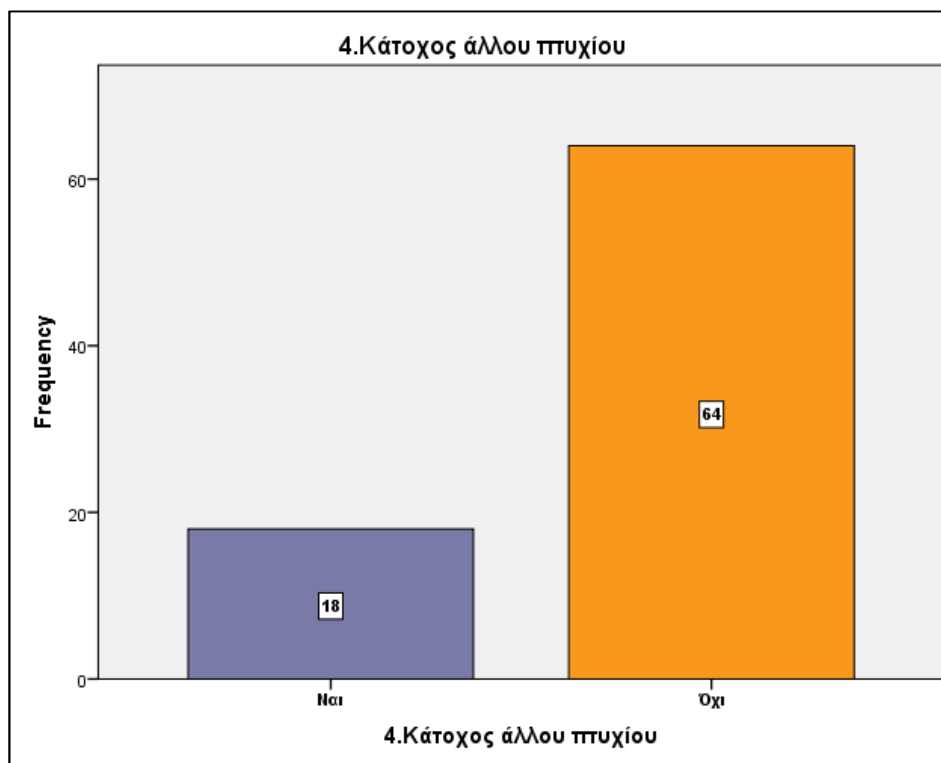
Διάγραμμα 6.3: Έτος Σπουδών.

6.1.4 Κάτοχος άλλου πτυχίου

Οι απαντήσεις του 4^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Κατοχή άλλου πτυχίου φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.4 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.4. Παρατηρείται ότι 18 άτομα (22,0%) βρίσκονται στο: «3^ο έτος» σπουδών, 14 άτομα (17,1%) βρίσκονται στο: «4^ο έτος» σπουδών και 50 άτομα (61,0%) βρίσκονται: «Επί πτυχίο».

Πίνακας 6.4: Κάτοχος άλλου πτυχίου.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	18	22,0	22,0	22,0
Όχι	64	78,0	78,0	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.4: Κάτοχος άλλου πτυχίου.

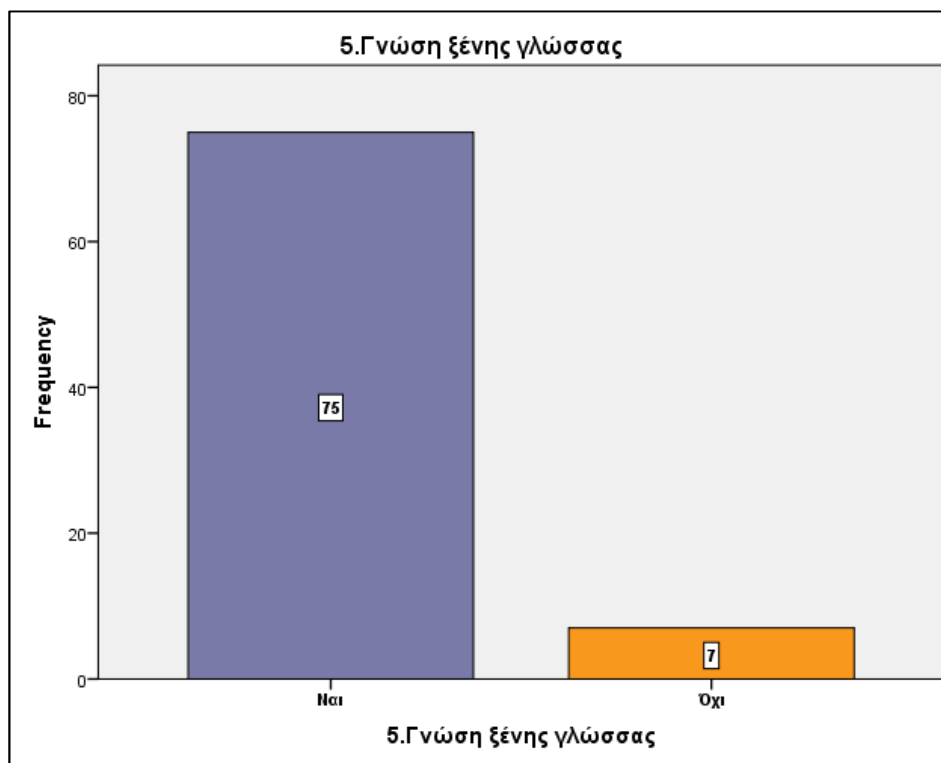
6.1.5 Γνώση ξένης γλώσσας

Οι απαντήσεις του 5^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Γνώση ξένης γλώσσας φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.5 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.5. Παρατηρείται ότι 75 άτομα (91,5%) έχουν γνώση ξένης γλώσσας, και 7 άτομα (8,5%) δεν έχουν.

Πίνακας 6.5: Γνώση ξένης γλώσσας.

5.Γνώση ξένης γλώσσας

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Ναι	75	91,5	91,5	91,5
Όχι	7	8,5	8,5	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.5: Γνώση ξένης γλώσσας.

6.2 Στοιχεία εθελοντικής δράσης

Ο 2^{ος} άξονας του ερωτηματολογίου πραγματεύεται τα στοιχεία εθελοντικής δράσης των ερωτώμενων της έρευνας και τα αποτελέσματα καταγράφονται στους παρακάτω πίνακες και τα αντίστοιχα διαγράμματα.

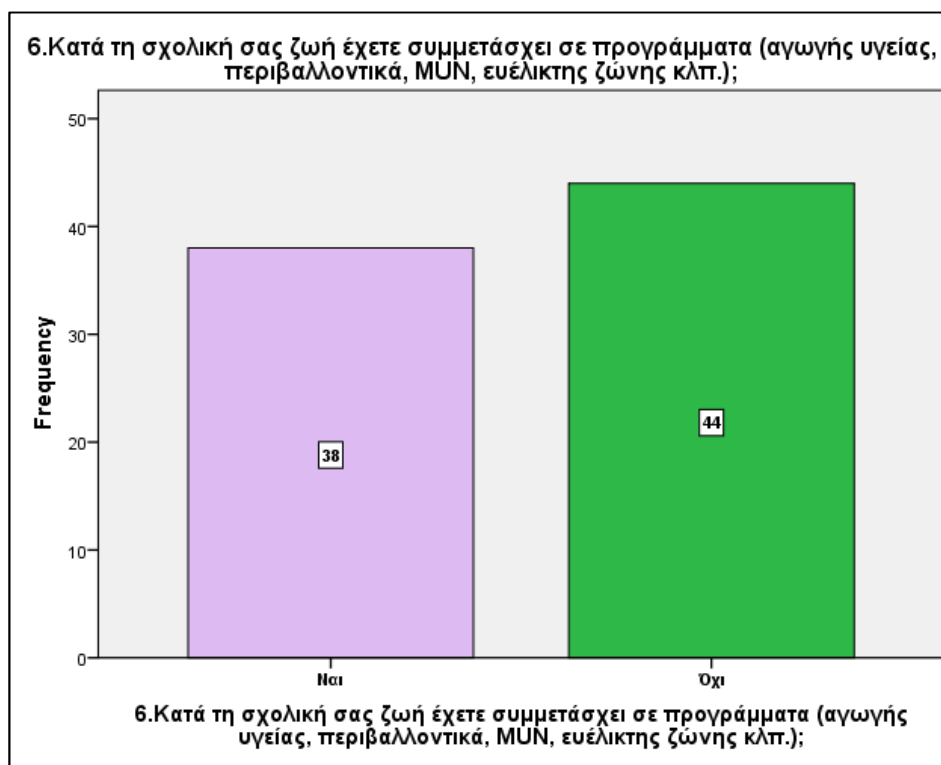
6.2.1 Συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα

Οι απαντήσεις του 6^{ου} ερωτήματος σχετικά με την συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.6 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.6. Παρατηρείται ότι 38 άτομα (46,3%) έχουν συμμετάσχει, και 44 άτομα (53,7%) δεν έχουν.

Πίνακας 6.6: Συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα.

6^η. Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα (αγωγής υγείας, περιβαλλοντικά, MUN, ευέλικτης ζώνης κλπ.);

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	38	46,3	46,3	46,3
Όχι	44	53,7	53,7	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.6: Συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα.

Έπειτα ακολουθεί η 7^η Ερώτηση: «Εάν ναι, παρακαλώ περιγράψτε με ποιο τρόπο πιστεύετε ότι επίδρασαν (ή όχι) στη διαμόρφωση της στάσης σας σε σχέση με τον εθελοντισμό», η οποία είναι διχοτόμησης και απάντησαν 38 άτομα. Οι απαντήσεις έχουν -πέρα πολύ ενθαρρυντικές- ως εξής (μετά από ομαδοποίηση): Πολύ θετικά, Επίδρασαν θετικά στην διαμόρφωση της στάσης μου σε σχέση με τον εθελοντισμό, Μαθαίνεις πολλά πράγματα και εξελίσσεσαι, Συμμετέχοντας σε τέτοια προγράμματα γίνεσαι πιο δεκτικός στον εθελοντισμό, Μέσα από τον εθελοντισμό έμαθα να είμαι ανιδιοτελής, Στην σκέψη να είμαι άνθρωπος και να βοηθάω, Καλύτερος άνθρωπος, Με τον ανθρωπισμό, Σημαντικά, Πλέον μου αρέσει ο εθελοντισμός, Σε κάνει να νιώθεις πιο χρήσιμος μαθαίνοντας νέα πράγματά και αποκτώντας νέες εμπειρίες, Πιο πολύ από την σχολική εκπαίδευση μου έχω επηρεαστεί θετικά για τον εθελοντισμό μέσω του Διαδικτύου, Πολύ θετικά καθώζήμουν πιο συνειδητοποιημένη για την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλώνοντας, Ψυχολογική υποστήριξη, Έγινα πιο δοτική και προσφέρω όποτε μου δοθεί ευκαιρία την βοήθεια μου σε όποιον το μέα μπορώ, Με το καλύτερο, Ευαισθητοποιήθηκα ακόμα περισσότερο, όσον αφορά τον άνθρωπο και τη φύση. Από πάντα άλλωστε είχα, όχι μόνο θετική στάση, αλλά θέληση για κινητοποίηση και δράση, είτε αυτή

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

αφορά το περιβάλλον είτε βοήθεια προς τον συνάνθρωπο, Όχι πολύ θετικά αλλά κατάλαβα ότι αυτό πρέπει να πηγάζει από μέσα μας, Βοήθησαν πάρα πολύ στο να ευαισθητοποιηθώ σε διάφορα θέματα που μετέπειτα με ώθησαν να λάβω μέρος με μεγάλη χαρά σε προγράμματα εθελοντισμού, Θεωρώ μηδενικό, καθώς δεν γινόντουσαν αφενός ουσιαστικά αφετέρου με την πλήρη συνείδηση από μέρους μου, Καλύτερος άνθρωπος, προσφορά.

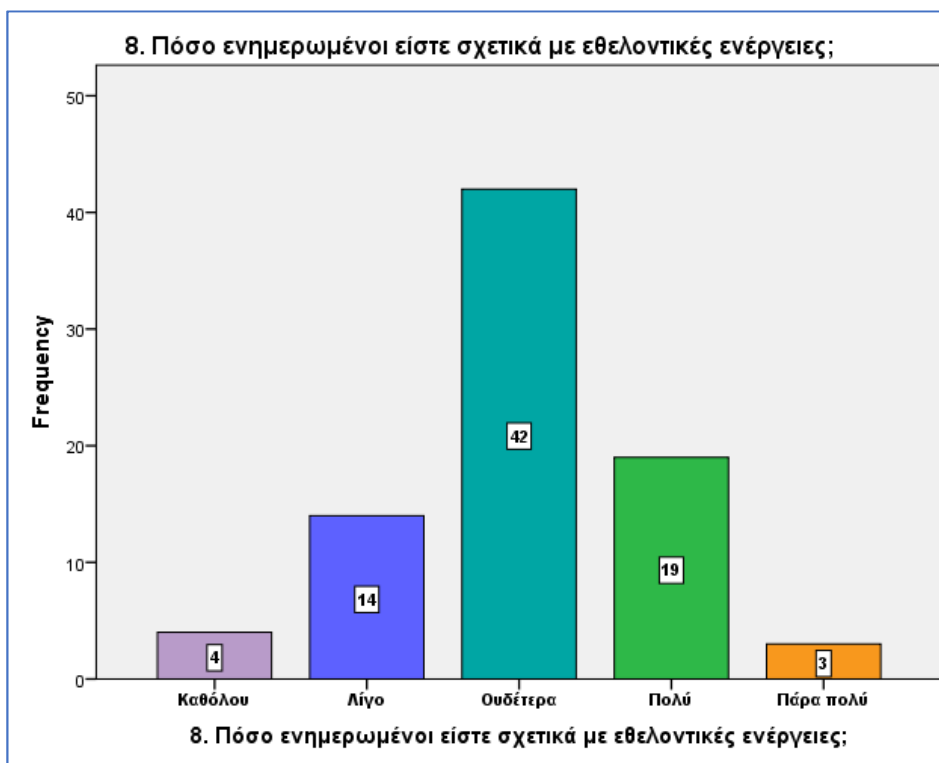
6.2.2 Ενημέρωση σχετικά με εθελοντικές ενέργειες

Οι απαντήσεις του 8^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Ενημέρωση σχετικά με εθελοντικές ενέργειες φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.7 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.7. Παρατηρείται ότι 4 άτομα (4,9%) απάντησαν «Καθόλου», 14 άτομα (17,1%) απάντησαν «Λίγο», 42 άτομα (51,2%) απάντησαν «Ουδέτερα», 19 άτομα (23,2%) απάντησαν «Πολύ» και 3 άτομα (3,7%) απάντησαν «Πάρα πολύ».

Πίνακας 6.7: Ενημέρωση σχετικά με εθελοντικές ενέργειες.

8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Καθόλου	4	4,9	4,9	4,9
Λίγο	14	17,1	17,1	22,0
Ουδέτερα	42	51,2	51,2	73,2
Πολύ	19	23,2	23,2	96,3
Πάρα πολύ	3	3,7	3,7	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.7: Ενημέρωση σχετικά με εθελοντικές ενέργειες.

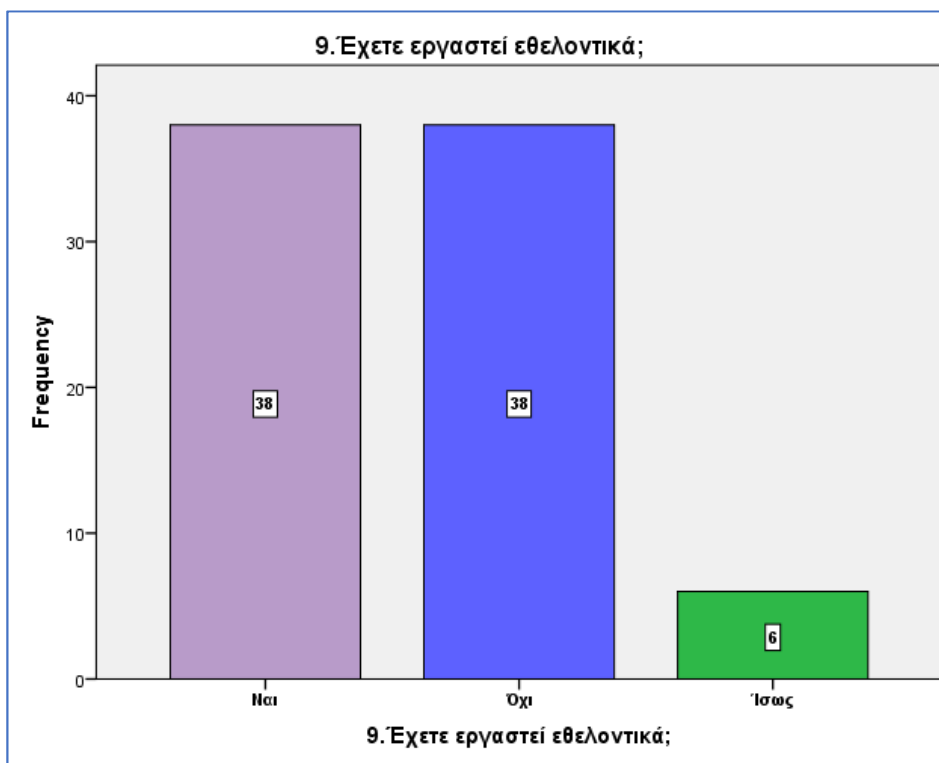
6.2.3 Εθελοντική εργασία

Οι απαντήσεις του 9^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Εθελοντική εργασία φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.8 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.8. Παρατηρείται ότι 38 άτομα (46,3%) απάντησαν «Ναι», 38 άτομα (46,3%) απάντησαν «Όχι» και 6 άτομα (7,3%) απάντησαν «Ίσως».

Πίνακας 6.8: Εθελοντική εργασία.

9. Έχετε εργαστεί εθελοντικά;

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Ναι	38	46,3	46,3	46,3
Όχι	38	46,3	46,3	92,7
Ίσως	6	7,3	7,3	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.8: Εθελοντική εργασία.

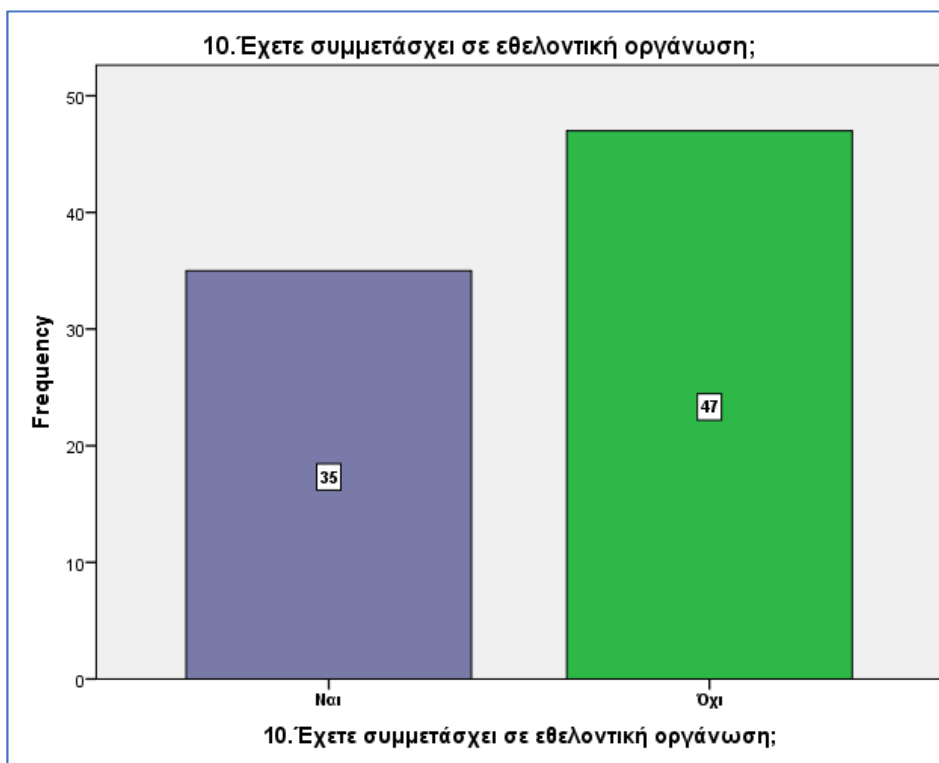
6.2.4 Συμμετοχή σε Εθελοντική οργάνωση

Οι απαντήσεις του 10^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Συμμετοχή σε Εθελοντική οργάνωση, φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.9 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.9. Παρατηρείται ότι 35 άτομα (42,7%) απάντησαν «Ναι» και 47 άτομα (57,3%) απάντησαν «Όχι».

Πίνακας 6.9: Συμμετοχή σε Εθελοντική οργάνωση.

10. Έχετε συμμετάσχει σε εθελοντική οργάνωση;

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Ναι	35	42,7	42,7	42,7
Όχι	47	57,3	57,3	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.9: Συμμετοχή σε Εθελοντική οργάνωση.

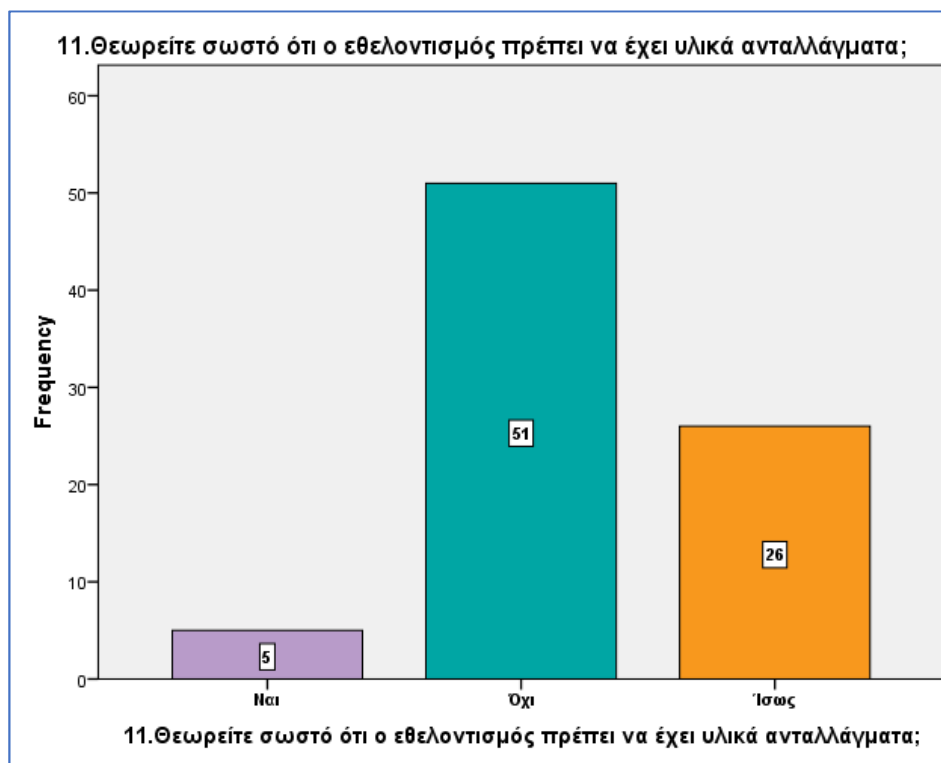
6.2.5 Εθελοντισμός και υλικά ανταλλάγματα

Οι απαντήσεις του 11^{ου} ερωτήματος σχετικά με τον Εθελοντισμός και υλικά ανταλλάγματα, φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.10 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.10. Παρατηρείται ότι 5 άτομα (6,1%) απάντησαν «Ναι», 51 άτομα (62,2%) απάντησαν «Όχι» και 26 άτομα (31,7%) απάντησαν «Ίσως».

Πίνακας 6.10: Εθελοντισμός και υλικά ανταλλάγματα.

11. Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Ναι	5	6,1	6,1	6,1
Όχι	51	62,2	62,2	68,3
Ίσως	26	31,7	31,7	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.10: Εθελοντισμός και υλικά ανταλλάγματα.

6.3 Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης

Ο 3^{ος} άξονας του ερωτηματολογίου πραγματεύεται τα στοιχεία εθελοντικής συνείδησης των ερωτώμενων της έρευνας και τα αποτελέσματα καταγράφονται στους παρακάτω πίνακες και τα αντίστοιχα διαγράμματα.

6.3.1 Εθελοντική στάση και την παροχή βοήθειας σε αυτούς που έχουν ανάγκη

Οι απαντήσεις του 12^{ου} ερωτήματος σχετικά με την εθελοντική στάση και την παροχή βοήθειας σε αυτούς που έχουν ανάγκη, φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.11 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.11. Παρατηρείται ότι 2 άτομα (2,4%) απάντησαν «Καθόλου», 6 άτομα (7,3%) απάντησαν «Λίγο», 16 άτομα (19,5%) απάντησαν «Ουδέτερα», 19 άτομα (23,2%) απάντησαν «Πολύ» και 39 άτομα (47,6%) απάντησαν «Πάρα πολύ».

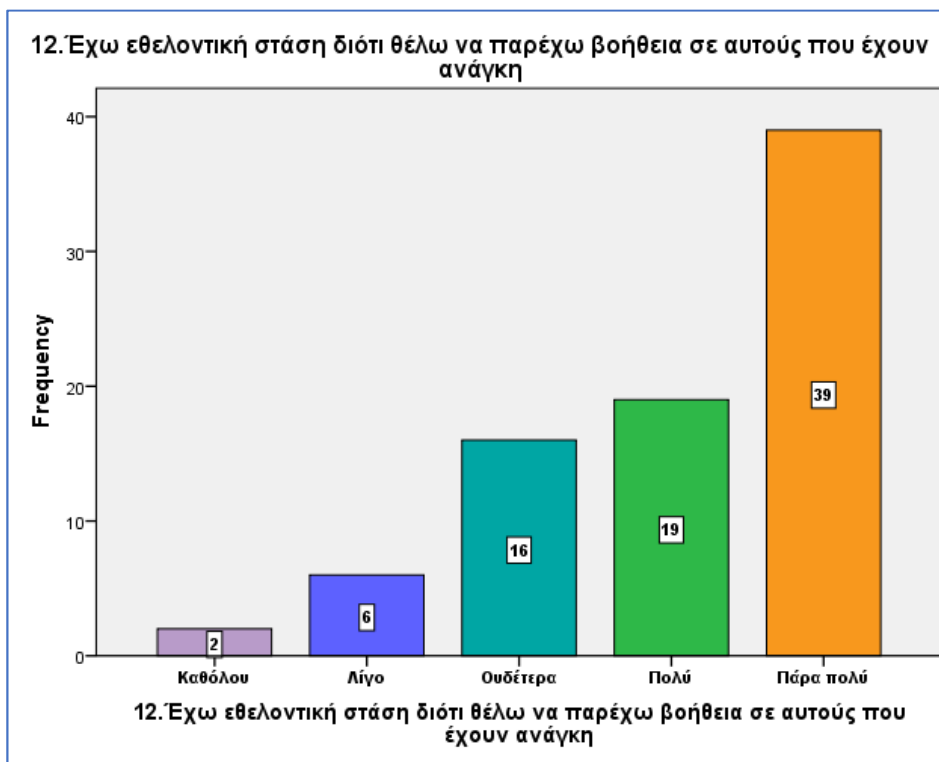
Πίνακας 6.11: Εθελοντική στάση και την παροχή βοήθειας σε αυτούς που έχουν ανάγκη.

12. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να παρέχω βοήθεια σε αυτούς που έχουν ανάγκη

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Καθόλου	2	2,4	2,4	2,4

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Λίγο	6	7,3	7,3	9,8
Ουδέτερα	16	19,5	19,5	29,3
Πολύ	19	23,2	23,2	52,4
Πάρα πολύ	39	47,6	47,6	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.11: Εθελοντική στάση και την παροχή βοήθειας σε αυτούς που έχουν ανάγκη.

6.3.2 Εθελοντική στάση και καλυτέρευση του κόσμου

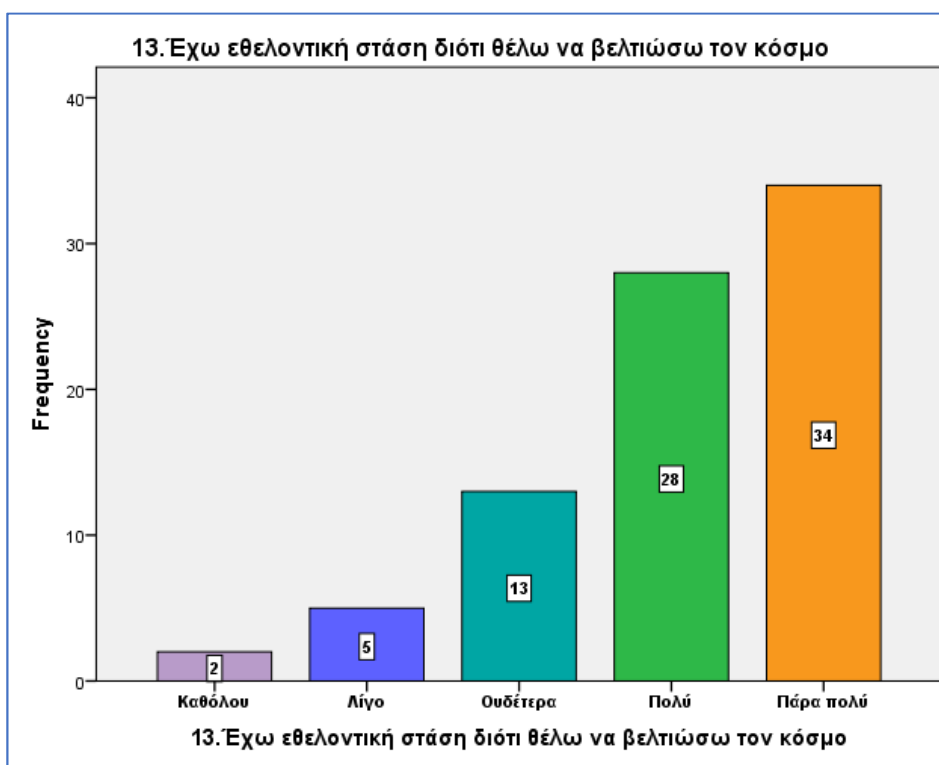
Οι απαντήσεις του 13^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Εθελοντική στάση και καλυτέρευση του κόσμου, φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.12 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.12. Παρατηρείται ότι 2 άτομα (2,4%) απάντησαν «Καθόλου», 5 άτομα (6,1%) απάντησαν «Λίγο», 13 άτομα (15,9%) απάντησαν «Ουδέτερα», 28 άτομα (34,1%) απάντησαν «Πολύ» και 34 άτομα (41,5%) απάντησαν «Πάρα πολύ».

Πίνακας 6.12: Εθελοντική στάση και καλυτέρευση του κόσμου.

13. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να βελτιώσω τον κόσμο

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Καθόλου	2	2,4	2,4	2,4
Λίγο	5	6,1	6,1	8,5
Ουδέτερα	13	15,9	15,9	24,4
Πολύ	28	34,1	34,1	58,5
Πάρα πολύ	34	41,5	41,5	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.12: Εθελοντική στάση και καλύτερευση του κόσμου.

6.3.3 Εθελοντική στάση και απόκτηση νέων ενδιαφερόντων

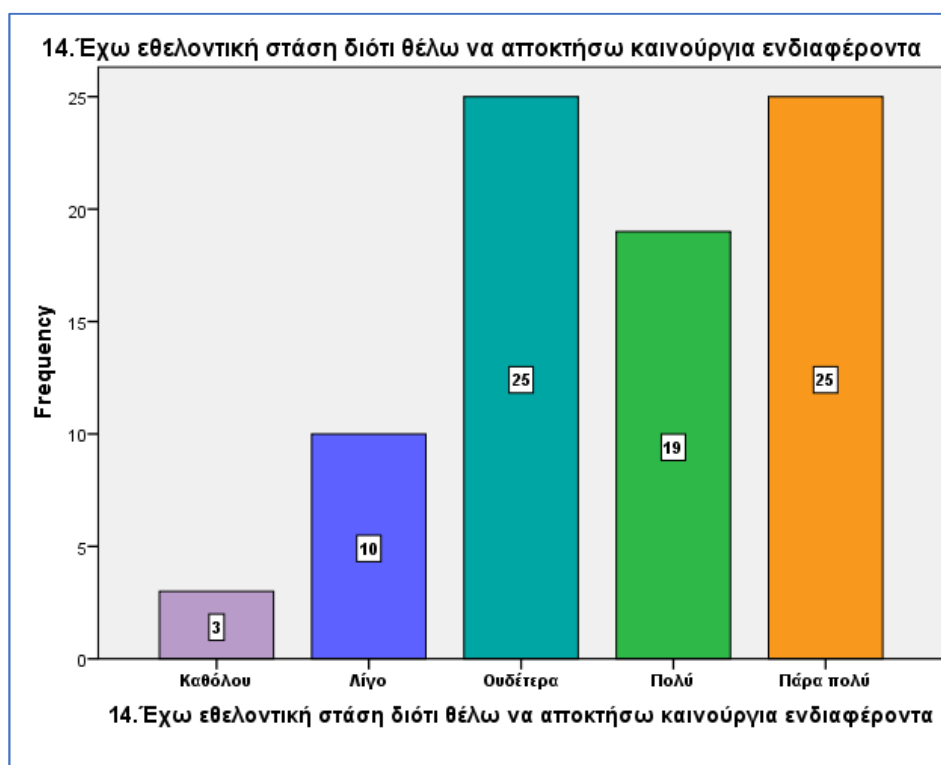
Οι απαντήσεις του 14^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Εθελοντική στάση και απόκτηση νέων ενδιαφερόντων, φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.13 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.13. Παρατηρείται ότι 3 άτομα (3,7%) απάντησαν «Καθόλου», 10 άτομα (12,2%) απάντησαν «Λίγο», 25 άτομα (30,5%) απάντησαν «Ουδέτερα», 19 άτομα (23,2%) απάντησαν «Πολύ» και 25 άτομα (30,5%) απάντησαν «Πάρα πολύ».

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Πίνακας 6.13: Εθελοντική στάση και απόκτηση νέων ενδιαφερόντων.

14. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να αποκτήσω καινούργια ενδιαφέροντα

		Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Καθόλου	3	3,7	3,7	3,7
	Λίγο	10	12,2	12,2	15,9
	Ουδέτερα	25	30,5	30,5	46,3
	Πολύ	19	23,2	23,2	69,5
	Πάρα πολύ	25	30,5	30,5	100,0
	Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.13: Εθελοντική στάση και απόκτηση νέων ενδιαφερόντων.

6.3.4 Εθελοντική στάση και ανάπτυξη δεξιοτήτων

Οι απαντήσεις του 15^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Εθελοντική στάση και ανάπτυξη δεξιοτήτων, φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.14 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.14. Παρατηρείται ότι 9 άτομα (11,0%) απάντησαν «Καθόλου», 7 άτομα (8,5%) απάντησαν

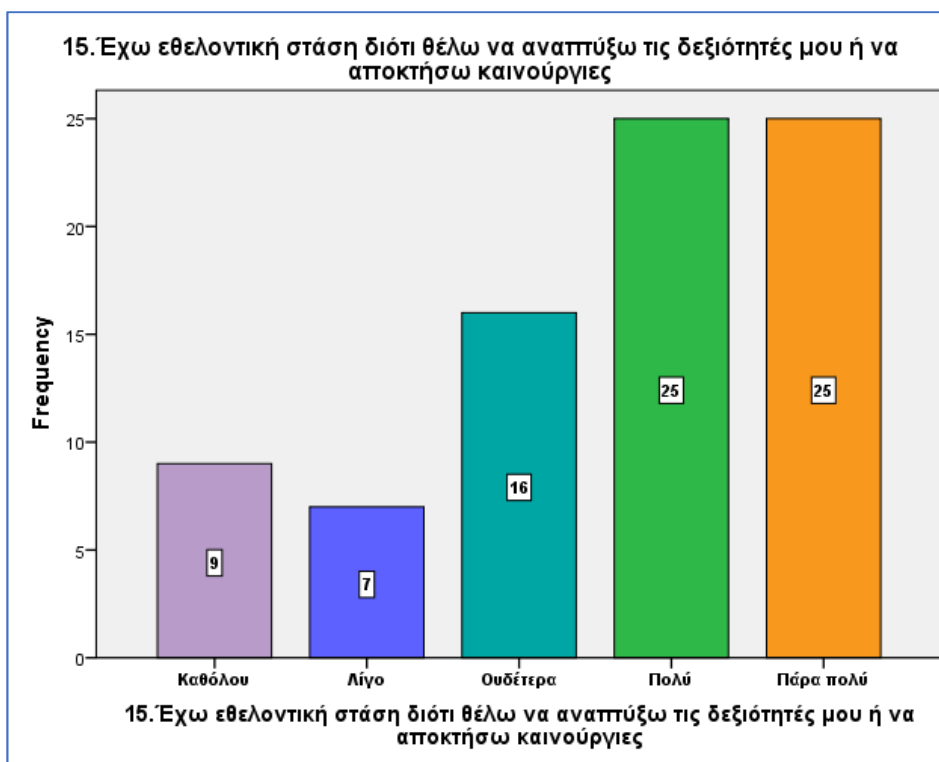
Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

«Λίγο», 16 άτομα (19,5%) απάντησαν «Ουδέτερα», 25 άτομα (30,5%) απάντησαν «Πολύ» και 25 άτομα (30,5%) απάντησαν «Πάρα πολύ».

Πίνακας 6.14: Εθελοντική στάση και ανάπτυξη δεξιοτήτων.

15. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να αναπτύξω τις δεξιότητές μου ή να αποκτήσω καινούργιες

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Καθόλου	9	11,0	11,0	11,0
Λίγο	7	8,5	8,5	19,5
Ουδέτερα	16	19,5	19,5	39,0
Πολύ	25	30,5	30,5	69,5
Πάρα πολύ	25	30,5	30,5	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.14: Εθελοντική στάση και ανάπτυξη δεξιοτήτων.

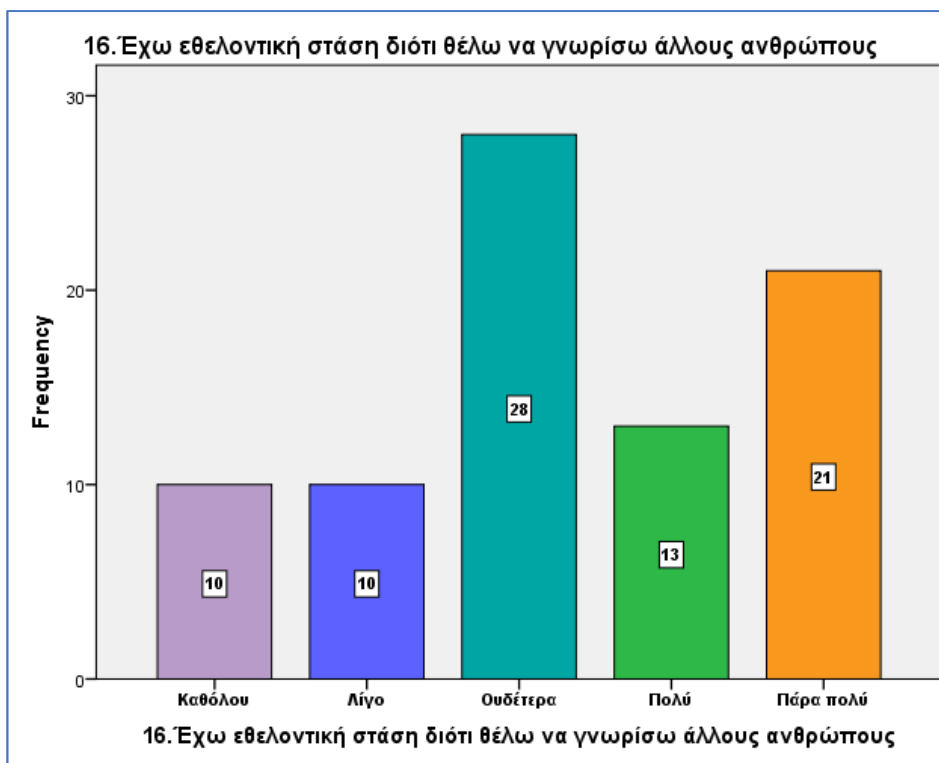
6.3.5 Εθελοντική στάση και γνωριμία με άλλους ανθρώπους

Οι απαντήσεις του 16^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Εθελοντική στάση και γνωριμία με άλλους ανθρώπους, φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.15 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.15. Παρατηρείται ότι 10 άτομα (12,2%) απάντησαν «Καθόλου», 10 άτομα (12,2%) απάντησαν «Λίγο», 28 άτομα (34,1%) απάντησαν «Ουδέτερα», 13 άτομα (15,9%) απάντησαν «Πολύ» και 21 άτομα (25,6%) απάντησαν «Πάρα πολύ».

Πίνακας 6.15: Εθελοντική στάση και γνωριμία με άλλους ανθρώπους.

16. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να γνωρίσω άλλους ανθρώπους

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Καθόλου	10	12,2	12,2	12,2
Λίγο	10	12,2	12,2	24,4
Ουδέτερα	28	34,1	34,1	58,5
Πολύ	13	15,9	15,9	74,4
Πάρα πολύ	21	25,6	25,6	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.15: Εθελοντική στάση και γνωριμία με άλλους ανθρώπους.

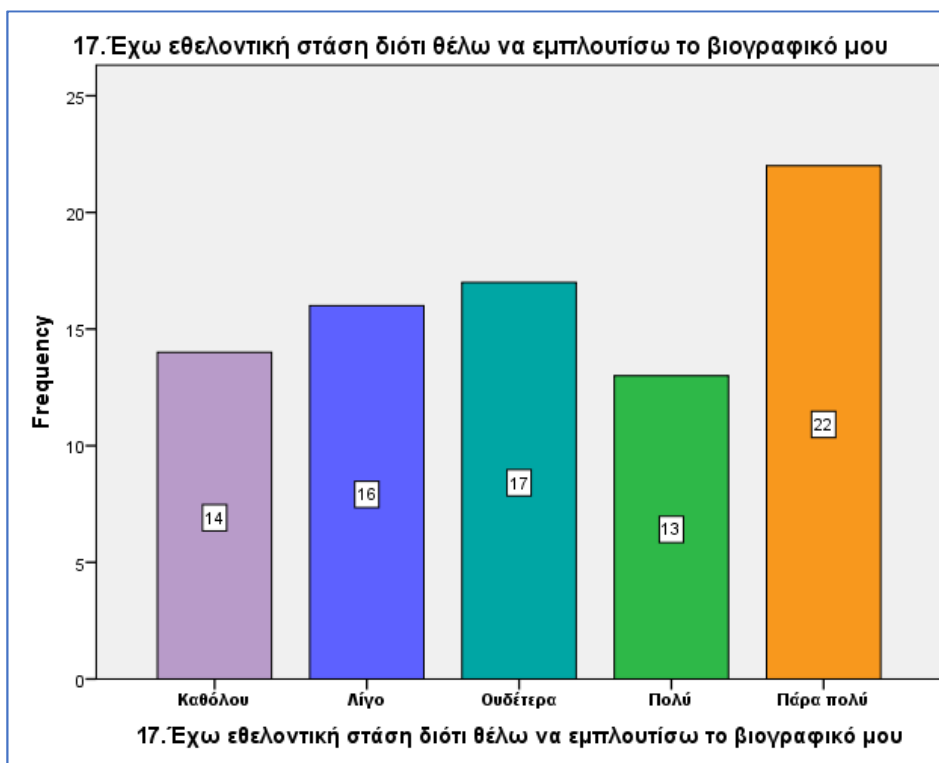
6.3.6 Εθελοντική στάση και εμπλουτισμός βιογραφικού

Οι απαντήσεις του 17^{ου} ερωτήματος σχετικά με την Εθελοντική στάση και εμπλουτισμός βιογραφικού, φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 6.16 και το αντίστοιχο διάγραμμα 6.16. Παρατηρείται ότι 14 άτομα (17,1%) απάντησαν «Καθόλου», 16 άτομα (19,5%) απάντησαν «Λίγο», 17 άτομα (20,7%) απάντησαν «Ουδέτερα», 13 άτομα (15,9%) απάντησαν «Πολύ» και 22 άτομα (26,8%) απάντησαν «Πάρα πολύ».

Πίνακας 6.16: Εθελοντική στάση και εμπλουτισμός βιογραφικού.

17. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να εμπλουτίσω το βιογραφικό μου

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Καθόλου	14	17,1	17,1	17,1
Λίγο	16	19,5	19,5	36,6
Ουδέτερα	17	20,7	20,7	57,3
Πολύ	13	15,9	15,9	73,2
Πάρα πολύ	22	26,8	26,8	100,0
Total	82	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6.16: Εθελοντική στάση και εμπλουτισμός βιογραφικού.

6.4 Ανάλυση συσχέτισης για τα ζεύγη μεταβλητών 1 και 9, 4 και 11, 6 και 8

6.4.1 Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών 1 και 9

Παρακάτω παρατίθενται ο πίνακας συχνοτήτων 6.17 για την ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών «1.Φύλο» και «9.Έχετε εργαστεί εθελοντικά;» του δείγματος.

Πίνακας 6.17: Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών «1.Φύλο» και «9.Έχετε εργαστεί εθελοντικά;» του δείγματος.

		Correlations	
		1.Φύλο	9.Έχετε εργαστεί εθελοντικά;
1.Φύλο	PearsonCorrelation	1	,018
	Sig. (2-tailed)		,870
	N	82	82
9.Έχετε εργαστεί εθελοντικά;	PearsonCorrelation	,018	1
	Sig. (2-tailed)	,870	
	N	82	82

Ο συντελεστής συσχέτισης Pearson μεταξύ των μεταβλητών «1.Φύλο» και «9.Έχετε εργαστεί εθελοντικά;» δηλαδή μεταξύ του φύλου και εάν έχει εργαστεί εθελοντικά το δείγμα είναι 0,018. Δηλαδή οι μεταβλητές είναι θετικά συσχετισμένες (όταν η μια αυξάνει, η άλλη αυξάνει γραμμικά). Μεταξύ των δύο μεταβλητών υπάρχει μικρή θετική συσχέτιση.

6.4.2 Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών 4 και 11

Παρακάτω παρατίθενται ο πίνακας συχνοτήτων 6.18 για την ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών «4.Κάτοχος άλλου πτυχίου» και «11.Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;» του δείγματος.

Πίνακας 6.18: ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών «4. Κάτοχος άλλου πτυχίου» και «11.Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;» του δείγματος.

Correlations			
		4. Κάτοχος άλλου πτυχίου	11.Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;
4. Κάτοχος άλλου πτυχίου	Pearson Correlation	1	,138
	Sig. (2-tailed)		,218
	N	82	82
11.Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;	Pearson Correlation	,138	1
	Sig. (2-tailed)	,218	
	N	82	82

Ο συντελεστής συσχέτισης Pearson μεταξύ των μεταβλητών «4.Κάτοχος άλλου πτυχίου» και «11.Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;» δηλαδή μεταξύ του κατόχου άλλου πτυχίου και εάν θεωρεί σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα είναι 0,138. Δηλαδή οι μεταβλητές είναι θετικά συσχετισμένες (όταν η μια αυξάνει, η άλλη αυξάνει γραμμικά). Μεταξύ των δύο μεταβλητών υπάρχει μικρή θετική συσχέτιση.

6.4.3 Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών 6 και 8

Παρακάτω παρατίθενται ο πίνακας συχνοτήτων 6.19 για την ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών «6.Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα» και «8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;» του δείγματος.

Πίνακας 6.19: Ανάλυση συσχέτισης για το ζεύγος μεταβλητών «6. Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα» και «8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;» του δείγματος.

Correlations

		6.Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα (αγωγής υγείας, περιβαλλοντικά, MUN, ευέλικτης ζώνης κλπ.);	8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;
6.Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα (αγωγής υγείας, περιβαλλοντικά, MUN, ευέλικτης ζώνης κλπ.);	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	1 82	-,329** 82
8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;	PearsonCorrelation Sig. (2-tailed) N	-,329** 82	1 82

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Ο συντελεστής συσχέτισης Pearson μεταξύ των μεταβλητών «6.Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα» και «8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;» δηλαδή μεταξύ της συμμετοχής σε σχολικά προγράμματα κατά την διάρκεια του σχολείου και τον βαθμό ενημέρωσης σχετικά με εθελοντικές ενέργειες, είναι: - **0,329****. Η τιμή του p-value (sig.)=0,002<0.05. Άρα η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Δηλαδή η συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα κατά την διάρκεια του σχολείου επηρεάζει κατά 32,9% τον βαθμό ενημέρωσης σχετικά με εθελοντικές ενέργειες. Μεταξύ των δύο μεταβλητών υπάρχει μέτρια αρνητική συσχέτιση. Επιπλέον επειδή υπάρχει δίπλα στην τιμή της συσχέτισης το σύμβολο (**), η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0,01 (2-tailed). Η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, έτσι μπορεί να γενικευτεί στο σύνολο του πληθυσμού με βεβαιότητα κατά 99%. Δηλαδή με κίνδυνο σφάλματος 1%.

6.5 Υπολογισμός και ερμηνεία μέτρων θέσης και διασποράς μεταβλητών

6.5.1 Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «8»

Τα μέτρα θέσης χρησιμεύουν στην περιγραφή της θέσης του συνόλου των στοιχείων.

Τα μέτρα θέσης της μεταβλητής «8.Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;» φαίνονται στον παρακάτω πίνακα 6.20. Στο σύνολο των 82 ατόμων που αποκρίνονται στο ερώτημα για το Πόσο ενημερωμένοι είναι σχετικά με εθελοντικές ενέργειες έχουν πιθανές απαντήσεις / επιλογές: 1. Καθόλου, 2. Λίγο, 3. Ουδέτερα, 4. Πολύ,

5. Πάραπολύ. Ως ακολούθως, τα Μέτρα θέσης είναι τα εξής:

- η Mean (μέση τιμή) είναι: Mean = 3,04 δηλαδή η επιλογή: «Ουδέτερα»
- η Median (διάμεσος) έχει τιμή 3,00 και
- η Mode (επικρατούσα τιμή): 3. Άρα η επιλογή με τη υψηλότερη συχνότητα εμφάνισης είναι η «Ουδέτερα».

Πίνακας 6.20: Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «8».

Statistics		
8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;		
N	Valid	82
	Missing	0
Mean		3,04
Median		3,00
Mode		3
Std. Deviation		,867
Variance		,752
Range		4
Percentiles	25	3,00
	50	3,00

75	4,00
----	------

Τα Μέτρα μεταβλητότητας / διασποράς χρησιμεύουν στην περιγραφή των διαφορών που διατελούν μεταξύ στις τιμές μίας ερώτησης / μεταβλητής.

Τα μέτρα μεταβλητότητας / διασποράς της μεταβλητής «8.Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;» φαίνονται στον παραπάνω πίνακα 6.20. Στο σύνολο των 82 ατόμων που αποκρίνονται στο ερώτημα για το Πόσο ενημερωμένοι είναι σχετικά με εθελοντικές ενέργειες, τα Μέτρα μεταβλητότητας / διασποράς είναι τα εξής:

- το Range (Εύρος) έχει τιμή 4, δηλαδή η διαφορά της ελάχιστης παρατήρησης από τη μέγιστη παρατήρηση (υπάρχει μεγάλη διασπορά).
- Η Variance (Διασπορά/ Διακύμανση) έχει τιμή 0,752 (υπάρχει μεγάλη διασπορά).
- Η τυπική απόκλιση (standard deviation) έχει τιμή 0,867.

6.5.2 Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «12»

Τα μέτρα θέσης της μεταβλητής «12.Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να παρέχω βοήθεια σε αυτούς που έχουν ανάγκη» φαίνονται στον παρακάτω πίνακα 6.21. Στο σύνολο των 82 ατόμων που αποκρίνονται στο ερώτημα: εάν έχουν εθελοντική στάση διότι θέλουν να παρέχουν βοήθεια σε αυτούς που έχουν ανάγκη, έχουν πιθανές απαντήσεις / επιλογές: 1. Καθόλου, 2. Λίγο, 3. Ουδέτερα, 4. Πολύ, 5. Πάραπολύ. Ως ακολούθως, τα Μέτρα θέσης είναι τα εξής:

- η Mean (μέση τιμή) είναι: Mean = 4,06 δηλαδή η επιλογή: «Πολύ»
- η Median (διάμεσος) έχει τιμή 4,00 και
- η Mode (επικρατούσα τιμή): 5. Άρα η επιλογή με τη υψηλότερη συχνότητα εμφάνισης είναι η «Πάραπολύ».

Πίνακας 6.21: Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «12».

Statistics		
12. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να παρέχω βοήθεια σε αυτούς που έχουν ανάγκη		
N	Valid	82
	Missing	0
Mean		4,06
Median		4,00

Mode	5
Std. Deviation	1,093
Variance	1,194
Range	4
Percentiles	
25	3,00
50	4,00
75	5,00

Τα μέτρα μεταβλητότητας / διασποράς της μεταβλητής «12.Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να παρέχω βοήθεια σε αυτούς που έχουν ανάγκη» φαίνονται στον παραπάνω πίνακα 6.21. Στο σύνολο των 82 ατόμων που αποκρίνονται στο ερώτημα:εάν έχουν εθελοντική στάση διότι θέλουν να παρέχουν βοήθεια σε αυτούς που έχουν ανάγκη, τα Μέτρα μεταβλητότητας / διασποράς είναι τα εξής:

- το Range (Εύρος) έχει τιμή 4, δηλαδή η διαφορά της ελάχιστης παρατήρησης από τη μέγιστη παρατήρηση (υπάρχει μεγάλη διασπορά).
- Η Variance (Διασπορά/ Διακύμανση) έχει τιμή 1,194 (υπάρχει μεγάλη διασπορά).
- Η τυπική απόκλιση (standarddeviation) έχει τιμή 1,093.

6.5.3 Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «17»

Τα μέτρα θέσης της μεταβλητής «17.Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να εμπλουτίσω το βιογραφικό μου» φαίνονται στον παρακάτω πίνακα 6.22. Στο σύνολο των 82 ατόμων που αποκρίνονται στο ερώτημα:εάν έχουν εθελοντική στάση διότι θέλουν να εμπλουτίσουν το βιογραφικό τους, έχουν πιθανές απαντήσεις / επιλογές: 1. Καθόλου, 2. Λίγο, 3. Ουδέτερα, 4. Πολύ, 5.Πάραπολύ. Ως ακολούθως, τα Μέτρα θέσης είναι τα εξής:

- η Mean (μέσητιμή) είναι: Mean = 3,16 δηλαδή η επιλογή: «Ουδέτερα»
- η Median (διάμεσος) έχει τιμή 3,00 και
- η Mode (επικρατούσατιμή): 5. Άρα η επιλογή με τη υψηλότερη συχνότητα εμφάνισης είναι η «Πάραπολύ».

Πίνακας 6.22: Μέτρα θέσης και διασποράς της μεταβλητής «17».

Statistics		
17.Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να εμπλουτίσω το βιογραφικό μου		
N	Valid	82

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

	Missing	0
Mean		3,16
Median		3,00
Mode		5
Std. Deviation		1,453
Variance		2,110
Range		4
Percentiles	25	2,00
	50	3,00
	75	5,00

Τα μέτρα μεταβλητότητας / διασποράς της μεταβλητής «17.Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να εμπλουτίσω το βιογραφικό μου» φαίνονται στον παραπάνω πίνακα 6.21. Στο σύνολο των 82 ατόμων που αποκρίνονται στο ερώτημα:εάν έχουν εθελοντική στάση διότι θέλουν να εμπλουτίσουν το βιογραφικό τους, τα Μέτρα μεταβλητότητας / διασποράς είναι τα εξής:

- το Range (Εύρος) έχει τιμή 4, δηλαδή η διαφορά της ελάχιστης παρατήρησης από τη μέγιστη παρατήρηση (υπάρχει μεγάλη διασπορά).
- Η Variance (Διασπορά/ Διακύμανση) έχει τιμή 2,110 (υπάρχει μεγάλη διασπορά).
- Η τυπική απόκλιση (standarddeviation) έχει τιμή 1,453.

7. Συμπεράσματα

Ένα καθοριστικό στοιχείο του πολιτικού και κοινωνικού βίου αλλά και η βάση του ρυθμιστικού συστήματος και των αξιών είναι οι πρωτοβουλίες και η δραστηριοποίηση των πολιτών. Η δραστηριοποίηση και η συμμετοχή των πολιτών σχετίζονται με τον πολιτιστικό, κοινωνικό και πολιτικό βίο. Η κοινωνία μετεξελίσσεται και διαμορφώνεται μέσω της εθελοντικής δραστηριότητας των πολιτών σε ενδιάμεσες οργανώσεις.

Ο εθελοντισμός γενικά θεωρείται αλτρουιστική⁶ δραστηριότητα, όταν ένα άτομο ή μια ομάδα παρέχει υπηρεσίες χωρίς οικονομικό ή κοινωνικό όφελος «προς όφελος άλλου ατόμου, ομάδας ή οργανισμού».

Η κοινοτική εθελοντική εργασία έχει αποδειχθεί ότι είναι ένας ισχυρός παράγοντας γνώσεως στην ακαδημαϊκή ζωή των σπουδαστών και στην εμπειρία του πανεπιστημίου ως συνόλου. Μελέτες έχουν δείξει ότι οι σπουδαστές που συμμετέχουν στην κοινωνική υπηρεσία ως μέρος του κύκλου σπουδών τους έχουν μια πολύ υψηλότερη συσχέτιση στην ολοκλήρωση του πτυχίου τους. Επιπλέον, οι φοιτητές που συμμετέχουν σε κοινοτικά προγράμματα εθελοντισμού ως μέρος της έκθεσης εμπειριών τους βρίσκουν πολύ μεγαλύτερη συνάφεια στις ακαδημαϊκές σπουδές τους μετά την ολοκλήρωση κοινοτικών προγραμμάτων εθελοντισμού. Σύμφωνα με τις Υπηρεσίες Υγείας του Πανεπιστημίου, μελέτες έχουν διαπιστώσει ότι ο εθελοντισμός μπορεί να επηρεάσει θετικά την συνολική ψυχική και συναισθηματική υγεία του φοιτητή.

Η παρούσα έρευνα οδήγησε σε συγκεκριμένα και χρήσιμα συμπεράσματα αλληλένδετα με τους Νέους και τον εθελοντισμό. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα.

Ο 1^{ος} άξονας του ερωτηματολογίου πραγματεύεται τα Κοινωνικό - Δημογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων της έρευνας. Όσον αφορά το φύλλο η πλειοψηφία που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο είναι κορίτσια (73,2%), αναφορικά με την ηλικία οι ερωτηθέντες φοιτητές/τριες εντοπίζονται στην ηλικία των «23 και άνω» (67,1%), όσον αφορά το Έτος Σπουδών το μεγαλύτερο ποσοστό 61,0% (50 άτομα) είναι «Επί πτυχίω», επιπλέον 64 άτομα

⁶Ο αλτρουισμός είναι η αρχή και η ηθική πρακτική της ανησυχίας για την ευτυχία άλλων ανθρώπων ή ζώων, με αποτέλεσμα μια ποιότητα ζωής, τόσο υλική όσο και πνευματική.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

(78,0 %) δεν είναι κάτοχοι άλλου πτυχίου και τέλος σχεδόν όλο το δείγμα 75 άτομα (91,5%) είναι γνώστες μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας.

Ο 2^{ος} άξονας του ερωτηματολογίου πραγματεύεται τα στοιχεία εθελοντικής δράσης των ερωτώμενων της έρευνας.

Όσον αφορά την συχνότητασχετικά με την συμμετοχή σε σχολικά προγράμματα, παρατηρείται ότι οι απαντήσεις σχεδόν μοιράζονται: 38 άτομα (46,3%) έχουν συμμετάσχει, και 44 άτομα (53,7%) δεν έχουν. Έπειτα ακολουθεί η πρόταση: «Εάν ναι, παρακαλώ περιγράψτε με ποιο τρόπο πιστεύετε ότι επίδρασαν (ή όχι) στη διαμόρφωση της στάσης σας σε σχέση με τον εθελοντισμό», η οποία είναι διχοτόμησης και απάντησαν 38 άτομα. Οι απαντήσεις έχουν -πέρα πολύ ενθαρρυντικές- ως εξής (μετά από ομαδοποίηση): Πολύ θετικά, Επίδρασαν θετικά στην διαμόρφωση της στάσης μου σε σχέση με τον εθελοντισμό, Μαθαίνεις πολλά πράγματα και εξελίσσεσαι, Συμμετέχοντας σε τέτοια προγράμματα γίνεσαι πιο δεκτικός στον εθελοντισμό, Μέσα από τον εθελοντισμό έμαθα να είμαι ανιδιοτελής, Στην σκέψη να είμαι άνθρωπος και να βοηθάω, Καλύτερος άνθρωπος, Με τον ανθρωπισμό, Σημαντικά, Πλέον μου αρέσει ο εθελοντισμός, Σε κάνει να νιώθεις πιο χρήσιμος μαθαίνοντας νέα πράγματά και αποκτώντας νέες εμπειρίες, Πιο πολύ από την σχολική εκπαίδευση μου έχω επηρεαστεί θετικά για τον εθελοντισμό μέσω του Διαδικτύου, Πολύ θετικά καθώς ήμουν πιο συνειδητοποιημένη για την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλώνοντας, Ψυχολογική υποστήριξη, Έγινα πιο δοτική και προσφέρω οπότε μου δοθεί ευκαιρία την βοήθεια μου σε όποιον τομέα μπορώ, Με το καλύτερο, Ευαισθητοποιήθηκα ακόμα περισσότερο, όσον αφορά τον άνθρωπο και τη φύση. Από πάντα άλλωστε είχα,όχι μόνο θετική στάση, αλλά θέληση για κινητοποίηση και δράση, είτε αυτή αφορά το περιβάλλον είτε βοήθεια προς τον συνάνθρωπο, Όχι πολύ θετικά αλλά κατάλαβα ότι αυτό πρέπει να πηγάζει από μέσα μας, Βοήθησαν πάρα πολύ στο να ευαισθητοποιηθώ σε διάφορα θέματα που μετέπειτα με ώθησαν να λάβω μέρος με μεγάλη χαρά σε προγράμματα εθελοντισμού, Θεωρώ μηδενικό, καθώς δεν γινόντουσαν αφενός ουσιαστικά αφετέρου με την πλήρη συνείδηση από μέρους μου, Καλύτερος άνθρωπος, προσφορά.Συνεχίζοντας σχετικά με την ενημέρωση συναρτώμενα με εθελοντικές ενέργειες παρατηρείταιότι42 άτομα (51,2%) απάντησαν «Ουδέτερα», ενώ σε ερώτηση για την εθελοντική εργασία οι απαντήσεις είναι μοιρασμένες, από 38 άτομα (46,3%) απάντησαν «Ναι» και «Όχι».Όσον αφορά για τηνσυμμετοχή σε εθελοντική οργάνωση ταπερισσότερα άτομα47 (57,3%) απάντησαν «Όχι». Στην ερώτηση: Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;, οι

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

περισσότεροι φοιτητές/τριες 51 άτομα (62,2%) απάντησαν «Όχι» το οποίο μεταφράζεται σε συνειδητοποιημένη εθελοντική συνείδηση του δείγματος.

Ο 3^{ος} άξονας του ερωτηματολογίου πραγματεύεται τα στοιχεία εθελοντικής συνείδησης των ερωτώμενων της έρευνας. Σχετικά με το ερώτημα:εθελοντική στάση και παροχή βοήθειας σε αυτούς που έχουν ανάγκη, παρατηρείται ότι οι θετικές απαντήσεις είναι η πλειοψηφία: 19 άτομα (23,2%) απάντησαν «Πολύ» και 39 άτομα (47,6%) απάντησαν «Πάρα πολύ».Σχετικά με το ερώτημα: εθελοντική στάση και καλύτερευση του κόσμου, παρατηρείται ότι οι θετικές απαντήσεις είναι η πλειοψηφία: 28 άτομα (34,1%) απάντησαν «Πολύ» και 34 άτομα (41,5%) απάντησαν «Πάρα πολύ».Σχετικά με το ερώτημα: εθελοντική στάση και απόκτηση νέων ενδιαφερόντων, παρατηρείται οριακή η θετική στάση του δείγματος: 19 άτομα (23,2%) απάντησαν «Πολύ» και 25 άτομα (30,5%) απάντησαν «Πάρα πολύ». Σχετικά με το ερώτημα: εθελοντική στάση και ανάπτυξη δεξιοτήτων, παρατηρείται ότι οι θετικές απαντήσεις είναι η πλειοψηφία: 25 άτομα (30,5%) απάντησαν «Πολύ» και 25 άτομα (30,5%) απάντησαν «Πάρα πολύ».Όσον αφορά την εθελοντική στάση και γνωριμία με άλλους ανθρώπους, παρατηρείται ότι η επιλογή με την μεγαλύτερη συχνότητα είναι η «Ουδέτερα» με 28 άτομα (34,1%) απάντησαν.Όσον αφορά την εθελοντική στάση και εμπλουτισμός βιογραφικού, παρατηρείται ότι η επιλογή με την μεγαλύτερη συχνότητα είναι η «Πάρα πολύ» με 22 άτομα (26,8%).

Πολύ ενθαρρυντική η στάση του δείγματος υπέρ του ιδεώδους του εθελοντισμού.

Βιβλιογραφία

- Agenda 21-Έκθεση Brundtland. (1987). *Έκθεση Brundtland*. Ανάκτηση από Agenda 21: <http://www.agenda21.gr/brundt.htm>
- Carta de la Economía Solidaria (REAS)*. (2011, 5). Ανάκτηση από Portal de Economía Solidaria: https://www.economiasolidaria.org/sites/default/files/pages_attachments/CARTA_ECONOMIA_SOLIDARIA_REAS.pdf
- Council of Europe*. (2020). Ανάκτηση από Avenue de l'Europe: <https://www.coe.int/en/web/enter/active-citizenship>
- Frerichs, G. (2002, 5 27). *Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα "Τα ειδικά θεραπευτήρια — ένα παράδειγμα εθελοντισμού στην Ευρώπη"*. Ανάκτηση από Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ευρωπαϊκή Ένωσης: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52002IE0350&from=EN>
- Global Youth Service Day*. (2020, 4). Ανάκτηση από Take Action on GYSD: <https://leadasap.ysa.org/gysd/>
- Jahier, L. (2012). The European Citizens' Initiative – an opportunity to be seized. Στο S. Nilsson, *Active Citizenship For a better European society* (σσ. 52-58). France: European Economic and Social Committee.
- Rawls, J. (2018). *Ο πολιτικός φιλελευθερισμός*. (Σ. Μαρκέτος, & Α. Κιουπκιολής, Μεταφρ.) Αθήνα: Μεταίχμιο.
- TheRIPESSCharter*. (2008, 10 20). Ανάκτηση από RIPESS: http://www.ripess.org/wp-content/uploads/2017/08/RIPESS_charter_EN.pdf
- UNV - International Year of Volunteers. (2020, 3). *International Year of Volunteers*. Ανάκτηση από UNV: <https://www.unv.org/our-campaigns/international-year-volunteers-10th-anniversary>
- Βάθη, Π., & Καπογιάννης, Δ. (2016). Θεσμική Καινοτομία και Δημιουργικότητα στην εκπαιδευτική πράξη. Ο ρόλος του Σχολικού/Μαθητικού Συνεταιρισμού ως προπλάσματος θεσμών συλλογικής δραστηριοποίησης των μαθητευομένων. *Διδακτικές Διαδρομές στο Σημερινό Σχολείο*, σσ. 246-253.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

- Βάος, Α., & Μουρίκη, Α. (2008). Η εικαστική παιδεία ως τόπος στοχασμού και συγκρότησης κοινωνικής συνείδησης. Στο Α. Βάος, Β. Ζόγκζα, Μ. Κάκος, Γ. Καμαριανός, Δ. Καρακατσάνη, Θ. Κ. Καράλης, . . . Δ. Χρυσόχοου, *Ενεργός πολίτης και Εκπαίδευση* (σσ. 18-23). Αθήνα: Παπαζήση.
- Βερνίκος, Σ. (2004). *Εκπαίδευση ενηλίκων στην εθελοντική δράση για τη διαχείριση κινδύνου-Λύση προβλήματος, λήψη απόφασης, ομαδοσυνεργατική δράση, διαχείριση πληροφορίας, διαχείριση πανικού*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Γκόβας, Ν., & Κύρδη, Π. (2014, Νοέμβριος - Δεκέμβριος). Ο εθελοντισμός στο σχολείο. *προκαταρκτική μελέτη: «Μάθημα Εθελοντισμού στα Σχολεία της Ελληνικής Επικράτειας – Πιλοτικό πρόγραμμα»*. (Σ.-Σ. Ανθοπούλου, Επιμ.) Αθήνα: Ίδρυμα Μποδοσάκη-Δεσμός.
- Γναρδέλλη, Χ. (2019). *Εφαρμοσμένη στατιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Γναρδέλλης, Χ. (2013). *Ανάλυση δεδομένων με το IBMSPSSStatistics 21*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- ΕΛΙΞ-Εθελοντισμός. (2020, 3). *Εθελοντισμός*. Ανάκτηση από ΕΛΙΞ Προγράμματα Εθελοντικής Εργασίας: <https://www.elix.org.gr/be-volunteer-gr>
- Ζυγούρη, Λ., Θανοκώστα, Β., Ντόβα, Ν., Πανάγου, Α., Παραράς, Κ., & Ρασσιά, Γ. (2017). *Σχέδιο Δράσης για την Ανάπτυξη του Οικοσυστήματος της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας 2017-2023*. Αθήνα: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης-Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.
- Κωστούλα-Μακράκη, Ν. (2008). Η σημασία και ο ρόλος του ενεργού πολίτη στα πλαίσια της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στο Α. Βάος, Β. Ζόγκζα, Μ. Κάκος, Γ. Καμαριανός, Δ. Καρακατσάνη, Θ. Κ. Καράλης, . . . Δ. Χρυσόχοου, *Ενεργός πολίτης και Εκπαίδευση* (σσ. 98-111). Αθήνα: Παπαζήση.
- Λαγουμιντζής, Γ. (2015). *Εισαγωγή στην Επιστημονική Έρευνα*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
- Ντιρογιάννη, Δ., Καρδογέρου, Δ., & Τσαχάλη, Μ. (2016). *Ενεργός πολίτης μέσα και έξω από την τάξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Παπασπυρόπουλος, Σ., & Αποστολίδης, Λ. (2002). *Το εθελοντικό κίνημα στην Ελλάδα και η κοινωνία των πολιτών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Πολυζωίδης, Π. (2006). *Εθελοντισμός στην κοινωνική προστασία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Χαλικιάς, Μ., Λάλου, Π., & Μανωλέσου, Α. (2015). *Μεθοδολογία έρευνας και εισαγωγή στη Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων με το IBMSPSSSTATISTICS*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο Πτυχιακής Εργασίας

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του τμήματος ΔΕΜΕΣ του Πανεπιστημίου Πατρών

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μέρος πτυχιακής εργασίας «Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του τμήματος ΔΕΜΕΣ του Πανεπιστημίου Πατρών». Το ερωτηματολόγιο είναι απολύτως ανώνυμο και τα στοιχεία που δίνονται δεν θα χρησιμοποιηθούν παρά μόνο για ερευνητικούς σκοπούς της πτυχιακής εργασίας.

Ενότητα 1^η: Κοινωνικό/Δημογραφικά Στοιχεία

1. Φύλο

Αγόρι	
Κορίτσι	

2. Ηλικία

18 έως 22	
23 και άνω	

3. Έτος Σπουδών

1 ^ο έτος	
2 ^ο έτος	
3 ^ο έτος	
4 ^ο έτος	

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

Επί πτυχίω	
------------	--

4. Κάτοχος άλλου πτυχίου

Ναι	
Όχι	

5. Γνώση ξένης γλώσσας

Ναι	
Όχι	

Ενότητα 2^η: Στοιχεία εθελοντικής δράσης

6. Κατά τη σχολική σας ζωή έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα (αγωγής υγείας, περιβαλλοντικά, MUN, ευέλικτης ζώνης κλπ.);

Ναι	
Όχι	

7. Εάν ναι, παρακαλώ περιγράψτε με ποιο τρόπο πιστεύετε ότι επίδρασαν (ή όχι) στη διαμόρφωση της στάσης σας σε σχέση με τον εθελοντισμό.

--

8. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με εθελοντικές ενέργειες;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ουδέτερα	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

9. Έχετε εργαστεί εθελοντικά;

Ναι	
Όχι	
Ίσως	

10. Έχετε συμμετάσχει σε εθελοντική οργάνωση;

Ναι	
Όχι	

11. Θεωρείτε σωστό ότι ο εθελοντισμός πρέπει να έχει υλικά ανταλλάγματα;

Ναι	
Όχι	
Ίσως	

Ενότητα 3^η: Στοιχεία εθελοντικής συνείδησης

12. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να παρέχω βοήθεια σε αυτούς που έχουν ανάγκη

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ουδέτερα	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

13. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να βελτιώσω τον κόσμο

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ουδέτερα	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

Νέοι και εθελοντισμός. Έρευνα σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Πατρών

14. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να αποκτήσω καινούργια ενδιαφέροντα

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ουδέτερα	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

15. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να αναπτύξω τις δεξιότητές μου ή να αποκτήσω καινούργιες

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ουδέτερα	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

16. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να γνωρίσω άλλους ανθρώπους

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ουδέτερα	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

17. Έχω εθελοντική στάση διότι θέλω να εμπλουτίσω το βιογραφικό μου

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ουδέτερα	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright©Πανεπιστήμιο Πατρών. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Allrightsreserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Σεραφείμα Κολοβού, 2021